

**ANKARA ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AVRUPA PEYZAJ SÖZLEŞMESİ (APS) VE TÜRKİYE'DEKİ
UYGULAMALARIN İRDELENMESİ**

Ege KASKA

PEYZAJ MİMARLIĞI ANABİLİM DALI

**ANKARA
2012**

Her Hakkı Saklıdır

ÖZET

Yüksek Lisans Tezi

AVRUPA PEYZAJ SÖZLEŞMESİ (APS) VE TÜRKİYE'DEKİ UYGULAMALARIN İRDELENMESİ

Ege KASKA

Ankara Üniversitesi
Fen Bilimleri Enstitüsü
Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı

Danışman: Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK

Günümüzde kentsel alanlar giderek kontrolsüz bir şekilde kırsal alanları dönüştürmektedir. Hızlı sanayileşme, kontrolsüz kentleşme ve nüfusun artan gereksinimlerinin kaynaklar üzerindeki baskıları her geçen gün artmaktadır. Peyzajın pek çok bileşenin bu baskılar altında olmasına rağmen birçok uluslararası topluluk tarafından peyzajlar göz ardı edilmiştir. Avrupa Konseyi tarafından bu duruma çözüm üretmesi amacıyla Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (APS) geliştirilmiştir. Sözleşme'ye taraf olan her ülkenin Sözleşme'yi imzaladıktan sonraki süreci ve gereksinimlerin (genel ve özel tedbirler) yerine getirilme şekli farklı olmaktadır. Bu bağlamda tezin amacı APS'nin gereksinimlerinin ne kadarının Türkiye tarafından karşılanabildiğinin değerlendirmesidir. Tez çalışması bu kapsamda Sözleşme'nin taraf ülkelerdeki süreci ve uygulamaları ile Sözleşme'nin Türkiye'deki süreci ve uygulamaları irdelenmiştir. Bu irdeleme taraf ülkelerdeki uygulama örnekleri ve Avrupa Konseyi'ne gönderdikleri T-FLOR dokümanları ile gerçekleştirilmiştir. Yapılan irdelemeler sonucunda, APS'nin gereksinimlerini gerçekleştirme konusunda diğer taraf ülkelerin de yeterli düzeyde olmadığı ve Türkiye'de gereksinimlerin karşılanması için yeterli güce sahip bir kurumsal yapının bulunmadığı saptanmıştır.

Tez çalışmasının sonucunda, Sözleşme'nin Türkiye'deki uygulama sıkıntılarının temeli olan peyzaj kavramının anlaşılması, ulusal politikalara ve mevzuata yerleştirilmesindeki peyzaj koruma, planlama ve yönetimdeki sorunların giderilmesi için bir kurumsal yapı önerilmiştir. Böylelikle, ulusal peyzajın sürdürülebilirliğine önemli bir katkı sağlanması hedeflenmiştir.

Kasım 2012, 156 sayfa

Anahtar Kelimeler: Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Avrupa Konseyi, Türkiye'deki APS Uygulamaları

ABSTRACT

Master Thesis

THE EUROPEAN LANDSCAPE CONVENTION (ELC) AND DISCUSSION ON THE IMPLEMENTATIONS OF THE CONVENTION IN TURKEY

Ege KASKA

Ankara University
Graduate School of Natural and Applied Sciences
Department of Landscape Architecture

Supervisor: Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK

Currently, the rural areas are gradually being converted into urban areas, without any control. Rapid industrialization, uncontrolled urbanization and increased requirements of population are creating more pressures on resources needed. Despite many of the components of landscaping are under these pressures, the subject of landscaping is overlooked by many international societies. To generate a solution to such state, the Council of Europe (COE) developed the The European Landscape Convention (ELC). Every country forming a party to the convention, after signing the ELC, uses different methods, in realizing the process and meeting the requirements of it (general and special measures). In this connection, the objective in the thesis, is to make assessment about at what scale the requirements of ELC are being met by Turkey. With the dissertation study, process and implementations by the countries forming a party to the Convention; the process and applications of the Conventions in Turkey are analyzed. This analysis is made with the application samples of the countries forming a party to the convention and with the T-FLOR documents which were routed to COE. At the end of analysis made, it is determined that, the other countries forming a party to the convention are not at a sufficient level on the subject of meeting the requirements of ELC and Turkey being in a state of having an institutional structure with sufficient strength, to meet the requirements of the convention.

In conclusion for the study, the need to understand the concept of landscaping, protection of landscaping at the time of its inclusion into the national polices and legislation and importance of having an institutional structure to remove the planning and managerial problems are seen as fundamentals of applications in Turkey and proposal is made to remove such problems encountered. Thus, the objective is determined to make an important contribution to the sustainability of national landscaping.

November 2012, 156 pages

Key words: The European Landscape Convention (ELC), Council of Europe (COE), ELC implementations in Turkey

TEŞEKKÜR

“Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye’de Yapılan Uygulamaların İrdelenmesi” konulu bu çalışma Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı’nda Yüksek Lisans Tezi olarak hazırlanmıştır.

Danışmanlığımı üstlenerek her türlü görüş ve önerileriyle bu çalışmayı oluşturmamda bana yardımcı olan ve her seferinde bana olan güvenini vurgulayan Sayın Danışmanım ve Hocam Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı Üyesi Prof. Dr. Yalçın MEMLÜK’e şükranlarımı sunarım. Değerli jüri üyesi Hocam Prof. Dr. Nilgöl KARADENİZ’e verdiği her türlü destek ve katkı için çok teşekkür ederim. Tez çalışmasındaki değerli yönlendirmelerinden ve katkılarından dolayı Doç Dr. Nilgöl GÖRER TAMER’e çok teşekkür ederim.

Tüm sıkıntıların üstesinden gelmem için bana destek olan ve cesaretlendiren Sevgili Annem Cemile KASKA ve Sevgili Babam Naip KASKA’ya sonsuz teşekkür ederim.

Çalışmanın başlangıcından sonuna kadar benden bilgisini eksik etmeyen T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı Peyzaj Koruma Şubesi Personeli Peyzaj Mimarı Serap KARGIN’a katkılarından dolayı çok teşekkür ederim.

Çalışmayı yaparken bana her türlü bilgi ve yardımını eksik etmeyen, her daim destek olan; Mert AKİT, Müge TOKUŞ, Yrd. Doç. Dr. Nur BELKAYALI, Araş Gör. Faruk SARIHAN, Dr. Emel BAYLAN, Dr. Nihan YENİLMEZ ARPA, Ezgi KATIPOĞLU ve Özgür KADIRHAN’a her daim yanımda olmalarını temenni ederek çok teşekkür ederim.

Ege KASKA

Ankara, Kasım 2012

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
TEŞEKKÜR	iii
SİMGELER DİZİNİ	vi
ŞEKİLLER DİZİNİ	vii
ÇİZELGELER DİZİNİ	viii
1. GİRİŞ	1
2. KURAMSAL TEMELLER.....	6
2.1 Uluslararası Sözleşme Kavramı.....	6
2.2 Peyzaj Kavramı.....	8
2.3 Avrupa Peyzaj Kimliği	9
2.4 Avrupalılaşıma Kavramı.....	11
2.5 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi.....	13
3. AVRUPA PEYZAJ SÖZLEŞMESİ'NE TARAF OLAN ÜLKELERDEKİ ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ	27
3.1 Norveç Krallığı.....	28
3.2 Hırvatistan Cumhuriyeti	32
3.3 San Marino Cumhuriyeti	35
3.4 Türkiye Cumhuriyeti.....	37
3.5 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Kapsamında Türkiye Değerlendirilmesi.....	49
4. MATERYAL VE YÖNTEM.....	53
4.1 Materyal.....	53
4.2 Yöntem	53
5. BULGULAR ve TARTIŞMA.....	54
5.1 Bulgular	54
5.2 Tartışma.....	60
6. SONUÇ.....	63
KAYNAKLAR	67

EKLER.....	73
EK 1 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Tam Metni	74
EK 2 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne Taraf Ülkelerin 2012 Yılı İtibariyle	96
Tam Listesi.....	96
EK 3 Norveç Krallığı T-FLOR Dokümanları (2002 ve 2010).....	100
EK 4 Hırvatistan Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2002, 2007 ve 2010).....	108
EK 5 San Marino Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2007 ve 2010)	118
EK 6 Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü Merkez Teşkilatı Görev, Yetki, Sorumluluk ve Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliğindeki Görev ve Sorumluklar	124
EK 7 Türkiye Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2007 ve 2010).....	125
EK 8 Sözlü görüşmeler	139
EK 9 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Kapsamında Türkiye'de Devam Eden Uygulamalar	145
EK 10 Taraf Ülkelerin Bakanlıkları İle Olan Yazışmalar	149
EK 11 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye Uluslararası Katılımlı Toplantı Sonuç Bildirgesi	153
ÖZGEÇMİŞ.....	155

SİMGELER DİZİNİ

APS	Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (European Landscape Convention)
CLRAE	Avrupa Konseyinin Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi (The Congress of Local and Regional Authorities of the Council of Europe)
COE	Avrupa Konseyi (Council of Europe)
CC-PAT	Avrupa Konseyi Kültürel Miras Komitesi (Cultural Heritage Committee)
CO-DBP	Biyolojik Çeşitlilik ve Peyzaj Çeşitliliği Konularındaki Etkinlikler için Avrupa Konseyi Komitesi (The Council of Europe in the Field of Biological and Landscape Diversity)
ÇED	Çevresel Etki Değerlendirmesi
UNESCO	Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization)
IUCN	Uluslararası Doğa Koruma Birliği (The International Union for Conservation of Nature)
T-FLOR	APS'ye Üye Ülkelerin Bilgi Dokümanları (Information Document)
TBMM	Türkiye Büyük Millet Meclisi
TMMOB	Türk Mimar ve Mühendis Odaları Birliği
TODAİE	Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü
GZFT	Güçlü Yanlar, Zayıf Yanlar, Olanaklar, Tehditler

ŞEKİLLER DİZİNİ

Şekil 2.1 Uluslararası sözleşmelerin Türk Hukuk Sistemi içindeki yeri	7
Şekil 2.2 Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin amaçları	18
Şekil 5.1 APS'nin uygulama sürecinde kurumsal yapıyı güçlendirmeye yönelik öneri (merkezi düzeyde) kurumsal organizasyon şeması.....	61

ÇİZELGELER DİZİNİ

Çizelge 3.1 Tez çalışması kapsamında incelenen APS'ye taraf olan ülkeler	28
Çizelge 5.1 APS'nin Türkiye'deki uygulamaları konusunda GZFT analizi.....	58
Çizelge 5.2 GZFT Analizindeki zayıf yanların giderilmesi için konuların önceliklerine göre zamanlaması	59

1. GİRİŞ

Günümüzde kentsel alanlar giderek kontrolsüz bir şekilde kırsal alanları dönüştürmektedir. Hızlı sanayileşme, kontrolsüz kentleşme ve nüfusun artan gereksinimlerinin kaynaklar üzerindeki baskıları her geçen gün artmaktadır.

Kaynaklar üzerindeki bu olumsuz durum, her ülkenin kendi kaynaklarını korumanın yanı sıra, ülke ve/veya ülke topluluklarını ortak bir çözüm arayışına yönelik çalışmalara itmiştir. Bu bağlamda ülke ve topluluklar da birlikte çözüm üretme yoluna gitmişlerdir. Başlangıçta toplu hareket ekonomik içerikli olsa da geleceğe dair endişelerin güçlenmesi ile birlikte doğal kaynakların korunması bu ülke topluluklarının öncelikli konuları arasına girmiştir.

Peyzajın korunması, yönetilmesi ve planlanması çalışmaları da bu ortak gereksinimden doğmuştur. Peyzaj pek çok sektörel dağılımın içinde bulunan bileşenlerden oluşmaktadır. Bu bileşenler; ekonomik, sosyal, ekolojik, kültürel, çevresel, toplumsal elemanlardır. Bu bileşenler endüstrileşme tehdidi altında olmasına rağmen, geçen on yıllar içinde Birleşmiş Milletler (UN), Avrupa Birliği (AB) ve Avrupa Konseyi (COE) gibi uluslararası topluluklar tarafından yaşam ortamları, yaban yaşamı, kültürel miras ve arkeolojik değerler daha fazla göz önünde tutulmuştur. Mevcutta bulunan uluslararası sözleşmeler ve stratejiler peyzajın korunmasına tam anlamıyla cevap verememiştir (Anonymous 2012a)¹. Çünkü bu sözleşme ve stratejiler peyzajı bir bütün olarak görmekte yetersiz kalmış, peyzajı oluşturan birçok bileşeni tek tek ele almıştır. Bu sözleşme ve stratejiler sadece belirli bir kısmın korunması ve/veya yönetilmesi konusunda yönlendirmelerde bulunmuştur. Bu sözleşmelerin peyzaja bir bütün olarak bakmayışı planlama ve yönetim sürecinde peyzaj bileşenlerinin tek tek ele alınması koruma, planlama ve yönetim çalışmalarında ortaya çıkan bilgi, teknik eleman, politika ve strateji eksiklikleri nedeniyle, “peyzaj” kavramına odaklanan özel bir sözleşme ihtiyacı gündeme gelmiştir.

¹ Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunması Hakkında Birleşmiş Milletler Eğitim, Bilim ve Kültür Teşkilatı (UNESCO) Sözleşmesi (Paris, Kasım 1972); Avrupa Yaban Hayatı ve Yaşam Ortamlarını Koruma Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Bern, Eylül 1979); Avrupa Mimari Mirasının Korunması Hakkında Avrupa Konseyi Sözleşmesi (Granada, Ekim 1985); Pan-Avrupa Biyolojik ve Peyzaj Çeşitliliği Stratejisi (23-25 Haziran 1998)

“1 Mart 2004’te APS, Avrupa Konseyi’nce yürürlüğe sokulmuştur. APS sekretaryası bunu yaparken, peyzajın bireysel ve toplumsal refah ile insanların yaşam kalitesinin önemli bir parçası olduğu ve bireysel kimliklere olduğu kadar, Avrupa kimliğine de katkıda bulunan bir olgu olduğu gerçeğinden yola çıkmıştır. Peyzajın ayrıca, kültürel, ekolojik, çevresel ve sosyal alanlarda kamu yararında rolü bulunmakta olup, başta turizm olmak üzere çeşitli ekonomik etkinlikler için de kaynak niteliğindedir. (Déjeant-Pons 2002, p8). Yani; peyzajın rolü sadece ekolojik değil, sosyal, kültürel ve ekonomik değerler ile de bağlantılıdır. Bu nedenle Déjeant-Pons (2002, p8)’a göre APS, Avrupa Konseyi’nin; “demokrasinin, insan haklarının ve hukukun üstünlüğünün teşvik edilmesi, günümüz Avrupa toplumunun karşılaştığı önemli sorunlara ortak çözümler aranması” gibi birçok amacı ile uyum içindedir” (Roetemeijer 2004).

Avrupa Konseyi tarafından geliştirilmiş olan APS; peyzajların korunması, yönetimi ve planlaması konularında önemli bir yönlendirici araçtır. Bu araç mevcut kaynakların yönetiminin yanısıra sürdürülebilirliğine de katkı sağlayacak niteliktedir.

Sözleşme’nin kurucusu olan Avrupa Konseyi, Avrupa Birliği’nin dışında bir organizasyonel yapıdır. Sözleşme’ye taraf olan ülkelerin hepsi Avrupa Konseyi üyesi ülkelerdir ancak hepsi Avrupa Birliği’ne üye değildir. Bu nedenle Sözleşme’ye taraf olan ülkelerin Sözleşme’ye uyumlulukları farklı şekillerde gerçekleşmektedir. Taraf ülkelerin uyumlulukları; kiminde politik uyumluluk ile kiminde ise kurumsal teşkilatlanma ile gerçekleşmektedir. Politik uyumluluk; hedefler, araçlar ve düzenleyici standartlarda olurken, kurumsal teşkilatlanma; paydaşlar ve rolleri, koalisyonlar ve politik duruş şeklinde olmaktadır. Uyumlaşma sürecindeki farklılıklar ülkelerde Sözleşme’nin başarısını da önemli ölçüde etkilemektedir. Bu nedenle uyumlaşma sürecini anlamak ve bunu kendi dinamiklerine göre şekillendirmek oldukça önemlidir.

Tezin amacı

Sözleşme’nin uyumlaşma sürecini ve dinamiklerini anlamak amacıyla, tez çalışması kapsamında birçok ulusal ve uluslararası düzeyde sözlü-yazılı görüşme, mülakat ve ağırlıklı olarak bir literatür çalışması yapılmıştır. Bunun için öncelikle, genel anlamda

APS'nin analizini gerçekleştirmek için, Sözleşme metni ve açıklama raporu kullanılmıştır. Daha sonra Türkiye'de Sözleşme'nin durumunu anlamak için ilgili bakanlıkların dokümanları kullanılmıştır. Bu veriler ile beraber Türkiye içinde Sözleşme'nin gereksinimlerinin karşılanması, uygulama esnasında karşılaşılan güçlüklerin giderilerek çözümlenmesi için aşağıdaki sorular oluşturulmuştur. Bu sorular, mevcut sorunları tanımlanması ve araştırmaya yön vermesi bakımından önem taşımaktadır:

1. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin uygulanabilmesi için taraf ülkeler nasıl bir kurumsal yapı geliştirmişlerdir?
2. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nde tavsiye edilen özel ve genel tedbirleri Türkiye hangi ölçüde karşılamaktadır?
3. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin gereksinimlerini Türkiye'nin karşılayabilmesi için bugüne kadar neler yapılmış ve/veya geliştirilmiştir?

Bu sorulara cevap aramaya başlanmasıyla oluşturulan, ulusal ve uluslararası düzeydeki APS uygulamalarına odaklanılarak yapılmış olan bu tez çalışması; sözleşmenin uygulamaya dönük yönlerini ortaya koyarak, ulusal politikalara ve mevzuata peyzaj kavramının yerleştirilmesi ve kurumsal yapısında uyumlaşma yollarını belirlemeyi hedeflemektedir.

Tezin sınırlılıkları

Tez çalışması kapsamında irdelenen taraf ülkelerin;

- Konseye göndermiş oldukları dokümanlarda bulunan eksiklikler,
- Sözleşme kapsamında yapılmış çalıştay ve konferanslardaki uygulama örneklerinde tüm uygulamaların yer almaması,
- Peyzaj konusunda benzer olduğu düşünölen ölkelerin Avrupa peyzaj kimliği konusunda farklılıklara sahip olması,

uygulama örneklerinin yorumlanmasını güçleştirmiştir. Ancak bu eksikliklere rağmen sözleşmenin uygulama boyutunun Türkiye örneğinde irdelenmesi ve farklı fikirlerin geliştirmesi anlamında bilimsel bir katkı sağlayacaktır. APS için gerekli, GZFT (güçlü yanlar, zayıf yanlar, olanaklar, tehditler) analizinden yararlanarak zayıf yanların

giderilmesi amacıyla kısa ve uzun dönemde uygulanması önerilen eylemler ve kurumsal yapı ülke ve dünya peyzajı kavramının sürdürülebilirliğine katkısı olacağı düşünülmektedir.

Tezin kapsamı

Tez çalışması girişde dâhil 6 bölümden oluşmaktadır. Bu hedefle yapılan tez çalışması öncelikle Sözleşme'nin başlığındaki peyzaj, sözleşme, Avrupalılaşıma, Avrupa peyzaj kimliği, APS ve APS'nin 5, 6 ve 10'uncu Maddesinin açıklanması ile başlamıştır. Bu kavramların Sözleşme'nin anlaşılmasında önemli katkılar sağlayacağı düşüncesiyle ulusal ve uluslararası literatürdeki karşılıkları ile sözleşmedeki tanımları açıklanmıştır. Tezin 3'ncü kısmında, APS'ye taraf olan ülkelerden Norveç Krallığı, Hırvatistan Cumhuriyeti, San Marino Cumhuriyeti ve Türkiye Cumhuriyeti'ndeki uygulamalar ve Avrupa Konseyi'ne göndermiş oldukları T-FLOR dokümanları irdelenmiştir. Bu irdeleme ile ülkelerdeki uygulama örnekleri, Sözleşme'nin imzalanması ile ülkelerdeki uygulama süreci irdelenmiş ve bunun en son Türkiye Cumhuriyeti tarafından nasıl görüldüğü ile irdelemeler sonucunda edinilen bilgilerin karşılaştırması ve değerlendirilmesi yapılmıştır. Tezin 4'üncü kısmında Sözleşme ve Sözleşme'ye taraf ülkelerin irdelenmesinde kullanılan yöntem anlatılmıştır. Tez çalışmasının 5'inci kısmında, 2. ve 3. kısmın değerlendirmesi yapılmış ve tartışılmıştır. Bu kapsamda GZFT analizi ile bu analizdeki zayıf yanların giderilmesi için dönemsel olarak eylemler belirlenmiştir. Sözleşme'nin seçilen taraf ülkelerdeki uygulamaları ve Türkiye'deki uygulamaları ışığında Türkiye'deki Sözleşme'nin uygulayıcısı birim Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın içinde şube düzeyinde örgütlenmiştir. Bu durum diğer taraf ülkelerde Çevre Bakanlığı, Kültür Bakanlığı, Tarım ve Bayındırlık Bakanlığı altında görülmektedir. Türkiye'deki birimin Şube düzeyinde kalması, Sözleşme ile ilgili yapılacak çalışmalar (genel ve özel tedbirler) açısından kurumsal gücü zayıflatmıştır. Çünkü peyzajı oluşturan bileşenler farklı Bakanlıkların altında sektörel olarak bulunmakta ve entegre bir yönetim gerektirmektedir. Bu nedenle Sözleşme'nin gereklerini yerine getirebilmesi için bir Bakanlığın koordinasyonu sağlaması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bu sorunları ilk adımda giderebilmek için, ilgili Bakanlıklar arasında koordinasyonu geliştirmek için bir kurumsal yapı geliştirilmiştir. Son bölüm

olan sonuçta ise; APS'nin Türkiye'deki etki düzeyi arttırılarak, ulusal peyzajların, ulusal peyzaj kimliği eşliğinde korunması, planlaması ve yönetiminin sağlanması için bilim dünyasına, karar vericilere ve politika üreticilerine genel anlamda önerilerde bulunulmuştur.

Tezin önemi

Tez çalışması, ülke peyzaj politikası ve stratejisinin oluşması, bu süreçteki adımların tariflenmesi, mevcut uygulama sorunlarına çözümler bulunması ve ülke ile dünya literatürüne yapacağı katkı sebebiyle Sözleşme'nin eksikliklerinin tahlili konusunda, objektif bir değerlendirme olması bakımındanda önem taşımaktadır.

2. KURAMSAL TEMELLER

Tez çalışmasının bu kısmında Sözleşme'nin anlaşılabilir olmasını sağlamak amacıyla yeni kavramların tanımları ve APS'nin gereksinimleri ile taraf ülke uygulamaları irdelenmiştir. Çalışma sözleşme kavramının tanımı ile başlamış APS'nin içindeki diğer kavramlar açıklanarak, Sözleşme uygulamaya dönük maddeleri hakkında bilgiler aktarılmaya çalışılmıştır.

2.1 Uluslararası Sözleşme Kavramı

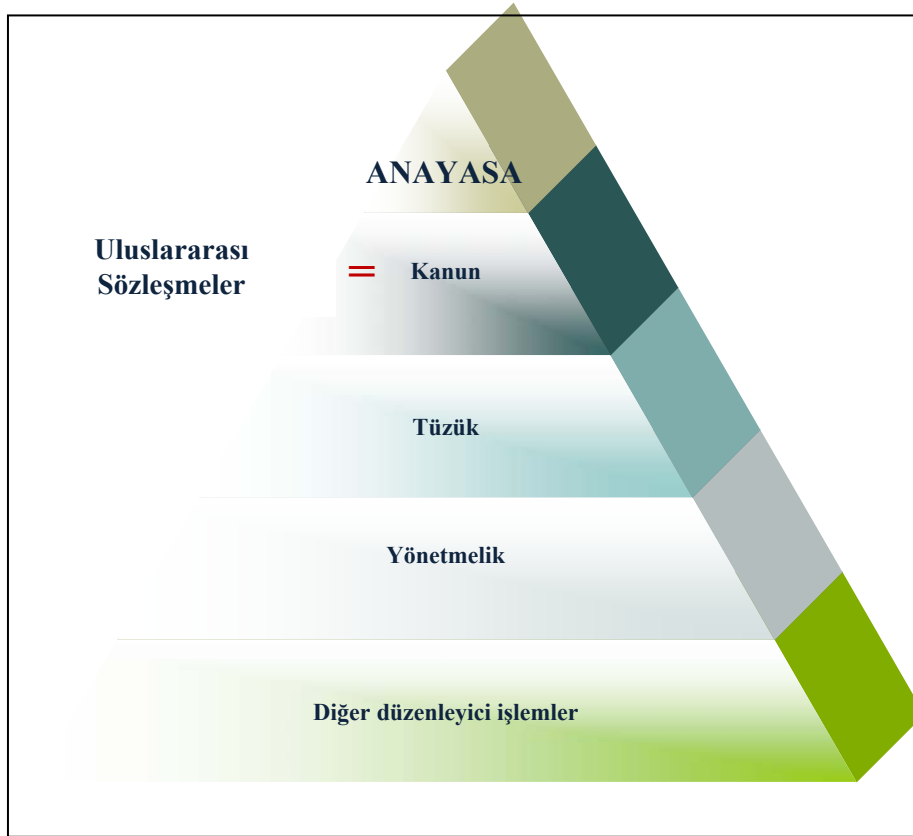
Kanunlar hayatı düzenleyici kurallar bütünüdür (Yıldırım-Keser 2012). Uluslararası sözleşmeler de teması doğrultusunda odaklanılan konularda düzenleyici kuralları kapsar. Bu bağlamda yapılmış sözleşmelerden toplum hayatına ve dünyaya olumlu bir katkı beklenmektedir. Bu nedenle sözleşmelerin yaptırım gücü kanun eşdeğerinde olmaktadır. Çünkü sözleşmeye konu olan kavram taraflar için önemli noktaları içermektedir. Sözleşmenin gereksinimleri dünya ve ülke mirası/miraslarının değerini arttırmak ve onun sürdürülebilirliğini sağlamak açısından önemli yaptırımlar oluşturmaktadır. Bu nedenle çalışmaya sözleşmenin tanımı ile başlanmıştır.

Sözleşme: İki ya da daha fazla kişi arasında yapılan ve koşullarına uyulması yasayla desteklenmiş olan anlaşmalardır (Yıldırım-Keser 2012). Sözleşmelerin özellikleri;

- Bir sözleşmenin kurulabilmesi için 2 kişinin irade açıklaması gerekir,
- İrade açıklamaları birbirine uygun olmalıdır,
- Karşılıklı birbirine uygun irade açıklamaları ile oluşan işlemin adıdır,
- İlk irade açıklamasına icap denir ve ikinci irade açıklamasına kabul denir,
- Sözleşme icapla ve kabul ile oluşan hukuki işlemdir(Yıldırım-Keser 2012).

Uluslararası sözleşmeler (Antlaşmalar): Devletler arasında bir hukukî ilişki doğurmak, mevcut bir ilişkiyi değiştirmek veya ortadan kaldırmak üzere, karşılıklı irade beyanlarının uyuşmasıyla yapılan bir hukukî işlemdir. Türk hukukunda, usulüne göre onaylanıp yürürlüğe konulmuş uluslararası antlaşmalar iç hukuk bakımından da bağlayıcıdır ve kanun niteliğindedir (Anonim 2012b). Dolayısıyla, uluslararası antlaşmayla getirilen kurallar da idare hukuku bakımından bağlayıcıdır. Bu alanda uluslararası antlaşmayla kabul edilen bir kural varsa, bu kural gerek idareyi, gerekse özel kişileri bir kanun gibi bağlar; bu kurallar idare mahkemeleri tarafından da bir kanun gibi uygulanmaktadır (Yıldırım-Keser 2012).

Her ülkenin hukuk sistemi ulusal hukuk düzeni içinde antlaşmaların yerini belirler. Uluslararası sözleşmeler, Türk Hukuk Sistemi içinde kanuna denk bir statüye sahiptir (Erdem ve Coşkun 2009). Bu nedenle sözleşmelerden doğan sorumlulukların yerine getirilmesi Türkiye açısından önemlidir (Şekil 2.1).

Şekil 2.1 Uluslararası sözleşmelerin Türk Hukuk Sistemi içindeki yeri (Kuluçlu 2008)

Türkiye ile Avrupa'nın doğal ve kültürel peyzajlarının bir bütün olarak korunması, yönetilmesi ve planlanması konusunda bir çerçeve sözleşmesi olan Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (APS)'de bu öneme sahip sözleşmelerden birisini oluşturmaktadır (Erdem ve Coşkun 2009).

2.2 Peyzaj Kavramı

Peyzaj, sözcük anlamı “görünüm, manzara” olan Fransızca “paysage” kelimesinden dilimize girmiştir. İngilizcede “landscape”, Almancada ise “landschaft” olarak ifade edilmektedir.

Peyzaj kavramı zamana ve bakış açılarına bağlı olarak farklı şekillerde tanımlanmıştır. “Bilimsel bir terim olarak peyzaj, ilk kez 1900'lü yıllarda Alman coğrafyacı Alexander Von Humboldt tarafından “bir arazi parçasının toplam karakteri” olarak tanımlanmıştır. Rosenkranz 1850'de peyzajı “doğada var olan ve hiyerarşik olarak organize olmuş tüm yerel sistemler” olarak ifade etmiştir. Neef (1967)'in tanımına göre peyzaj; üniform bir yapıya ve işlevsel bir dokuya sahip bir yeryüzü parçası"dır (Uslu vd 2011).

Günümüzde ise peyzaj; ekolojik bir sistem olarak ele alınmaktadır. “Peyzaj, biyolojik kompozisyonu, fiziksel çevresi, antropojenik ve sosyal karakteri, kendine özgü yapısı, fonksiyonu ve değişim eğilimi ile ele alınmakta ve bu özellikler bütün halinde bir peyzajı diğer peyzajlardan ayırmaktadır” (Poyraz 2002).

Peyzaj kavramı, bulunulan herhangi bir yerde insanı çevreleyen doğal ve kültürel elemanların tümü, herhangi bir yerdeki bakış noktasından insanı çevreleyen görünümlerin tümü olarak da açıklanabilmektedir. Dolayısıyla, çevre de çeşitli doğal ve kültürel elemanların herhangi bir bakış noktasından kavranabilen görünümlerinin tümü peyzaj kavramı içinde yer almaktadır. Bu bağlamda peyzaj; insan, kültür ve doğa arasında bir ara birim (ara yüzey)dir. Bu ara birim insan varlığının doğal çevrede bulunması ve doğal çevrenin, geçmişte ve günümüzde yerleşimlerin yaşam tarzı ve

kültürü üzerinde etkili olması nedeniyle kimlik ve yer duygusu için merkez oluşturmaktadır (Poyraz 2002).

APS peyzaj kavramını, hem yapay hem de doğal peyzaj olarak tanımlamaktadır. Böylece peyzajın, sadece kültürel veya yapay öğelerin oluşturduğu alanlar ya da yalnız doğal öğelerle sınırlı alanlar olarak kalmadığını belirtmektedir. Sözleşme kapsamındaki “peyzaj” tanımına; doğa parkları, doğa rezervleri, tarihi alanlar yanında zarar görmüş peyzajlar, insan eliyle oluşturulmuş peyzajlar ve her türlü açık alanlar da girmektedir. Sözleşme’de bu tanım “*peyzajın her yerdeki insan için kırsal alanlarda ve şehir dışında, bozulmuş alanlarda ve aynı zamanda yüksek kaliteli alanlarda, sıradışı güzelliğiyle tanınmış alanlarda ve aynı zamanda günlük alanlarda yaşam kalitesinin önemli bir parçası olduğunu kabul edilmesi*” (Anonim 2012i) olarak tanımlanmaktadır.

Tüm bu tanımlardan yola çıkıldığında peyzajın, statik olmayan, dinamik yapıya sahip alanlar olarak nitelendirildiği görülmektedir.

2.3 Avrupa Peyzaj Kimliği

Latince’de “aynı olma, özdeş olma” anlamına gelen “identitas” kelimesinden türeyen kimlik kavramı, genel anlamda coğrafya, ırk, dil, tarih gibi unsurlara dayanarak açıklanmaktadır. Bu unsurların aynı zamanda kültürü de meydana getirdiği belirtilmektedir. Bu yüzden kültür ve kimlik arasındaki ilişki yadsınamaz. Fakat şu bir gerçek ki birey ve toplumun kimliğinden bahsederken sadece bu unsurlara sıkıştırmak, kavramı anlama ve değerlendirmede yetersiz kalacaktır (Smith 1992). Bu açıdan bakıldığında peyzaj antropolojiyi bize hatırlatır, buradaki kültürel süreçleri: mekân ve boşluk, mekânın içi ve dışı ile alana ilişkin hayaledilen ve şu anda herhangi bir müdahale görmemiş durumu peyzajın bileşenleri olarak karşımıza çıkmaktadır. Peyzaj ile ilişkili mekân ve boşluk kavramları, kültürel ve tarihi yapı üzerine birçok bilgiyi bize aktarabilmektedir (Sassatelli 2006).

Avrupa kimliğinin temelini; demokrasi, insan hakları, hukukun üstünlüğü, özgürlük gibi evrensel kabul edilen değerler oluşturmaktadır. Bu değerler, aynı zamanda Avrupa

kimliğini oluşturan/canlandıran Avrupa Birliği'nin temsil edildiği düşünölen değerlerdir (Roetemeijer 2004).

Avrupa kimliğinin ana unsurları; temsili demokrasi, hukukun üstünlüğü, sosyal adalet ve insan haklarına saygı gibi prensipler olarak belirtilmiştir (Ayanlar 2010).

Avrupa kimlik kavramı içinde, yerel ve bölgesel özelliklerinin özendirilmesi temel koşul olmaktadır. Avrupa bütününde oluşturulacağı ortak bir karakterin bunları da içerecek şekilde ve bir Avrupa peyzajına kaynaklık etmesi de APS'nin açıklayıcı metinlerinde vurgulanmaktadır (Ekinci 2003). Yapılan uygulamalara örnek olarak Avrupa peyzajlarının doğal ve kültürel değerleri, Avrupa ortak mirasının bir parçasıdır. Böylece Avrupa ölkeleri bu değerleri korumak, yönetmek ve planlamak için ortak önlemler almak zorundadır. Peyzajı, Avrupa peyzaj kimliğinin bir yansıması şeklinde görmektedir (Avrupa Konseyi 2000).

Ekinci (2003)'ye göre; "peyzaj" ile "kimlik" arasındaki bu bağın hem kuramda hem de uygulamada yer bulunduğunu, özellikle "Avrupalı olma" ve "Avrupalı kimliğini sürdürülebilir kılma" vizyonunun kent ve mimarlık alanında kültürel ve mekânsal yansımaları gündeme getirmektedir. Yazar Avrupa peyzaj kimliği kavramını örneklerken de; "*Avrupa kenti*" denildiğinde zihinlerde beliren genel karakter ile "*Afrika kenti*" denildiğinde canlanan genel karakterler arasındaki imaj farkına" da değinmektedir. Bu imaj farkında anlatmak istediği; değişik uygarlıklarla yaşamış ve yine özgün değerler içeren çevreden kaynaklanan temel verilerin, bugünün yaşamıyla da buluşturulması ve geleceğe taşınmasının sözleşme sürecinin başlıca temasını oluşturduğudur. Bu tanımlamadan yola çıkılarak, Avrupa peyzajının tanımlanmasından yaşatılmasına kadar birçok bileşeni içeren bu kavram, özellikle farklı kentsel, çevresel ve doğal karakteristiklerin yaşamdaki ve mekândaki belirleyici öğeleri oluşturduğunu ve fiziksel, yapısal ve sosyal oluşumların, sözleşme hedeflerinin yakalanabilmesi için önemli yeri olduğu düşünölmektedir.

Sözleşmede bahsedilen ortak peyzaj aynı zamanda ortak bir tarih ve kültür coğrafyasının da genelini kapsadığı, tarihle olan referansından anlaşölmektedir. Bu

referansla, Avrupa Peyzaj Kavramı aynı zamanda tarihsel coğrafya denebilecek, kıta ölçeğinde bir zamansal ve mekânsal birlikteliğin de tanımlanmasıdır (Ekinci 2003).

APS ve yerel karakterler

Peyzajın, yerel kültürlerin oluşmasına katkıda bulunduğu, Avrupa doğal ve kültürel mirasının temel ögesi olduğu ve Avrupa peyzaj kimliğinin pekiştirilmesine de katkısı olduğu sözleşme taraflarınca kabul edilmektedir.

APS, bu kabulün; Avrupa peyzaj kavramının niteliği ve çeşitliliğinin ortak bir kaynak oluşturduğunu da vurgulamaktadır. Sözleşme bu ortak niyeti; “*Avrupa’daki bütün peyzajların korunması, yönetimi ve planlanması için işbirliğinin geliştirilmesi*” olarak tanımlamaktadır (Ekinci 2003).

2.4 Avrupalılaşıma Kavramı

Avrupalılaşıma kavramı, Avrupa çalışmalarında yeni bir boyut olarak ortaya çıkmış ve popüler bir terim haline gelmiştir. Avrupa Birliği (AB), bütünleşme sürecinde “AB etkisi” olarak da adlandırılabilir. Avrupalılaşıma kavramı ile birlikte anılmaya başlanmıştır. Sosyal bilimlerde bir terim olarak Avrupalılaşıma; tarihi, politik, kültürel, toplumsal ve ekonomik boyutları olan ulusal kurumları, aktörleri, politikaları, ulusal değerleri etkileyen yapısal bir değişim sürecidir. Avrupalılaşıma üzerine yazılan makalelerde pek çok farklı tanım yer almaktadır. Fakat kavramla ilgili farklı tanımlamalardaki bazı ortak noktalar ve genel çıkarımlar bu konudaki yaklaşımı şekillendirmeye yardımcı olmuştur (Soyaltın 2006). Bu tanımlar:

- **Avrupa sınırlarında yaşanan değişim olarak Avrupalılaşıma:** Avrupalılaşımanın bu yüzü, yönetim sisteminin toprak olarak sınırlarını ve bir kıta olarak Avrupa’nın ne dereceye kadar tek bir siyasal alan haline geldiğini göstermektedir.

- **Avrupa düzleminde kurumların ortaya çıkması olarak Avrupalılaşıma:** Bu görüşe göre Avrupalılaşıma kısaca Avrupa düzleminde ortak hareket edebilme kapasitesine sahip bir “merkez inşası” (centre-building) anlamına gelmektedir.
- **Avrupa kurumlarının ülke iç politika alanlarını etkilemesi anlamında Avrupalılaşıma:** Bu yaklaşımda Avrupa düzleminde yaşanan gelişmeler “açıklayıcı faktör”, üye/aday ülke yönetim sisteminde yaşanan değişimlerse “bağımlı değişken” olarak görülmektedir.
- **Avrupa kurumlarının ihraç edilmesi anlamında Avrupalılaşıma:** Avrupalılaşımanın bu yüzü, Avrupa’nın yaşam ve üretim kalıplarının, yeme içme alışkanlıklarının, dininin ve dilinin, Avrupa’ya özgü olan ve dünyanın geri kalan kısmınca bilinmeyen siyasi ilkelerin, kurumların ve *kimliklerin yayılması* anlamına gelmektedir. Bu tarihsel kullanımıyla kavram, Avrupa kurumlarının ihraç edilmesi olarak anlaşılmalıdır.
- **Siyasi bütünleşme olarak Avrupalılaşıma:** Bu yaklaşım ile de Avrupa’yı çok daha farklı, bütünleşik ve güçlü bir siyasi kimlik haline getiren gelişmelere odaklanılmaktadır (Soyaltın 2006).

Avrupalılaşıma, yakınlaşma (convergence), uyumlulaştırma (harmonisation) ve politik bütünleşme (political integration) ile karıştırılmamalıdır. Çünkü bu kavramlar genel anlamda Avrupalılaşımanın bir sonucu olabilir. Bu anlamda Avrupalılaşıma kavramının sürecine ilişkin kurumların çalışmalarının içindeki ortak kimlik kavramı sözleşme kapsamındaki Avrupa peyzaj kimliği kavramının oluşturulması anlamında yardımcı bir öge olarak değerlendirilebilmektedir. Avrupalılaşıma süresince karşılaşılan uyumsuzlukların çözümlenmesi için Soyaltın (2006) tarafından önerilen; ortak anlayış yaratılması, informal kurumlar ile işbirlikleri kurulması, destekleyici formal kurumların varlığının artırılması gibi eylemlerin APS içinde yapılması mevcuttaki uygulama sorunlarını giderebilir niteliktedir.

Avrupalılaşıma ve beklenen sonuçlar

Avrupalılaşıma kavramı bir süreç ve sonuç ilişkisi olarak tanımlanmaktadır. Ve elde edilen sonuçlar birçok araştırmacı tarafından “eylemsizlik (inertia),

kabullenme(absorption), uzlaşma (accomodation) ve uzaklaşma (retrenchment)” olarak ifade edilmiştir.

İlk olarak **eylemsizlik** durumudur. Örneğin; bir ülke, AB ‘nin politik yapılanmasını, politikalarını, direktiflerini kendi ulusal uygulamalarından çok farklı halinde durumunda gerçekleştirir. Bu durumda ülke, AB direktiflerini uygulamayı geciktirir, erteler ve AB kaynaklı değişime direnir. Fakat bu eylemsizlik durumu krize yol açacağından ne ekonomik ne de politik olarak çok fazla sürdürülemez (Soyaltın 2006).

Avrupalılaştırmanın yaratacağı ikinci olası sonuç kabullenmedir. **Kabullenme**, AB’ye uyum yönünde bir değişimi ifade eder. Ulusal aktörler bu süreçte temel ulusal ve politik de yapılarını değiştirmeden bazı AB politikalarını kendi ulusal yapılarına dahil ederler. Değişimin derecesi düşüktür (Soyaltın 2006). Üye ülkeler yine kendi temel ulusal karakterlerini değiştirmeden yeni kurumlara ve politikalara uyum sağlarlar. Bunu yapmanın bir yolu yeni kurum ve politikaları varolanlarla birleştirmektir (fusion).

Uzlaşma, Avrupalılaştırmanın bir diğer sonucudur. Değişimin derecesi tutarlıdır. Uzlaşma, dönüşüm ile karıştırılmamalıdır. Üye ülkeler var olan politikalarını ve kurumlarını yenileri ile yer değiştirdiğinde dönüşüm gerçekleşir. Bu süreçte temel ulusal yapılarını da değiştirdiklerinden değişimin derecesi oldukça yüksektir. Son olarak Avrupalılaştırma bazı durumlarda uzaklaşmaya yol açabilir. Bu çerçevede Avrupalılaştırma çok paradoksal bir etki yaratarak ulusal politikaların daha önce olduğundan daha az Avrupalı olmasına neden olabilir. Bu durumda değişime direnç oldukça fazladır ve AB’den uzaklaşma söz konusudur (Soyaltın 2006).

Avrupalılaştırma sürecindeki yukarıda bahsedilen farklı sonuçlar, APS’nin taraf ülkelerde uygulanamamasındaki gerekçeler ile olası çözüm önerilerinin bulunmasına olumlu katkı sağlayabilmesi ve yol haritası oluşturma süreci açısından önemlidir.

2.5 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (EK 1), Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından, üye ülkelerin sahip oldukları peyzajların, sürdürülebilir planlama kapsamında, korunarak geliştirilmesi (Şekil 2.4) için; Avrupa Konseyi’nin, 41 üye ülkesinin imzasına

açılmıştır. Sözleşme, 20 Ekim 2000 tarihinde Floransa’da, Türkiye Cumhuriyetinin de içinde bulunduğu 17 ülke tarafından aynı gün imzalanmıştır (Kap 2006).

Sözleşmenin oluşturulması sürecine bakılacak olursa; Birinci Avrupa Çevre Bakanları Konferansı²,nda Avrupa Çevre Ajansı’nın Avrupa genelinde çevrenin mevcut durumu ve geleceğinin derin bir değerlendirmesi olan “Avrupa’nın Çevresi: Dobris Değerlendirmesi” adlı raporda peyzaj kavramı özelinde APS’nin ilk adımları atılmaya başlanmıştır. Dobris Değerlendirmesi Raporunun 8. bölümünde peyzajlar ele alınarak ve bu bölümün sonuç kısmında, Avrupa Konseyi’nin kırsal peyzajlar konusunda bir Avrupa Sözleşmesi hazırlanmasına öncülük etmesi dileğine yer verilmiştir. Bu rapordan³ hareketle; çalışmaya katılan ülkeler “*Avrupa’nın doğal ve kültürel peyzajının bir bütün olarak korunması ve yönetilmesi konusunda, bir çerçeve sözleşme hazırlamaya*” davet edilmiştir (Anonymous 2012a).

1995 yılında Dünya Koruma Birliği (IUCN)’nin “Yaşam için Parklar: Avrupa’da Korunmuş Alanlar İçin Eylem” adlı eseri⁴ yayınlanmıştır. Bu eser de, Avrupa’da Avrupa Konseyinin katıldığı kırsal peyzajın korunması hakkında bir uluslararası sözleşme önerilmiştir (Anonymous 2012a).

Gündeme gelen ihtiyaçlar doğrultusunda, artan talep ve geliştirilen tavsiyeler çerçevesinde CLRAE, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi’ne sunulmak üzere taslak olarak APS’yi hazırlamaya karar vermiştir.

CLRAE, hazırlık dokümanı olarak, taslak sözleşmenin günlük konuşma dilindeki hali ile Avrupa Peyzaj Hukuku’nun karşılaştırmalı bir değerlendirmesini hazırlamıştır. Hazırlanan bu çalışmanın amacı; Avrupa Konseyi’ne üye ülkelerdeki yasal durum ile peyzajı koruma, yönetim ve planlamasına ilişkin uygulamalarının nasıl olması gerektiği

² Dobris, Haziran 1991

³ 1994 yılının Mart ayında Avrupa Konseyinin Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi’nin (CLRAE) ilk düzenli toplantısı öncesindeki Avrupa Yerel ve Bölgesel Yönetimler Daimi Konferansı’nda (3. Akdeniz Bölgesel Yönetimler Konferansında (1994)) kabul edilen 256 sayılı kararda (Daimi Konferans, CLRAE’yi, Seville’de Andalusia (İspanya), L’Aanguedoc-Roussillon (Fransa) ve Tuscan (İtalya) bölge yönetimleri tarafından benimsenen Akdeniz Peyzaj Bildirgesini esas alınmıştır.

⁴ İsveç Çevre Koruma Ajansı, Hollanda Tarım, Bölgesel Planlama ve Balıkçılık Bakanlığı, Norveç Çevre Bakanlığı, İngiltere Kırsal Komisyonu, Alman Çevre, Doğa Koruma ve Nükleer Reaktör Güvenliği Bakanlığı, Fransa Çevre Bakanlığı ve Dünya Doğa Koruma Vakfı (WWF) tarafından desteklenmiştir.

kavramını açıklığa kavuşturacaktır. Bu amaca ek olarak, Sözleşmeyi CLRAE'nin içinde oluşturulan gruplar ile düzenli olarak mevcut ulusal ve uluslararası yaklaşımlar oluşturması da hedeflenmiştir. Bu yaklaşımların oluşturulmasında aşağıdaki dört sözleşme temel alınmıştır (Anonim 2012a).

1. Dünya Kültürel ve Doğal Mirasını Koruma Hakkında UNESCO Sözleşmesi,
2. Avrupa Tarımsal Mirasını Koruma Sözleşmesi,
3. Avrupa Yaban Hayatını ve Yaşam Ortamlarını Koruma Sözleşmesi,
4. Avrupa Arkeolojik Mirasını Koruma Sözleşmesi

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi (APS)'nin taslak haline ek olabilecek CLRAE Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin beş adet direktifi bulunmaktaydı (Anonim 2012a):

- Kültürel peyzaj alanlarının, peyzaj politikalarının bir parçası olarak bütünleşmiş bir şekilde korunması,
- Doğal peyzaj alanlarının korunması için bir tanıtma ve yeniden değerlendirmesiyle ilişkili çevrenin korunması,
- Kırsal kesimin hayatta tutulması gereksinimleriyle uyumlu tarımsal üretim metotları düzenlemesi,
- Doğal-yarı doğal varlıkların, yabani bitkisel ve hayvansal varlığın korunması
- Çevresel etkiler ve diğer ulusal topluluklara ait uluslararası yaklaşımların değerlendirilmesidir.

Demokratik ihtiyaç ve kanunlar bakımından özel yapısı, peyzaj değerleri ile peyzaj hakkındaki taleplerin çok yönlülüğü ve çeşitliliği nedeniyle CLRAE içinde oluşturulmuş çalışma grubu, Strazburg'da taslak sözleşme hakkında istişare programı kapsamında iki oturum yapmıştır. Bu oturumları takiben CLRAE 4. Olağan Toplantısı'nda⁵ alınan 53 sayılı kararla APS'nin ilk taslağı benimsenmiştir (Anonymous 2012a).

Bu toplantı da Avrupa Konseyi Parlamenter Meclisi ve Kültürel Miras Komitesi, Avrupa Birliği'nin Bölgeler Komitesi, UNESCO'nun Kültürel Miras Komitesi,

⁵ Strazburg, 3-5 Haziran 1997

korunmuş alanlar konusunda IUCN'nin Çevre Hukuku Komisyonu, Floransa Konferansı'nda ilk sözleşme taslağı hakkındaki görüşlerini bildirmişlerdir (Kargın 2011).

Avrupa Konseyi Kültürel Miras Komitesi (CC-PAT) sözleşme taslağı ile ilgili görüşünü 17 Şubat 1999 tarihinde ve Biyolojik Çeşitlilik ve Peyzaj Çeşitliliği Konularındaki Etkinlikler için Avrupa Konseyi Komitesi (CO-DBP) görüşünü 19 Nisan 1999 tarihinde bildirmiştir. Bakanlar Komitesi 676. toplantısında⁶ Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ni hazırlamak üzere bir seçici uzman komitesi kurmaya karar vermiştir. Bu komitenin görevi; CLRAE'nin hazırlamış olduğu taslağı temel alan, Madde 10 ve 12'yi özel olarak incelemesi ile sözleşmenin uygulanmasını gözlemleyecek organın nihai şeklini vermek olmuştur. Bu uzmanlar komitesi üç kez toplanmış⁷ CC-PAT ve CO-DBP'ye Ocak 2000 yılı içinde yeni bir sözleşme taslağı önermişlerdir. Her iki komite de 10 Mart 2000 yılında ortaklaşa bir metin hazırlayarak Bakanlar Komitesine toplantı raporu ile birlikte imzaya sunmuşlardır (Kargın 2011).

Bahsedilen rapordaki konular ve 25 Mayıs-26 Haziran 2000 tarihlerindeki Parlamenter Asamblesi ve Avrupa'nın Bölgesel ve Yerel Otoriteleri Kongresi fikirleri dikkate alarak, Avrupa Konseyi Genel Sekreteryası taslak bir sözleşme metnini, kabul edilmesi amacıyla Bakanlar Komitesi'ne önermiştir. APS, 19 Temmuz 2000 yılında Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından kabul edilmiş ve Örgüt'ün 41 üye devletinin imzasına sunulmasına karar verilmiş ve 20 Ekim 2000'de Floransa'da imzaya açılmıştır. APS'yi, Türkiye'nin de aralarında bulunduğu 17 devlet 20 Ekim 2000'de imzalamıştır. Sözleşmeye şu ana kadar 37 ülke taraf olmuştur (Anonymous 2012b). Türkiye tarafından da 10.06.2003 tarih ve 4881 sayılı Kanun ile TBMM tarafından onaylanan Sözleşme, 27.07.2003 tarih ve 25181 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir.

APS'nin, günümüze kadar ilk ve tek peyzaj sözleşmesi olması ve tüm peyzajları ilgilendirmesi sözleşmenin önemini arttırmaktadır APS'nin Türkiye'deki uygulamalarının irdelenmesi ve uygulama sorunlarının tespit edilmesi, bu tezin ana

⁶ 1 ve 2 Temmuz 1999

⁷ Eylül- Kasım 1999 ve Ocak 2000

konusunu oluşturmaktadır. APS genel olarak incelendiğinde; birinci bölümünde “tanımlar”, ikinci bölümünde “ulusal önlemler”, üçüncü bölümünde “Avrupa işbirliği”, dördüncü bölümünde “nihai şartlar” olmak üzere 4 bölümden ve 18 maddeden oluşmaktadır. Ancak tez sözleşmenin uygulama ayağını incelemesi sebebiyle sözleşmenin genel ve özel tedbirlerinin anlatıldığı Madde 5, 6 ve 10’u irdelemiştir.

İrdelenen Sözleşme Maddeleri 5 ve 6’da tedbirler, Madde 10’da ise takip mekanizması anlatılmaktadır.

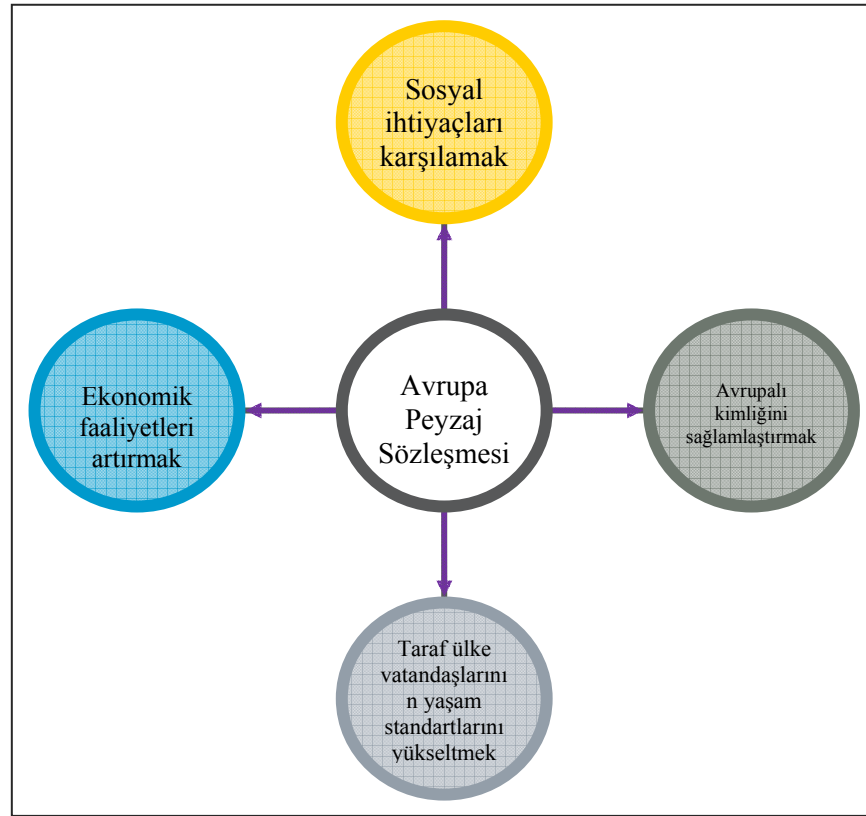
Sözleşmenin tez çalışmasına yön veren ana ilkeleri şunlardır:

- Toplumsal gereksinimler, ekonomik etkinlikler çevre ile uyumlu ve dengeli sürdürülebilir kalkınmanın sağlanması,
- Kültürel, ekolojik, çevresel ve toplumsal alanlarda peyzajın taşıdığı önemin vurgulanması,
- Peyzajın korunması, planlaması ve yönetimi ile ilgili çalışmaların yeni önemli bir girdi ve kaynak olduğu bilincinin yaygınlaştırılması,
- Avrupa doğal ve kültürel mirasının temel bileşeni olan yerel kültürlerin oluşmasına peyzajın yaptığı önemli katkının ayırdına varılması,
- Peyzajın Avrupa kimliğinin korunması ve geliştirilmesine yaptığı katkıların sürekliliğinin güvence altına alınması (Demir-Yaşamış 2003)’dir.

Ancak Sözleşme’nin ülkeler tarafından imzalanmış ve onaylanmış olması, tüm ülkelerde aynı etkiyi gösterdiği/göstereceği anlamına gelmemektedir. Çünkü tüm taraf ülkelerin politik durumları ve devlet yapısındaki farklılıklar buna engel olmaktadır. Örneğin; bazı taraf ülkelerin politikası ve yasal organizasyon yapısı ile Sözleşme örtüşüyorsa beklenen değişim çok az düzeyde kalırken diğer yandan uyumsuzluklar olduğunda yaşanan değişimler fazla olabilmektedir. Buna benzer bir örnek olarak; Türkiye’nin 1993 yılında RAMSAR Sözleşmesi’ne taraf olması verilebilir. Bu Sözleşme sayesinde ülke sınırları içindeki birçok sulak alanın korunması sağlanmıştır. Korunan sulak alanlar için yönetim planları hazırlanmıştır. Yapılan yönetim planları

sayesinde kötü durumda olan birçok sulak alan eskiye nazaran daha sağlıklı bir yapıya kavuşmuştur. Bu alanlar eski sağlıklı yapılarına tam anlamıyla kavuşamaları da koruma alanı olarak ilan edilmek suretiyle sistemin devamlılığı sağlanmıştır.

Bu durum etkisinin düzeyini anlatmak için Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin de içinde bulunduğu tüm Avrupa Komisyonu kararlarında amaç, en üst düzeyde amaçlanan; üye ve aday ülkeler arasında güçlü bir ortak mirasın varlığından hareketle, ortak idealler ve prensipleri yaşama geçirmek ve korumaktır (Şekil 2.2). Bu amaç Sözleşme'nin geniş çerçevede ne yapmak istediğini ortaya koymaktadır (Kap 2006).

Şekil 2.2 Avrupa Peyzaj Sözleşmesinin amaçları

APS bu özelliklerinin yanı sıra, ön plana çıkardığı kavramlar; ortak miras, sürdürülebilir kalkınma, kamu yararı, yerel ve bölgesel kültürler ve yüksek yaşam kalitesi bulunmakta, kalkınmanın peyzaj üzerindeki olumsuz etkileri, kullanıcılara yüklenen sorumluluklar ve hakları üzerinde durmaktadır (Arapkirlioğlu ve Çulcuoğlu

2004). Bu kavramların yanı sıra, peyzaj alanlarının kalitesini ve çeşitliliğini artırmak için; üye ve aday ülkelerin işbirliği içinde koruma (protection), yönetim (management) ve planlama (planning) stratejileri ile Sözleşme'nin nasıl bir anlayış içinde yürütülmesi gerektiği belirlemiş bulunmaktadır (Kap 2006). Bu anlayışla Avrupa'daki tüm peyzajların korunmasına, yönetimine ve planlanmasına yönelik yeni bir düzenleme sağlanmasını hedeflenmiştir. Bu hedefler şunlardır;

- Avrupa Konseyi'nin amacının üyeleri arasında ortak mirasları olan idealleri ve ilkeleri korumak ve gerçekleştirmek için daha büyük bir birlik başarmak olduğunu ve bu amacın özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda anlaşmalar vasıtasıyla takip etmek,
- Sosyal ihtiyaçlar, ekonomik faaliyetler ve çevre arasında dengeli ve uyumlu bir ilişkiye dayanan sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaya önem verilmek,
- Peyzajın kültürel, ekolojik, çevreyle ilgili ve sosyal alanlarda, önemli bir kamu yararı rolü olduğunu, ekonomik faaliyetler için elverişli ve korunması, yönetimi ve planlamasının iş imkanı yaratılmasına katkı sağlayabilecek bir kaynak oluşturmak,
- Peyzajın yerel kültürlerin biçimlenmesine katkısı bulunduğu ve Avrupa doğal ve kültürel mirasının insan refahı ve Avrupalı kimliğinin sağlamlaştırılmasına katkıda bulunan temel bir bileşeni olduğunun farkında olmak,
- Peyzajın her yerdeki insan için kırsal alanlarda ve şehir dışında, bozulmuş alanlarda ve aynı zamanda yüksek kaliteli alanlarda, sıra dışı güzelliğiyle tanınmış alanlarda ve aynı zamanda günlük alanlarda yaşam kalitesinin önemli bir parçası olduğunu kabul etmek,
- Tarım, ormancılık, endüstriyel ve maden üretim tekniklerindeki ve bölgesel planlama, şehir planlaması, ulaştırma, altyapı, turizm ve dinlenmedeki gelişmelerin ve daha genel bir düzeyde dünya ekonomisindeki değişikliklerin birçok durumda peyzajların dönüşümünü hızlandığını tespit etmek,
- Toplumun yüksek kalitedeki peyzajlardan yararlanma ve peyzajların gelişmesinde etkin bir rol oynama isteğine yanıt vereceğini düşünmek,

- Peyzajın bireysel ve sosyal refahın anahtar bir ögesi olduğuna ve korunmasının, yönetiminin ve planlanmasının toplumdaki herkese haklar ve sorumluluklar getirdiğine inanmak,
- Doğal ve kültürel mirasın korunması ve yönetilmesi, bölgesel ve uzamsal planlama, yerel öz yönetim ve sınırötesi işbirliği alanında uluslararası düzeyde mevcut olan hukuki metinleri⁸ dikkate almak
- Avrupa peyzajlarının kalitesinin ve çeşitliliğinin ortak bir kaynak oluşturduğunu ve korunması, yönetimi, planlanması için işbirliği yapmak

olarak belirlenmiştir (Durmuş 2011).

Sözleşme'nin temellerini sağlamlaştıran bu uluslararası, ulusal ve bölgesel organizasyonlara; Sözleşme içinde yer alan uygulama kısmındaki eğitim kavramı kapsamında, Avrupa Peyzaj Mimarlığı Eğitim Konseyi (ECLAS) örnek verilebilir. ECLAS; Avrupa'daki Peyzaj Mimarlığına yönelik üniversite programları arasında işbirliğini ilerletmek ve bu disiplini daha geniş bir Avrupa bağlamında temsil etmektedir. Bir organizasyon olarak ECLAS sözleşmeyi destekleyerek Sözleşme'nin uygulanmasına yardımcı olmaktadır (Herlin 2007).

Sözleşme, taraf olan ülkelerden yukarıda bahsedilen koşulların yerine getirmelerini istemektedir. Busayede taraf ülkelerdeki peyzajlar belirlenen ilkeler doğrultusunda korunmuş, planlanmış ve yönetilmiş olacak ve önemle durulan ortak miras ile Avrupa Peyzaj Kimliği gelecek nesillere aktarılacaktır.

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Avrupalılaşıma kavramı arasındaki ilişki; gereksinimler konusunda benzerlikler taşınmasıdır. Avrupalılaşıma; bu kavram uyumlaştırma olarak adlandırılırken, APS'de; uygulama olarak adlandırılmaktadır. Her

⁸ Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesi'ni (Bern, 19 Eylül 1979), Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesi'ni (Granada, 3 Ekim 1985), Avrupa Arkeoloji Mirasının Korunması Sözleşmesi'ni (gözden geçirilmiş) (Valetta, 16 Ocak 1992), Ülkesel Topluluklar veya Makamlar Arasında Sınırötesi İşbirliği Alanında Avrupa Çerçeve Sözleşmesi'ni (Madrid, 21 Mayıs 1980) ve ek protokolleri, Avrupa Yerel Öz Yönetim Şartı (Strazburg, 15 Ekim 1985), Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi (Rio, 5 Haziran 1992), Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşme (Paris, 16 Kasım 1972) ve Çevresel Konularda Bilgiye Erişim, Karar Vermeye Halkın Katılım ve Yargıya Başvuru Sözleşmesi'ni (Aarhus, 25 Haziran 1998)

iki kavram içinde de ortak miras ve Avrupalılık terimlerine vurgu bulunmaktadır. Her uygulama ve uyumlaşma bir diğer kavramın önündeki engeli kaldırır niteliktedir. Bu açıdan bakıldığında bir birini besleyen süreçleri içerdikleri söylenilmektedir.

Avrupa Peyzaj Kimliği ve Avrupalılaştırma kavramlarının APS'nin uygulamasına olan katkısı; bu iki kavramın net bir şekilde algılanması ile daha iyi açıklanabilecektir. Bu kavramlara APS'nin önsözünde⁹ yer verilmiştir ve açıklanmıştır. Önsözdeki Avrupa peyzaj kimliği ve ortak miras kavramlarından olan beklentiler de Avrupa Konseyi yer verilmiştir. Bu beklentiler AB süreci içinde de yer almaktadır.

Bu bağlamda bakıldığında; Türkiye'nin AB'ye katılım müzakereleri 1984 yılından beri devam etmektedir. Bu süreç içinde, Türkiye birçok uyumlaştırma ve uzlaştırma süreçleri geçirmiştir. Uyumlaştırma ve uzlaştırma süreçlerinden biri çevre alanındaki AB Çevre Mevzuatıdır. AB Çevre Mevzuatı yatay konularının (çevresel etki değerlendirmesi (ÇED), stratejik çevresel değerlendirme (SÇD), çevresel sorumluluk, çevresel bilgiye erişim, iklim değişikliği) yanında, hava, su, atık, doğa koruma, endüstriyel kirliliğin kontrolü, kimyasallar ve gürültü alanındaki düzenlemeleri de yer almaktadır. Ayrıca bu alandaki müktesebat birçok uluslararası Sözleşme'yi de içermektedir. AB Çevre Politikası'nın hedefleri özetle; kirliliği ortadan kaldırmak, azaltmak ve önlemek, doğanın ve doğal kaynakların, ekolojik dengeye zarar vermeyecek biçimde kullanılmasını temin ederek sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak, çevresel zararın kaynağında önlenmesini sağlamak, çevre koruma hususunun diğer sektörel politikalarla (enerji, ulaştırma v.b.) entegrasyonunu güvence altına almak şeklinde sıralanabilir (Anonim 2012d). Bu anlamda yapılacak her türlü eylem müzakere sürecine katkı sağlamaktadır.

Tez çalışmasının konusu olan APS; AB Çevre Mevzuatı kapsamında yapılan çalışmalardan olumlu olarak etkilenmektedir. Bu açıdan bakıldığında; APS'nin korunması, planlanması, yönetilmesi konusundaki her çalışma AB Çevre Mevzuatını da

⁹ “ üye devletler arasında, ortak miraslara olan idealleri ve prensipleri hayata geçirmek ve korumak için daha güçlü bir birlik oluşturmak olduğunu ve bu amacın ekonomik ve sosyal alanlarda anlaşmalar vasıtasıyla özel olarak takip edildiği göz önüne alınarak” ve “Peyzajın yerel kültürlerin oluşumuna önemli bir katkısı olduğu ve bunun da Avrupa kültürel ve doğal mirasının en önemli parçası olduğunun refahı ve Avrupalı kimliğinin sağlanmasına katkıda bulunduğunun farkındalığı”

desteklemekte, böylelikle Sözleşme ile mevzuat birbirini tamamlayıcı bir yapı oluşturabilmektedir.

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulama Alanları

APS'nin uygulamaya dönük maddeleri açıklandığı bu kısımda; *APS'nin uygulamadaki gereksinimlerinin ne olduğu?* ve Sözleşme'nin hedeflediği amaca uygun olabilmesi için *öncelikli uygulama alanlarının hangileri olduğu?* soruları irdelenmiş ve Sözleşme'nin Madde 5-Genel Tedbirler ve Madde 6-Özel Tedbirler başlıklı maddeleri ile Sözleşme kapsamında taraf ülkelerden beklentiler belirtilmiştir.

Sözleşme içindeki Madde 5- Genel Tedbirler başlığı altında bulunan maddeler;

- 1) Peyzajın insan hayatı için zaruri bir parçayı oluşturduğunu kabullenmek, insanların ortak kültürel, ekolojik, sosyal ve ekonomik mirasının farklılığını yansıtıcı ve yerel kimliğinin temeli olarak görmek amacıyla **yasal zemin oluşturmak,**
- 2) Madde 6'da sağlanan özel tedbirleri uygulamak suretiyle Sözleşme'nin hükümlerine uygun olarak peyzajı korumayı, yönetmeyi ve planlamayı sağlayacak **politikaları geliştirmek ve uygulamak,**
- 3) Genel halk, yerel ve bölgesel yönetimler ve diğer ilgili tarafların bu **politikaların** formüle edilmesi ve uygulanmasına katılımını sağlayacak **prosedürleri oluşturmak,**
- 4) Peyzajlara, **peyzaj üzerinde doğrudan veya dolaylı olarak etki yapacak** kasaba/şehir planlaması ve bölgesel planlama politikalarında, kültürel, çevresel, tarımsal, sosyal ve ekonomik **politikalarda** ve diğer sektörel politikalarda (taşımacılık gibi) **sistemantik olarak yer vermek**

olarak anlatılmıştır (Anonim 2012i).

Sözleşme içindeki diğer bir madde olan Madde 6- Özel Tedbirler başlığı altında bulunan maddeler ise tarafların ulusal, bölgesel veya yerel seviyede alması gereken tedbirleri yer almaktadır. Bu maddeler ise;

1. **Bilinç Düzeyinin Yükseltilme:** Bu madde kamusal bilgilendirme gibi önemli bir soruna yer vermektedir. Her vatandaş peyzajda bir paya ve onun bakımından da bir sorumluluğa sahiptir. Peyzajın iyi durumda olması toplumsal bilgilenme ile yakından bağlantılıdır. Bu nedenle taraflardan halkın, seçilmiş temsilcilerin ve derneklerin peyzajın mevcut ve gelecekteki değeri konusunda bilgilendirilmesi ve eğitimi için kampanyalar yapmaları istenmektedir (Anonim 2012i).
2. **Eğitim ve Öğretim:** Peyzajların korunması, yönetimi ve planlanması çapraşık bir konu olabilir ve birçok farklı kurumsal ve özel kurumları kapsayan ve çok değişik dallarda çalışmayı ve bütün bir uzmanlar ve meslekler zincirinin çalışmasını gerektirebilir. Bu nedenle taraflardan;
 - Peyzaj planlaması ve çalışmaları için nitelikli uzman eğitimleri;
 - Yerel, bölgesel ve ulusal hükümetin ve diğer ilgili kamu ve özel sektör organlarının seçilmiş üyeleri ve teknik personelinin peyzaj konularında değişik alanlarda eğitimi teşvik etmeleri. Burada amaç peyzajla ilgili sorumluluğu bulunan kurumların teknik uzmanlıklarını geliştirmektedir. Bu tür organların örnekleri bölgesel planlamayla, çevre ya da miras yönetimiyle tarım, turizm ya da endüstri kullanımı suretiyle, alan kullanmayla ya da inşaat çalışması veya altyapının inşası ile ilgili profesyonel organizasyonlardır.
 - İlgili alanlarda eğitim veren okul ve üniversitelerde kurslar geliştirilerek, bu kurslarda peyzaj değerini işleyen peyzajın korunması, yönetimi ve planlamasıyla ilgili sorunları ele alan kurslar vermek suretiyle genç insanların içinde yaşadıkları çevrenin sorunları konusunda bilgilendirip dikkatlerini çekmek (Anonim 2012i).
3. **Tanımlama ve Değerlendirme:** Bu madde peyzajların tanımlanması ve değerlendirilmesi suretiyle bunların koruma ve geliştirmeyi amaçlayan uzun dönem faaliyetleri için doğru bir temel oluşturmak amacıyla yapılması gereken çalışmanın çerçevesini çizmektedir. Bu tip faaliyetler her bir peyzajın karakteristiği, onu etkileyen değiştirici prosedürler ve ona toplumun verdiği

değer hakkında detaylı bilgiye dayanmalıdır. Yeniden değerlendirme ihtiyacı, değerlerin tam olarak ölçülmesini kapsamaktadır (Anonim 2012i).

“Alt paragraf c-1 a Tarafların peyzajları tanıma ve onların karakteristiklerini, dinamiklerin ve onları etkileyen baskıları analiz etme amacıyla araştırmalar ve çalışmalar yapmalarını öngörmektedir.”

“Alt paragraf c-1 b Tarafların tanımlanmış peyzajların değerlerini ya da kalitesini değerlendirmeleri istenmektedir.”

4. ***Peyzaj Kalite Hedefleri:*** Bu paragrafta tarafların tanımlanan ve değerlendirilen peyzajlar için yerel nüfusla da istişare edilerek kalite hedefleri oluşturması istenmektedir. Hedefleri belirleyen kararda ilgili peyzajın farklı özellikleri ve kaliteleri, bu peyzaj için uygulanan politikaya genel ilgi bunu koruma, yönetim ve planlamanın uygulanacağı spesifik parçaları açıkça belirtilmelidir. Hedeflerle, tanımlama araştırmaların sonuçları ve değerlendirmelerle bu amaçları gerçekleştirmek için alınması gerekli tedbirler arasında açık bir ilişki bulunmalıdır (Anonim 2012i).
5. ***Uygulama:*** Bu paragraf tarafları peyzajların korunması, yönetimi ve planlaması için üzerinde uzlaşmış peyzaj politikalarını dikkate almak suretiyle, yasal idari, mali ya da finansal tedbirler almaya davet etmektedir. Uzmanlar komitesi Sözleşme'nin 10. Maddesine göre bu Sözleşme'nin uygulanmasını sağlamak için teklifler yapabilmek (Anonim 2012i)

olarak açıklanmıştır.

Bahsedilen bu her iki tedbirlerde de Sözleşme'nin, öncelikli olarak tanımladığı uygulama alanları ile taraf ülkelerin peyzaj politikalarından, bilinç seviyelerinin artırılmasına kadar birçok özgün konu üzerine yoğunlaşarak hem kapsamlı bir envanter çalışması hem de peyzaj kavramının tüm taraf ülkeler için önemini ortaya çıkarmayı hedeflemiştir. APS'de yer alan bu tedbirler ile peyzaj kavramı sadece terminolojik bir

ifade olmaktan çıkıp ve gerçek hayatta karşılığını bulmaya odaklanmıştır. Ancak bu tedbirlerin uygulamalardaki karşılığı taraf ülkelerin gelişmişlik ve halkına ulaştırma konusundaki başarı ölçütlerine göre değişmektedir (Kargın 2011). Bu ölçütler ülkelerin Avrupa Konseyine göndermiş oldukları metinler ve katılmış oldukları toplantılarda daha net algılanmaktadır. Sözleşme'nin gelişmekte olan ülkelerdeki ilerleyişi daha çok iktidarın inisiyatifi ve vizyonu ile beraberinde ilerleyip, ülkenin sahip olduğu kaynakları ile de uygulanabilirliği artmaktadır. Bu konu diğer yandan taraf ülkelerdeki uygulama önceliğine göre değişebilmektedir.

Avrupa Peyzaj Sözleşme'sine Taraf Ülkelerdeki Uygulamaların İzlenmesi ve Denetlenmesi İçin Kullanılan Mekanizmalar

APS'nin amaçlarının yerine getirilebilmesi ve gerçekleştirilen uygulamaların daha etkili bir şekilde tüm taraf ülkelerde aynı şekilde yapılabilmesi amacıyla Sözleşme'nin 10'ncu Maddesinde Sözleşme kapsamında yapılmış uygulamaların nasıl izleneceğine dair mekanizmalar açıklanmıştır:

10. Madde'de; *“Sözleşme'ye imza atan üyelerin temsilcileri düzenli olarak koordineli programlar geliştirir ve Sözleşme'nin uygulanmasını takip ederlerse Sözleşme'nin amaçlarını daha kolay sağlamış olurlar çünkü onlar koordineli çalışma imkânlarına sahip olacakları”*ndan bahsedilmektedir. Bu madde ile Sözleşme'ye üye tüm devletlerin yetkin komiteleri sayesinde izleme kısmının gerçekleşmesini sağlanmaktadır.

Peyzaj aktivitelerinin çok yönlü olması nedeniyle; Sözleşme'nin uygulanmasının izlenmesi Avrupa Konseyi içinde çalışan ve Sözleşme'nin hitap ettiği kitlenin de içinde olması ve Bakanlar Komitesine direk ulaşabilmesi nedeniyle Biyolojik Peyzaj Çeşitliliği ve Kültürel Miras Komitesine bırakılmıştır. Bu görevi yapmak için bu komiteler ortak toplantılar yapmaktadırlar. Parlamenterler Asamblesi ve CLRAE (Avrupa Yerel Bölgesel Yönetimler Kongresin)'den yukarıda bahsedilen Sözleşme'ye ait komitelerle ortaklaşa çalışmaktadırlar (Kargın 2011).

Yerel ve bölgesel yetkililerin peyzajı planlama, koruma ve yönetimi konularındaki sorumlulukların artması nedeniyle, Avrupa Konseyinde bu konudaki yetkilileri temsil eden CLRAE 2000 yılında kabul edilmiş yapısal yönetmeliğin Madde 2 Paragraf 2'ye göre fikirlerini bildirmektedir.

Bahsedilen yöntem doğrultusunda, Sözleşme'ye taraf olan ülke iki yılda bir "TFLOR (Information Document) (EK 3)" dokümanlarını doldurup Avrupa Konseyine göndermektedir. T-FLOR dokümanının açıklamasını Avrupa Konseyi üyesi olan Hollanda Devleti'nin İletişim Kişisi Gertjan Jobse'nin tanımına göre; "T-FLOR, Avrupa'daki tüm peyzajların korunması, yönetimi ve planlaması dair yeni bir enstrümandır. Bu doküman kurumsal dokümanları içermektedir" şeklinde bir açıklama yapılmıştır. Aynı zamanda Avrupa Konseyi'nin web sitesinde T-FLOR hakkında "bilgi dokümanı" olarak bir açıklama bulunmaktadır. Bu dokümanın içinde, Sözleşme de belirtilen öncelikli uygulama alanlarında yapılmış uygulamalar hakkında bilgi verilmektedir. Bu bilgi akışı, taraf ülkenin sözleşme kapsamında gerçekleştirdiği değişikliklerin sorgulandığı dokuz ana başlık ve alt başlıklardaki soruların cevaplanması ile gerçekleşmektedir. Cevaplanan bu sorular, Avrupa Konseyi içindeki komiteler tarafından Sözleşme'nin 10. Maddesi gereğince Sözleşme'ye uygunluğu kontrol edilmektedir.

Sözleşme'nin uygulanmasına dair APS uygulama kılavuzu, bilgi üretim sürecindeki yöntem, bölüm ve paydaşlar da dâhil müdahaleci olmamaktadır. Bu anlamda bazı kamu otoriteleri özel olarak kullanılmak amacıyla peyzaj katalogları ve peyzaj atlasları üretilerek, bunların üretim süreçlerine dâhil edilebileceğinden bahsetmektedir. Bu durumda belgelerde, peyzaj atlası, peyzaj kataloğu, peyzaj haritaları ve peyzaj karakter değerlendirme haritaları olarak birçok isimle çoğaltılabileceği vurgulanmaktadır. Bu sayede ortak bir çerçeve oluşturularak paydaşlar arasında kolay anlaşılabilir ortak bir dil kurulacağına değinilmektedir (De' Jeant-Pons 2006). Bu nedenle Sözleşmenin 10. Madde'si başlangıç ve kılavuz olarak kabul edilmiştir (EK 1).

3. AVRUPA PEYZAJ SÖZLEŞMESİ'NE TARAF OLAN ÜLKELERDEKİ ÇALIŞMALARIN DEĞERLENDİRİLMESİ

APS'ye bugüne kadar 37 ülke taraf olmuştur. Avrupa Konseyi'ne üye ülkelerin 17'si imzaya açıldığı gün taraf olmayı kabul etmiştir. Ancak Sözleşme'ye taraf olmamış fakat peyzajlar konusunda Sözleşme'nin gereksinimlerini yerine getirmiş ülkeler de bulunmaktadır. Bu duruma örnek olarak Almanya verilebilmektedir. Ülke peyzaj konusundaki çalışmaları ve sahip olduğu iç mevzuat yapısıyla, peyzajlar konusunda Sözleşme'ye taraf olan birçok ülkeden fazla sayıda peyzajların korunması, yönetimi ve planlanması için çalışmalar yapmıştır. Bu anlamda, Türkiye'nin de dâhil olduğu birçok ülke, peyzajların korunması, planlanması ve yönetimi konusunda Almanya'yı referans almaktadır.

Bunun yanı sıra, Hollanda Sözleşme'ye taraf olan ve peyzaj konusunda yapılan çalışmalar açısından dünyadaki birçok ülkeden daha ilerde çalışmalara sahiptir. Hollanda'nın peyzajlar konusunda yapmış olduğu gerek uygulama örnekleri, gerekse yasal düzenlemeleri diğer taraf ülkelere yön göstermesi bakımından önemlidir.

Birçok ülke tarafından örnek alınan İngiltere, APS kapsamında yapmış olduğu çalışmalar bakımından önemli örneklerden bir diğeridir. Ülke Sözleşme'nin uygulanması sürecinde; uygulama adımlarını belirlemiştir. Bu adımlar; peyzajların tanımlanması, uygulama çerçevesinin oluşturulması, APS için bir eylem planı hazırlanması ve eylem planının uygulanması için bir kılavuz geliştirmiştir. Bu sistematik yapı, sözleşmenin uygulama alanlarını belirlemede yardımcı olmuştur. Aynı zamanda peyzaj karakterizasyonu bakımından diğer taraf ülkelere nazaran daha ileri seviyededir.

APS'ye yukarıda bahsedilen ülkelere bazıları taraftır. Bu taraf ülkelere (EK 2) çalışma kapsamında;

- APS'yi imzalama ve onaylama yılı ve
- Avrupa Birliği'ne üyeliklerinin olmaması bakımından benzerlik taşıyan ancak,
- Coğrafi konum bakımından Avrupa'nın farklı bölümlerinde yer alan

lkeler seçilerek Sözleşme'nin genel ve özel tedbirleri açısından yapılan uygulamalar açısından bir değerlendirme yapılmıştır. Bu kriterler sayesinde, Türkiye ile benzer durumda olan ülkelerdeki uygulamalar ve Sözleşme'nin durumu incelenmeye çalışılmıştır. Belirtilen kriterlere bağlı olarak üç ülke seilmıtır. Bu lkeler; Norveç Krallığı, Hırvatistan Cumhuriyeti ve San Marino Cumhuriyeti olarak belirlenmiştir. Belirlenmiş bu ülkelerdeki APS'nin süreci değerlendirilerek Türkiye Cumhuriyeti'nin bu süreçte yaşadıkları ve Sözleşme'nin etkin olamamasının nedenleri ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır.

Bu alıma için belirtilen kriterler ile seçilmiş ülkeler izelge 3.1'de gösterilmiştir.

Çizelge 3.1 Tez alıması kapsamında incelenen APS'ye taraf olan ülkeler

	lke	APS'ye Taraf Olunan Yıl	AB'ye yelik	Avrupa Coğrafyasındaki yeri
1.	Norveç	2004	ye değil	Kuzey Avrupa
2.	Hırvatistan	2004	ye değil	Orta Avrupa
3.	Türkiye	2004	ye değil	Güney Doğu Avrupa
4.	San Marino	2004	ye değil	Güney Avrupa

Seçilen bu ülkelerdeki uygulamaların irdelenmesi için Avrupa Konseyi tarafından her yıl düzenlenen çalıştaylar ve taraf ülkelerin Avrupa Konseyine 2 yılda bir gönderdikleri bilgi dokümanları (T-FLOR) kullanılmıştır. İrdelenmede kullanılan T-FLOR dokümanları, taraf ülkelerde Sözleşme'ye dair yapılmış çalışmalar (yasal, yönetsel, idari, eğitim vb) hakkında bilgileri içermektedir.

3.1 Norveç Krallığı

Anayasal monari ile yönetilen ülkenin başkenti Oslo'dur. Norveç Krallığı, Kuzey Avrupa'nın en kuzey kısmını oluşturan İskandinav Yarımadası'nın en kuzey ülkesidir. Komuları; doğu ve kuzeydoğuda İsveç, kuzeydoğuda Finlandiya ve Rusya Federasyonu olan ülkenin batıda Norveç Denizi dolayısı ile Atlas Okyanusu'na kıyısı

vardır. Deniz seviyesinden en yüksek noktası 2.469 metrelik rakımıyla Galdhøpiggen'dir. Kıyıları fazla sayıda fiyordla çizilmektedir (Anonim 2012c).

Bölgede kıyı boyunca ılıman iklim görülmektedir. Kuzey Atlas akımının etkisiyle sıcaklık değişiklikleri ortaya çıkmaktadır. Norveç Krallık arazi yapısında, çoğunlukla yüksek platolar ve dik dağların arasında vadiler bulunmaktadır. Ülkedeki ovalar küçük ve dağınıktır. Kıyılarında derinliklerden başlayan fiyortlar yer almaktadır (Anonim 2012c).

Norveç Krallığı, dünya gelişmişlik listesinin en başında bulunmaktadır. Ülke AB'ye üye değildir (Anonim 2012c).

Norveç Krallığı, APS'ye ilk taraf olan ülkelerden biridir ve sözleşmeyi 01.03.2004 tarihinde uygulamaya başlamıştır. Sözleşme'nin uygulaması konusunda 2004 yılında yapmış olduğu çalışmalar, T-FLOR (EK 3) ve Sözleşme kapsamında yapılan çalıştay bildirilerinden elde edilmiştir (Anonymous 2002).

Norveç Krallığı'nın Avurpa Konseyi'ne gönderdiği T-FLOR dokümanlarının dışında sözleşmenin uygulanması konusunda yapmış olduğu çalışma ve aşamalarına değinmenin Türkiye ile yapılacak kıyaslamaya olumlu katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu kapsamda ülkenin 27-28 Kasım 2003 tarihinde APS'nin Uygulanması için 2'nci Çalıştay Toplantısı kapsamında göndermiş olduğu durum raporu irdelenmiştir.

Norveç Krallığı'nın Sözleşme kapsamında yaptığı çalışmalar; ulusal düzeyde başlamıştır. Ulusal düzeyde Sözleşme ile ilgili Norveç Krallığı Çevre Bakanlığı broşür hazırlayarak ve ülkedeki tüm belediyelere, il konseylerine, peyzajla ilgili tüm sektörlerle ve bakanlıklara dağıtılmasıyla bilgilendirme çalışması yapmıştır. Bunlara ek olarak Norveç Krallığı Çevre Bakanlığı;

- Peyzaj konusunda insanların tutumunu ve Sözleşme'den onların nasıl faydalanmak istediğini araştırmış,

- Araştırmalar sonucu elde ettiği Bilgileri yerel otoritelere, genel kamuoyuna ve ilham olması isteği ile Sözleşme'ye dair örnekleri internette yayınlamış,
- 2005 yılında Avrupa Konseyindeki Başkanlığı boyunca, peyzajı tanımlayarak, geçici olarak kültürlerarası anlaşma ve etnik çatışmaları önlemeye odaklanmış,
- 10-14 Haziran Norveç'teki EFLA'nın yıldönümünde ve Norveç Peyzaj Mimarları Odası aracılığıyla uluslararası konferansları organizasyonları desteklemiştir (Moflag ve Horegn 2003).

APS kapsamında koruma konusunda yapılanlar:

- Norveç Arazi Kullanım Enstitüsü ve Kültürel Miras Müdürlüğü, doğa koruma ve kültürel mirasın daha fazla sahiplenmesi için peyzaj bölge tipleri sistemini desteklemiştir. Böylelikle APS kapsamındaki çalışmaların gerektiği gibi olacağı düşünülmüştür (Moflag ve Horegn 2003).
- Doğa Yönetimi Müdürlüğü ve Kültürel Miras Müdürlüğü; Kültürel Miras, Kültürel Çevre ve Milli Parklar pilot projesinin yönetimine katılmışlardır. Projenin amacı; gelecekte milli parklardaki yönetim ve rollerin belirginleşmesi olarak belirtilmiştir (Moflag ve Horegn 2003).

APS kapsamında yönetim konusunda yapılanlar:

Tarım Bakanlığı, Çevre Bakanlığı ve Çiftçiler Birliği; kent tarımını, kültürel peyzaj kapsamında yönetim planı yapmaya başlamışlardır. Çalışmanın kasım ayındaki gelişmesinde; ülke çapındaki etkileri ve tarım alanlarındaki değişimleri, alan yapısındaki biyolojik çeşitlilikte, kültürel mirasta ve kamu erişimine olan katkıları izlenmiştir (Moflag ve Horegn 2003).

APS kapsamında planlama konusunda yapılanlar:

Çevre Bakanlığı Kuzey Semineri'nde (2004), APS ile kuzey ülkelerinin yerel ve bölgesel politikalar ve planlamalarının uyumlaştırılması konusunda organize olunması sağlanmıştır. Bu seminerde, çeşitli ve etkili yerel ve bölgesel planlamalar ile peyzaj

koruma ve yönetiminde profesyonel çalışanlar arasında güçlü iletişim ve bağlar kurulması sağlanmıştır (Moflag ve Horegn 2003).

Mevcut Norveç Planlama ve Yerleşim Yasasındaki revizyon isteği üzerine, komisyonun teklifi ile peyzajda dahil edilmiştir. Yasa ile muhtemel olanaklar temin edilerek, kanunen bölgesel düzeyli yönetmelikler ile ilişkilendirilmiş ve karşılığında sınırlar oluşturulmuştur (Moflag ve Horegn 2003).

Kültürel Miras Müdürlüğü; eğitim kurumları, kamu sektörü, üniversite ve liselerdeki eğitim müfredatına ek eğitimler organize etmiştir. Bu kapsamda 2005 yılında Stavanager Üniversitesi Koleji'nde planlamada kültürel çevre ve peyzajı anlamak için kurs modülleri başlatılmıştır (Moflag ve Horegn 2003).

Kültürel Miras Müdürlüğü'nün web sitesinde "Nettsted for tettsted" adlı bir sekme ile kent veya kasabalara ait bilgilerin ve gelişmelerin yaygınlaştırılması sağlanmış ve halk ile arasında bir bilgi akışı oluşturulmuştur. Böylelikle devam eden aktiviteler ve Sözleşme kapsamında yapılan projeler ile arasında ilişkiler kurulmuştur (Moflag ve Horegn 2003).

Sözleşme'nin imzalanması ile başlayan sürecin tahlil edilmesi amacıyla Norveç tarafından Avrupa Konseyine gönderilmiş 2002 ve 2010 T-FLOR dokümanları incelenmiştir (EK 3). 2002 yılı T-FLOR dokümanında; peyzaj tanımının Norveç Krallığı'nın farklı yasalarında geçtiği ifade edilmekle birlikte doğrudan peyzaja ilişkin bir yasası bulunmamaktadır. Sözleşme ile ilgili kurumun Çevre Bakanlığı olduğu, ulusal ve yerel düzeylerde Sözleşme ile ilgilenen birimler bulunmaktadır. Sözleşme'nin uygulanmasına yönelik bir bütçe ayrılmıştır. Sözleşme'nin uygulanmasına dair bir kurumsal yapılanma bulunmamaktadır.

2010 T-FLOR dokümanının incelendiğinde önemli değişikliklerin olduğu görülmektedir. Sözleşme'nin uygulanması için eylem planları oluşturulduğu, mevcut yasaların Sözleşme entegrasyonuna başladığı, yerel ve bölgesel otoritelerin Sözleşme kapsamında görevler aldığı, Sözleşme kapsamında bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerin

rutin bir hal aldığı ve Sözleşme'nin uygulanması için sivil toplum kuruluşları ve komşu ülkeler ile işbirlikleri başladığı belirtilmektedir.

3.2 Hırvatistan Cumhuriyeti

Hırvatistan Cumhuriyeti, Orta Avrupa, Balkanlar ve Akdeniz'in kesişme noktasında bulunan üniter demokratik bir parlamenter cumhuriyettir. Ülkenin komşuları kuzeyde Slovenya, kuzeydoğuda Macaristan, doğuda Sırbistan, güneydoğuda Bosna-Hersek ve güneyde Karadağ'dır. Batısında Adriyatik Denizi'ne kıyısı bulunmaktadır. Avrupa Birliği aday ülkesi ve NATO üyesidir. Hırvatistan'ın başkenti aynı zamanda en büyük kenti olan Zagreb'tir (Anonim 2012e) .

Ülke ekonomisinin büyük bölümü hizmet sektörüne dayalıdır. En büyük paya sahip sektörler sanayi ve tarımdır. Dünya'nın en çok tercih edilen 18. turistik ülkesidir. Hırvatistan, ılık ve yağmurlu bir karasal iklime sahiptir (Anonim 2012e).

Ülke 56,594 km²'lik bir yüzölçümüne sahiptir. Bu yüzölçümüyle dünyanın en büyük 127. ülkesidir. Hırvatistan, coğrafik olarak çeşitlilik göstermektedir; Macaristan sınırı boyunca düz ovalar, Adriyatik kıyısında yüksek olmayan dağlar ve dağlık bölgeler yer almaktadır. Ülkenin en yüksek noktası, Dinara (1,830 m)'dir (Anonim 2012d). Biokovo, Dalmaçya'daki en yüksek dağ tepesidir. Plitvice Gölleri, UNESCO Dünya Miras Listesi'ne dâhildir. Ülkenin büyük nehirleri olan Sava, Drava, Kupa ve Tuna, Hrvatsko Zagorje'nin dağlık kuzey partlarını ve Slavonya'nın ovalık kuzey bölgelerinden geçmektedir. Adriyatik kıyısı ve adalara yakın olan orta ve güney bölgeler, alçak dağ ve ormanlık arazilerden oluşmaktadır (Anonim 2012e). Ülke topraklarının % 37'si ormanlarla kaplıdır. Kıyı bölgesinde yaygın olarak maki bitki örtüsü görülmektedir ve ormanlarında çeşitli yabanî hayvan yaşamaktadır (Anonim 2012d).

Hırvatistan Cumhuriyeti, APS'ye ilk taraf olan ülkelerden biridir ve Sözleşme'yi 01.03.2004 tarihinde uygulamaya başlamıştır. Sözleşmenin uygulaması konusunda 2002, 2007 ve 2010 yıllarında yapmış olduğu çalışmalar Avrupa Konseyi'ne göndermiş

olduğu T-FLOR (EK 4) ve Sözleşme kapsamında yapılan çalıştay bildirimlerinden elde edilmiştir (Anonymous 2002).

APS kapsamında koruma konusunda yapılanlar:

Hırvatistan Sözleşme'ye taraf olduktan sonra tüm yasal mevzuatında yasal değişikliğe gitmiştir. Değişiklikleri tamamlamasından bu yana; APS ile revize edilmiş Doğa Koruma Yasası, Çevre Koruma Yasası ve Fiziksel Planlama Yasası'nın entegrasyonu sağlanmıştır.

Son on yıllık süreçte, doğa korumada ve kültürel mirasın korunmasında uzman yöneticiler tarafından; hâlihazırda kurulmuş olan mekânsal planlama enstitüleri ve bölgesel politikadaki peyzaj uygulamaları, nitelikli bir temel oluşturularak özellikle ülke düzeyinde güçlendirilmiştir. Bu açıdan, Dubrovnik-Neretva kenti, Istri kenti ve Zagreb şehri gibi bireysel açıdan peyzaj ile ilişkili aktiviteleriyle göze çarpan yerlere daha fazla önem verilmeye başlanmıştır.

APS kapsamında yönetim konusunda yapılanlar:

APS'nin uygulanmasını geliştirmek amacıyla, Kültür Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı ile Fiziksel Planlama ve Yapılaşma Müdürlüğü, peyzaj için bakanlık içinde bir çalışma grubu oluşturmuştur. Bu grup, Sözleşme'nin uygulanmasında koordineli çalışmalar gerçekleştirmek için; güncel durumun analiz edilmesi, problemlerin tespit edilmesi ve otoritelere yapılabilecek faaliyetlerin önerilmesini içeren bir taslak oluşturmuştur.

Hırvatistan'ın peyzaj çeşitliliği açısından zenginliği ve bunun yanında peyzaj yönetimindeki güvenilirliği göz önüne alındığında; diğer üye ülkelerle birlikte peyzajı başarıyla yönetmek adına her türlü çabayı sergilediği bu çalışmalar ile kanıtlanmıştır.

APS kapsamında planlama konusunda yapılanlar:

Hırvatistan peyzaj politikalarını içeren üç stratejik dokümana sahiptir:

1. Hırvatistan'daki Fiziksel Planlama, Biyolojik ve Peyzaj Çeşitlilik İçin Strateji Planı
2. Ulusal Strateji ve Eylem Planları (1999, 2008) ve
3. Ulusal Çevre Stratejisi, Ulusal Çevre Eylem Planı (2002).

Bu strateji ve eylem planları Türkiye'de Sözleşme'nin uygulanması için düşünülen yapının oluşturulmasına örnek oluşturması bakımından önemlidir.

Hırvatistan Cumhuriyeti'nde APS'nin uygulanması kapsamında güncel çalışmalar konusunda Avrupa Konseyi sayfasında ve Hırvatistan Kültür Bakanlığı resmi web sitesinde bir örnek bulunamıştır. Bunun üzerine Avrupa Konseyi ile Hırvatistan Cumhuriyeti iletişim kişisi Mirna Bojic (Hırvatistan Cumhuriyeti Çevre Koruma Bakanlığı, Fiziksel Planlama Müdürlüğü) ile iletişime geçilmiş ve kendisinden de Hırvatistan'ın şu anda Sözleşme kapsamında uygulanan veya uygulanmış bir örnek olmadığı öğrenilmiştir (EK 10).

Sözleşme'nin imzalanması ile başlayan sürecin tahlil edilmesi amacıyla da Hırvatistan tarafından Avrupa Konseyine gönderilmiş 2002, 2007 ve 2010 T-FLOR dokümanları incelenmiştir. 2002 yılı T-FLOR dokümanında; peyzaj tanımının olmadığı, Sözleşme ile Çevre Bakanlığı'nın ilgilendiği, ulusal ve yerel politikalarda peyzaj kavramının yer almadığı, Sözleşme'nin uygulanmasına dair bir yöntem ve tema bulunmadığı, eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarının yapılmadığı belirtilmektedir.

2007 T-FLOR dokümanında ise; peyzaj tanımının Sözleşme'nin imzalanması ile yapıldığı, Sözleşme ile ilgili kurumun değişerek Kültür Bakanlığı olduğu, peyzaja ilişkin bir yasa bulunmadığı, kamu ve özel sektörde bilgilendirme çalışmalarının yapıldığı, ulusal düzeyde peyzaj politikaları oluşturulduğu, ulusal ve yerel düzeyde Sözleşme'nin Madde 5 ve 6'nın uygulandığı, Sözleşme kapsamında eğitim müfredatında kesinleşmemiş olmasıyla beraber bazı derslerde peyzaj kavramının öğretilmeye başlandığı ve eğitim modülleri geliştirildiği belirtilmiştir. Bu eylemlerin yanı sıra komşu ülkeler ile bilgi alış-verişinde de bulunduğu dokümanda belirtilmektedir.

2010 T-FLOR dokümanında ise; ulusal eylem planlarının oluşturulduğu, mevcut yasalara ve Sözleşme gereksinimlerinin entegrasyonunun başlandığı, Sözleşme'nin tanıtımı ve uygulanmasında sivil toplum kuruluşları ile işbirliklerinin başlandığı ve Sözleşme'nin uygulanması için yöntem çalışmalarının devam ettiği belirtilmektedir.

3.3 San Marino Cumhuriyeti

San Marino; Güney Avrupa'da İtalya Yarımadası içinde Apenin Dağları'nın küçük bir tepesinde bulunmaktadır. Denize kıyısı olmayan ülkenin tamamı İtalya toprakları içindeki Emilia-Romagna ve Marche bölgeleri arasında yer almaktadır. Adriyatik Denizi kıyısından 20 kilometre batıda bulunan ülkenin tek komşusu dört yanını çevreleyen İtalya Cumhuriyeti'dir. Başkenti San Marino şehridir. Ülke, Avrupa'da Vatikan ve Monako'dan sonra en küçük ülkedir. Avrupa'nın beş mikro devletinden biridir. San Marino çok partili temsili demokrasi ile yönetilen bir demokratik cumhuriyettir (Anonim 2012g).

Ülkede egemen olan Akdeniz iklimidir. Ülkenin arazi yapısını engebeli dağlardan oluşturmaktadır. En alçak noktası; Torrente Ausa 55 m, en yüksek noktası: Monte Titano 755 m'dir. San Marino arazi kullanımı bakımından incelendiğinde ülke topraklarının %17'si tarıma uygun topraklarından oluşmaktadır. Ormanlık alan bakımından zengin bir ülke değildir (Anonim 2012g).

San Marino Avrupa Birliği'ne üye olmamasına rağmen para birimi olarak Avro'yu kullanmaktadır. Ülke, Gayri safi yurtiçi hasılasındaki en önemli pay %50 ile turizmdir. San Marino'yu her yıl 3 milyon'dan fazla insan ziyaret etmektedir. San Marino, nüfusunun önemli bir kısmı tarımla uğraşmaktadır. Ülke tarım sektöründe en çok peynir ve şarap üretilmektedir (Anonim 2012g).

Ülkenin üye olduğu uluslararası örgüt ve kuruluşlar: COE (Avrupa Konseyi), ECE (Birleşmiş Milletler Avrupa Ekonomik Komisyonu), FAO (Tarım ve Gıda Örgütü), IBRD (Uluslararası İmar ve Kalkınma Bankası), ICAO (Uluslararası Sivil Havacılık Örgütü), ICFTU (Uluslararası Serbest Ticaret Birlikleri Konfederasyonu), ICRM

(Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Hareketi), IFRC (Uluslararası Kızılhaç ve Kızılay Toplulukları Federasyonu), ILO (Uluslararası Çalışma Örgütü), IMF (Uluslararası Para Fonu), IOC, IOM (Uluslararası Göçmen Teşkilatı), ITU (Uluslararası Telekomünikasyon Birliği), OPCW (Kimyasal Silahları Yasaklama Organizasyonu), OSCE (Avrupa Güvenlik ve İşbirliği Örgütü), UN (Birleşmiş Milletler), UNCTAD (Birleşmiş Milletler Ticaret ve Kalkınma Konferansı), UNESCO (Eğitim-Bilim ve Kültür Örgütü), UPU (Dünya Posta Birliği), WHO (Dünya Sağlık Örgütü), WIPO (Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı), WTOO (Dünya Turizm Örgütü)'dir (Anonim 2012h).

San Marino Cumhuriyeti'nde APS'yi uygulama kapsamında yapılmış çalışmalar hakkında Avrupa Konseyi sayfasında ve San Marino Çevre, Şehir ve Tarım Bakanlığı resmi web sitesinde bir örnek bulunmamıştır. Bunun üzerine Avrupa Konseyi ile San Marino Cumhuriyeti adına iletişime geçen iletişim kişinin ismine de ulaşılammış ve Bakanlığa bilgi edinme amaçlı bir elektronik posta atılmıştır (EK 10). Fakat Bakanlık tarafından elektronik postaya herhangi bir cevap verilmemiştir. Bu nedenle, Sözleşme'nin uygulanması konusunda 2007 ve 2010 yıllarında yapılan çalışmalar Avrupa Konseyi'ne gönderilen olduğu T-FLOR (EK 5) bilgi dokümanlarından elde edilmiştir (Anonymous 2010d).

APS kapsamında koruma konusunda yapılanlar:

APS'nin de değindiği özel değerler UNESCO deklarasyonuna adapte edilmiştir. Fiziksel varlığı olmayan mirasların bu sayede özenli kullanım şeklindeki etkileşimi, biçimi ve gelenekselliği gibi, kültürel mirası olan ülkenin kentsel dokusu ve ülkenin anıtsal yapıları ile Titano Dağı'ndaki doğal yaşam alanları Sözleşme kapsamında ele alınmıştır.

APS kapsamında yönetim konusunda yapılanlar:

Sözleşme, orta ölçekteki alanları, peyzajın önemli konulardan biri olarak değerlendirmektedir. Titano Dağı'nın sınır çizgisi, Romagnola Ovası, gökdelenler, ikamet alanları ve kamusal kurumların peyzaj tiplerinin tanımlanarak, diğer yapılaşma

birimleri ile uyumu sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu sayede San Marino peyzaj karakterizasyonunu sağlanabileceği belirtilmektedir.

APS kapsamında planlama konusunda yapılanlar:

San Marino Cumhuriyeti'nin kentsel alanlarında bazı parçalı planlar bulunmaktadır. Bu alanlarda bulunan korunan alanların parçalı planları son dönemde kabul edilmiştir ve bunlar San Marino topraklarının 1/3'ünü oluşturmaktadır. Bu alanların peyzaj karakter tiplerinin analizleri yapıldıktan sonra, alan kullanım kuralları tanımlanmıştır. Alanların her biri arasında çevresel, tarihi ve kültürel koruma konusunda benzerlikler bulunmaktadır.

Sözleşme'nin imzalanması ile başlayan sürecin tahlil edilmesi amacıyla da Avrupa Konseyine gönderilmiş 2007 ve 2010 T-FLOR dokümanları incelenmiştir. 2007 yılı T-FLOR dokümanında; peyzaj tanımının bulunmadığı, Sözleşme ile ilgili birimin Tarım, Çevre ve Bayındırlık Bakanlığı olduğu, peyzaj kavramını içeren yasaları bulunmadığı, Sözleşme kapsamında tanıtım ve bilgilendirme çalışmalarının yapıldığı, eğitim faaliyeti olarak ülkedeki biyoloji bölümlerinde ders olarak eklendiği belirtilmektedir. Sözleşme sayesinde yeni projeler yürütülmeye başlandığı da eklenmektedir.

2010 yılı T-FLOR dokümanında ise; ülke peyzajlarının karakterizasyon işlemlerine başlandığı, peyzaj konusunda halk içinde bilinçlendirmelerin yapıldığı, Sözleşme'nin imzalanması ile UNESCO Dünya Mirası Listesine girildiği, Sözleşme'nin diğer yasa ve Sözleşmeler ile entegrasyonun sağlandığı, peyzaja ilişkin kavram üzerine tartışmaların arttığı, sınır komşular ile peyzaj konusunda işbirlikleri oluşturulmaya başlandığı ve Sözleşme'nin ülkede daha etkili olabilmesi için eylem programlarının oluşturulduğu belirtilmektedir.

3.4 Türkiye Cumhuriyeti

Türkiye Cumhuriyeti; Güney doğu Avrupa'da yer almaktadır. Ülkenin üç yanı Akdeniz, Karadeniz ve bu iki denizi birbirine bağlayan Marmara Denizi ve Ege Denizi ile

çevrilidir. Ülkenin batısında Yunanistan, kuzey batısında Bulgaristan, kuzey doğusunda Gürcistan, doğusunda Ermenistan, Azerbaycan (Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti) ve İran, güneyinde Irak ve Suriye bulunmaktadır (Anonim 2012ı).

Ülkenin üç tarafının denizlerle çevrili olması, dağların konumu ve yeryüzü şekillerinin çeşitlilik göstermesi, farklı özellikte iklim tiplerinin doğmasına yol açmıştır. Kıyı bölgelerinde denizlerin etkisiyle daha ılıman iklim özellikleri, Kuzey Anadolu Dağları ile Toros Sıradağları, deniz etkilerinin iç kesimlere girmesini engeller. Bu nedenle ülkenin iç kesimlerde karasal iklim özellikleri görülmektedir (Anonim 2012ı).

Ülkenin yarısından fazlası, yükseltisi 1.000 metreyi aşan yüksek alanlardan oluşur. Türkiye'nin ortalama yüksekliği 1132 metre'dir. Yüzölçümü 783.562 km²'dir (Anonim 2012ı).

Türkiye peyzaj çeşitliliği bakımından Avrupa'daki birçok ülkeden zengindir. Coğrafi konumu ve fiziki yapısı nedeniyle zengin bir floraya sahiptir. Türkiye 8500'ün üzerinde çiçekli bitki türüne sahip olup, alttür ve varyetelerinde ilavesiyle bu rakam 10000'i aşmaktadır. Bu türlerin de 3090'ı endemiktir (Kaya ve Aksakal 2005). Türkiye'de 41 adet milli park, 79 adet yaban hayatı geliştirme sahası ve 14 adet özel çevre koruma bölgesi bulunmaktadır (Demirbaş-Çağlayan 2011). Bu alanlar ülke içindeki peyzaj çeşitliliğinin en temel göstergeleridir.

Türkiye, Avrupa Konseyi'ne 9 Ağustos 1949 yılında üye olmuştur. Avrupa Konseyi kurulduktan sonra konseye ilk giren üyeler arasında olduğu için "kurucu üye" statüsündedir. Avrupa Konseyi'nin içindeki diğer bir örgütlenme olan Avrupa Birliği genel olarak Konsey'e üye ülkelerden oluşmaktadır. Türkiye, 2005 yılında Avrupa Birliği ile tam üyelik müzakerelerine başlamıştır (Anonim 2012ı). Günümüzde üyelik müzakereleri devam etmektedir. Bu anlamda birçok konu üzerinde uyumlaşma çalışmaları yapılmaktadır. Bu bağlamda çalışmaların işlerliğini arttırmak amacıyla 10 Ocak 2009 yılında Avrupa Birliği Bakanlığı kurulmuştur. APS'nin imzalanma sürecinde AB müksebatı çerçevesinde gerçekleşmiştir. Sözleşme kapsamında yapılacak her çalışma ve değişim AB müktesebatına katkı sağlar niteliktedir.

Yapılan bu aktiviteler ve Sözleşme'nin imzalanması ile gerçekleşen değişimler, Sözleşme'nin 10'uncu maddesi uyarınca Avrupa Konseyi'ne gönderilen T-FLOR dokümanları ile takip edilebilmektedir. Tez kapsamında Türkiye Cumhuriyeti'ndeki değişimler ve uygulamalar T-FLOR dokümanları (EK 7) ve Sözlü Görüşmeler (EK 8)'den edinilen bilgiler eşliğinde incelenmiştir.

APS kapsamında yönetim konusunda yapılanlar:

APS'yi Türkiye, AB müktesebatı süreci boyunca yapması gerekenler kapsamında, Sözleşme'nin detaylı bir incelemesi yapılmadan imzalamıştır. Sözleşme, Türkiye'de dönemin Demokratik Sol Parti hükümetince imzalanmıştır ve APS'nin yürürlüğe girmesini müteakip, mülga Çevre ve Orman Bakanlığı altında, Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü'nün Doğa Koruma Dairesi Başkanlığı bünyesinde 2003 yılında "Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü" kurulmuştur. Şubenin Sözleşme kapsamında ve Merkez Teşkilatı Görev, Yetki, Sorumluluk ve Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliği çıkarılmıştır (EK 6).

Sözleşme kapsamında peyzaj yönetim konusundaki uygulama örneği "Konya İli Bozkır-Seydişehir-Ahırlı-Yalılıyüyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi Koruma ve Planlama Projesi" gösterilebilmektedir. Bu proje ile bir yönetim modeli kurgulanmıştır.

APS kapsamında planlama konusunda yapılanlar:

Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü'nün kurulması ile başlayan APS'nin uygulanması, APS'nin Türkiye'de öncelikli uygulama stratejilerini belirlenmesi ile devam etmiştir. Bu stratejiler;

- Peyzajların korunması, planlaması ve yönetime yönelik geliştirilen "Genel Önlemler" kapsamında peyzaj politikalarının oluşturulması ve uygulamasının sağlanması,

- Peyzajların korunması, planlaması ve yönetiminde peyzajın sürdürülebilir kullanımını destekleyecek teşvik ve yasal düzenlemelerin geliştirilmesi ve devamlılığının sağlanması,
- Ulusal düzeyde geliştirilen peyzaj politikalarının; “bölgesel ve kentsel planlama politikaları”, “doğal, kültürel, çevresel, tarımsal, sosyal ve ekonomik politikalar”, “ulusal mirasa yönelik politikalar” ve “peyzaj üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi olabilecek diğer politikalar” ile entegrasyonunun sağlanması,
- Tüm ilgi gruplarının (yerel ve bölgesel yönetimler, üniversiteler, sivil toplum kuruluşları, özel kuruluşlar, kamu yetkilileri, halk) peyzajların korunması, planlaması ve yönetimine yönelik geliştirilen “Özel Önlemler” kapsamında bilinç düzeyinin yükseltilmesi, eğitim çalışmalarına önem verilmesi,
- “Özel Önlemler” kapsamında ülkesel ölçekte tüm ilgi gruplarının etkin katılımıyla peyzajların karakteristik özelliklerine göre peyzaj tiplerinin tanımlanması, değerlendirilmesi ve peyzaj kalite ve hedeflerinin belirlenmesi,
- Ulusal bazda hazırlanan “Fiziksel Planlama” sürecine, “Peyzaj Planlamanın” entegre edilmesi,
- Peyzaj ve biyolojik çeşitlilik arasında bütüncül bir yaklaşımın sağlanması,
- Uluslararası ölçekte, peyzajların korunması, planlaması ve yönetimine yönelik bilgi alışverişinin sağlanması ve işbirliğinin geliştirilmesi,
- Uluslararası ölçekte peyzajların korunması, planlaması ve yönetimi ile ilgili politikaların ulusal makro düzeydeki politikalarla entegrasyonunun sağlanması,
- Tüm ilgili otoritelerle eşgüdümün sağlanması,

olarak sıralanmıştır (Kargın 2011). Bu stratejiler kurumun ülke içinde Sözleşme'nin ne şekilde uygulanabileceğini göstermesi açısından önem taşımaktadır.

Sözleşme kapsamında Türkiye'de kamu eliyle yaptırılmış ilk peyzaj planlama örneği “Konya İli Bozkır-Seydişehir-Ahırlı-Yalıhüyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi Koruma ve Planlama Projesi”dir. Bu proje ile ulusal-bölgesel-yerel ölçekte oluşturulan peyzaj sınıflandırma yöntemlerinden hareketle, planlama alanına ilişkin

peyzaj karakter tiplerinin belirlenmesi ve peyzaj fonksiyonlarından yola çıkılarak, peyzaj ekolojisi temelli bir yaklaşım ile peyzaj politikalarının tanımlanması da amaçlanmıştır. Bu proje Eylül 2008 tarihinde başlamış Haziran 2011 tarihinde bitirilmiştir. Proje, mülga T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü işbirliği ile yapılmıştır. Bakanlık tarafından yerel ve ulusal düzeyde peyzaj karakterinin tanımlanmasına ilişkin Türkiye'ye özgü bir yöntem oluşturulması, bu yöntem çerçevesinde peyzajın yapı ve fonksiyonunun değerlendirilerek alanda tanımlanacak peyzajlara ilişkin yönetim, koruma, kullanma ve planlama kararlarının ortaya konulması beklenmiştir (Uzun vd 2012).

Sözleşme kapsamında yapılan bu projeden elde edilen çıktılar; çalışmalar sonucunda oluşturulan taslak peyzaj planının mülga Çevre ve Orman Bakanlığı'na sunulmasının ardından, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler ve sivil toplum kuruluşları temsilcilerinin katılımıyla 20 Aralık 2010 tarihinde Ankara'da proje kapanış toplantısı gerçekleştirilmiştir. Kapanış toplantısından elde edilen bilgiler değerlendirilerek ve Bakanlık çalışanlarının da görüşleri doğrultusunda "Nihai Peyzaj Planı"na ulaşılmıştır (Uzun vd 2012).

APS kapsamında koruma konusunda yapılanlar:

Sözleşme'nin gereksinimlerini giderilmesi sadece kişisel inisiyatifler üzerinden gitmediği gibi birçok yasa ve yönetmeliğin kontrolünde gerçekleştirilebilmektedir. Bu nedenle Sözleşme'nin gereksinimlerini destekleyen ve destekleyecek, peyzaj kavramında içeren yasa ve yönetmelikler aşağıdaki gibidir (Kargın 2011);

- 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa bağlı olarak çıkarılan, 12/12/1986 tarih ve 19309 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Parklar Yönetmeliğinin 17. Maddesi (1) bendinde¹⁰,
- 11 Kasım 2008 tarih ve 27051 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliğin 7.maddesi (g) bendinde, 17 Temmuz 2008 tarih ve 26939 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe

¹⁰ "...genel peyzajda göze çarpan bozulmaları gidermek üzere, yörenin tabii arazi yapısı, tabii bitki örtüsü ve tabii peyzaj özellikleri dikkate alınmak ve o yörenin tabii türleri kullanılmak suretiyle ağaçlandırma, peyzaj restoraaasyonu ve tesislerin yakın çevre peyzaj düzenlemeleri yapılır..."

giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliği Ek-III Çevresel Etki Değerlendirmesi Genel Formatında,

- 23/01/2010 tarih ve 27471 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliğinde, 19 Temmuz 2012 tarih ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Korunan Alanların tespit, tescil ve onayına ilişkin usul ve esaslara dair yönetmelik ile,
- Tüm bu yasal düzenlemelere destek veren başka bir eylem ve etki anlamında önemli sayılabilecek mülga T. C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı 4-7 Mayıs 2009 tarihinde Kentleşme Şurası çalışmalarındaki komisyon raporlarında; APS, “Kentsel Miras, Mekân Kalitesi ve Kentsel Tasarım Komisyonu” ve “İklim Değişikliği, Doğal Kaynaklar, Ekolojik Denge, Enerji Verimliliği ve Kentleşme Komisyonu” çalışmalarında tartışılmış ve komisyonların oluşturduğu stratejiler içinde yer almıştır (Anonim 2009).
- Peyzaj kavramının bir yönetmelik dışında yer alacağı ilk yasa çalışması olan Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Taslağı içinde madde 2 ve madde 3’te almaktadır. Bu taslak 5 Haziran 2012 yılında TBMM’ye gönderilmiştir.

Yukarıda bahsi geçen yasalarda ve yönetmeliklerde peyzaj kavramının doğrudan veya dolaylı olarak ilişkisi bulunmaktadır. Tüm bu kanunlarda peyzajı oluşturan bileşenler tariflenmiş ve/veya kanunun en önemli elemanları olarak sayılmıştır.

APS hakkında bilgilendirme ve peyzaj kavramının tartışılması için yapılanlar:

APS’nin imzalanmasını izleyen dönemde ise; öncelikle ilgili kurum ve kuruluşları bilgilendirmeye yönelik tartışmaların gerçekleştirildiği, konunun önemine değinen, koruma ve peyzaj kavramlarının ele alındığı ulusal ve uluslararası toplantılar düzenlenmiştir. Bu toplantıların ilki, 2001 Nisan ayında mülga Çevre Bakanlığı’nda gerçekleştirilmiş, ilgili Bakanlıklar, kamu kuruluşları, üniversite temsilcileri ve TMMOB temsilcilerinin davetli olduğu, bir yuvarlak masa toplantısı ile peyzaj tanımı üzerine yoğunlaşmıştır. Sözleşme’deki tanımlarla belirlenen alt hedefler; peyzaj

politikası, peyzaj kalite hedefleri, peyzajın korunması, peyzaj planlaması ve peyzaj yönetimi başlıklarının kendi içindeki sıralanışı üzerinde çalışılmış ve her tanımın ne anlama geldiği, tanımın altında yatan yorum üzerinden hareket edilmiştir. Bu tanımların yorumlamalarından; “peyzaj politikası”, ülke peyzajlarına bir üst bakış getirmesi ve strateji oluşturmasındaki önemiyle en üst sırada yer alarak, ulusal düzeyde bir peyzaj politikasının gerekliliği ve önemine bir vurgu yapılmıştır. “Peyzaj kalite ölçütlerinde” ise peyzaj ilke ve standartlarının kamu kuruluşları ve bireylerinin isteklerini dikkate alarak belirlenmesi hususu üzerine çalışmalar yapılmıştır (Arapkirlioğlu ve Çulcuoğlu, 2004). Bu çalışmalar Sözleşme’nin 1’nci maddesinin yerine getirilmesi bakımından önemlidir. Bu toplantılar, ülke içinde peyzaj kavramlarının oluşturulması konusunda yönlendirici olmuştur.

Bu çalışmaları 2002 yılı Ekim ayında “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye” konulu uluslararası bir toplantı ile APS’yi planlama açısından tartışmaya açan Yıldız Teknik Üniversitesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü olmuştur. Toplantıda APS’yi planlama, uygulama, siyasal ve yasal yönleriyle ele alarak Türkiye için sunacağı olanaklar üzerine tartışılmıştır. Bu toplantıda; peyzaj planlama kavramının Türkiye’de mevcut fiziksel planlama prosedürüne entegrasyonu, fiziki mekan planlaması ve stratejik çevresel değerlendirme, kentsel peyzaj ve mimari değerler, peyzaj hakkı, Türkiye’de ekolojik bölge planlama, çevre ve kaynak yönetiminde proje, kalite ve bilgi yönetim araçları, AB eğitim mevzuatındaki peyzaj planlama eğitimi konuları tartışılmıştır. Bu anlamda Sözleşme’nin mutlak değinilmesi ve irdelenmesi bakımından tarih itibariyle Sözleşme’nin anlaşılmasına katkılar sağlamış ve bu toplantı sayesinde birçok kavramın da tartışılması konusunda ilgili birimleri harekete geçmiştir.

Her yıl düzenlenen Peyzaj Mimarlığı Akademik Toplantısı’nın (PEMAT) 2004 yılında gerçekleştirilen toplantısında da gündemin ana maddesini APS oluşturmuştur. Bu toplantıda da ulusal peyzaj politikasının oluşturulması yönünde istekler dile getirilmiştir (Arapkirlioğlu ve Çulcuoğlu 2004). Bu isteğin Sözleşme ile ilgili kurumların gelecekteki tartışmalarına altlık oluşturması anlamında önemlidir.

APS'nin imzalanmasından sonraki dönemde yapılmış çalışmalar:

Sözleşme'nin uygulanması yolunda Türkiye'deki uygulama çalışmaları aşağıdaki kronolojik sıra ile yapılmış olup bir kısmı da devam etmektedir (Kargın 2011):

- 2006 yılında Peyzaj tanımlarında ortak dil birliği sağlamak üzere “Peyzaj Tanım ve Tarifleri” başlıklı standart tasarısı çalışmaları başlatılmış olup, TSE Standard Merkezi Başkanlığı ile çalışmalar halen devam etmektedir.
- Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı ve TMMOB Peyzaj Mimarları Odası koordinatörlüğünde Fransa (Çevre Bakanlığı), İngiltere, İsveç ve Belçika uzmanlarının da katılımıyla; 15 Haziran 2006 tarihleri arasında Ankara'da uluslararası katılımlı bir sempozyum düzenlenmiştir.
- Peyzaj Planlama, Peyzaj Yönetimi, Türkiye'deki Peyzaj Uygulamaları ve APS ile ilgili konularda Hizmet İçi Eğitim Programı hazırlanmış ve 4-7 Eylül 2006 tarihinde Çanakkale Gökçeada'da eğitim gerçekleştirilmiştir.
- 17-20 Mayıs 2007 tarihleri arasında mülga Çevre ve Orman Bakanlığı ve TMMOB Peyzaj Mimarları Odası'nın koordinatörlüğünde ve A.Ü.Z.F Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve TUBİTAK'ın desteği ile uluslar arası katılımlı “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye” konulu bir sempozyum düzenlenmiş, sonuç bildirgesi ve bildiriler kitabı basılmıştır. Sempozyum sonuç bildirgesinde; “APS ile iki önemli konu ön plana çıkmıştır:
 - Sözleşme'de “peyzaj” iki türlü trif edilmektedir. İlk olarak peyzaj, nesnel (objektif) bir ifade ile “yeryüzü parçası” olarak tanımlanmakta, daha sonra öznel (sübjektif) bir ifade ile bu yeryüzü parçasının bütün bireylerce kavranış biçimi olarak belirtilmektedir.
 - Sözleşme, peyzajın fark edilişi ve evrimine ilişkin olarak yurttaşların rolünü vurgulanmaktadır. Buna bağlı olarak yurttaşların oturdukları alanlardaki peyzajlarla ilgili kararlar alınmasına katılımı konusunda bilincin artırılması üzerinde ısrarla durulmaktadır (Karadeniz vd 2007).”Bu konuların açıklığa kavuşması için Sözleşme'ye ilişkin 12 maddelik kararlar alınmış ve bu kararlar ilgi gruplarına ve kamuoyuna duyurulmuştur.
- APS kapsamında Türkiye'de henüz yasal yerini almamış peyzajların yönetimini, kültürel, çevresel, tarımsal, ekonomik ve sosyal politikalarla uyumunu sağlayan

mülga Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, TODAİE-Yerel Yönetimler Merkezi'nde içinde bulunduğu çalışma grupları 2006 yılında oluşturularak “ Ulusal Peyzaj Starteji ve Eylem Planı” hazırlıklarına balanmıştır. Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından TODAİE-Yerel Yönetimler başlığı altında bir proje sunulmuş ve kabul edilmiştir. 2008 yılında başlayan projenin uygulanması ve başarıya ulaşmasına yön verecek iki aşamalı “Peyzaj Yönetimi Eğitimi” programlarının TODAİE-Yerel Yönetimler Merkezi tarafından yapılması mülga Çevre ve Orman Bakanlığı ile yapılan bir protokol ile karar verilmiştir. Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı (ÇOB) ve TODAİE ile ortaklaşa hazırlanan “Peyzaj Yönetimi Eğitimi” iki aşamalı olarak, konu ile ilgili 25 Bakanlık personeli ile ilgili kurum ve kuruluşlardan uzman 25 personel olmak üzere 2 grupta toplam 50 kişinin katılımıyla, 24-28 Mart 2008 ve 14-18 Nisan 2008 tarihleri arasında TODAİE-Yerel Yönetimler Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Eğitim kapsamında Türkiye'nin peyzaj politikalarına yön verecek konularda (Türkiye'de planlama ve planlama hiyerarşisi, peyzaj ekolojisi, korunan alanlar ve yönetimi, biyotop harritalama, Natura 2000, AB'de doğa koruma, peyzaj sınıflandırma çalışmaları, Biyoçeşitlilik Sözleşmesi, sistemik koruma planlaması, uzaktan algılama) eğitimler verilmiş, genel değerlendirmeler tamamlandıktan sonra kamuoyunun kullanımına kitap olarak sunulmuştur (Akay ve Demirbaş-Özen 2009).

- 2009 yılında ise Konya İlinde yapılan “Peyzaj Yönetimi, Koruma ve Planlama” Projesi kapsamında, Konya'da; 1.aşamada kamu kurum kuruluşlarının İl Müdürlüklerine, sivil toplum kuruluşlarına, yerel yönetimlere, 2.aşamada ise muhtarlara eğitim verilmiştir.
- 29 Nisan-1 Mayıs 2010 tarihinde Almanya, Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan, İran ve Rusya'nın katılım sağladığı “2.PAN-KAFKAS Peyzaj Politikası, Planlaması ve Biyoçeşitliliğin Korunması” konulu uluslararası çalıştay düzenlenmiştir.
- Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Nisan 2010 tarihinde APS'nin uygulanmasına yönelik olarak İspanya'da gerçekleştirilen toplantıya Türkiye adına ”Türkiye'de Alt yapı Politikaları ve Peyzaj” konulu sunumla katılım sağlamıştır.

- 6. İstanbul Üniversitesi işbirliği ile International Assosiation for Danube Research (IAD) Genel Sekreterliğinde “Tuna Nehri ve Karadeniz Bölgesinde Peyzaj Planlama ve Sürdürülebilir Kalkınma” konulu toplantıya ev sahipliği yapmıştır.
- 2010 yılında proje tamamlanarak, hazırlanan “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye” isimli proje kitapçığı, Türkçe ve İngilizce proje tanıtım film CD’leri Avrupa Konseyi çalışma toplantılarında sunulurken, Türkiye’nin bu konudaki tanıtımına önemli katkılar sağlamıştır.
- 2012 yılında T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı tarafından kamu kurum kuruluşlarının katılım sağladığı “Peyzaj Onarımı” konulu eğitim gerçekleştirilmiştir.

Sözleşme kapsamında yapılan bu çalışmaların ilk toplantısında tartışılan kavramlar, peyzaj tanımı üzerineyken, bundan sonra yapılan toplantı, eğitim, çalıştay, kongre ve sempozyum faaliyetlerinde Türkiye’de APS’nin bazı gereksinimlerinin karşılanmasını sağlamıştır. Karşılanan her gereksinim Türkiye’deki peyzajların korunması, planlanması ve yönetimine katkı sağlaması ve Sözleşme kapsamındaki gerekliliklerin yerine getirilmesi ile uygulamaları teşvik etmiştir.

Sözleşme kapsamında yapılan ilk çalışmada tartışılan konular sadece peyzaj tanımı üzerineyken son yapılan eğitim faaliyeti peyzaj kavramının alt konu başlıklarından biri olan peyzaj onarımı kavramı üzerine olmuştur. Sözleşme sayesinde kavramların türetilmesi, geliştirilmesi ve alt başlıklarda irdelenmesi peyzaj kavramının geliştiğini göstermektedir. Ancak bunun yanı sıra Sözleşme’nin imzalanmasından sonraki dönemde yapılmış “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye” başlıklı uluslararası katılımlı toplantıda tartışılan konulardan bazıları (peyzaj hakkı, peyzaj planlama kavramı ve fiziksel planlama mevzuatındaki yeri vb.) toplantı esnasında tartışıldığı boyutta kalmış ve bugün hala netleşmemiştir. Bu açıdan bakıldığında Sözleşme’nin içinde anlaşılması gereken kavramların hala var olduğu düşünülmektedir.

APS, Türkiye’de Orman ve Su İşleri Bakanlığı Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü tarafından uygulanmaktadır. Birim Sözleşme ile ilgili yazışma, her yıl düzenlenen konsey toplantılarına katılma, diğer taraf ülkelerin uygulamaların takibi ve Sözleşme’nin Türkiye içindeki politikalara entegrasyonu

konularında çalışmalar yürütmektedir. Peyzaj Koruma Şubesi, Sözleşme'nin uygulanması konusunda APS'ye değinen birçok bilimsel çalışma gerçekleştirmiş veya desteklemiştir.

Sözleşme kapsamında yapılan birçok çalışmanın destekçisi veya uygulayıcısı olan Peyzaj Koruma Şubesi ülke içinde peyzaj koruma, planlama ve yönetim konularının altında sürdürülebilir çalışmalar yapmaya özen göstermiştir. Yapılan bu uygulamalar aşağıdaki gibidir:

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne atıf yapılan projeler:

APS'ye atıflı devam eden projeler aşağıda listelenmektedir:

1. **Projenin Adı:** İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm/Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi (Peyzaj 44)

Projenin Amacı: Malatya İli pilot alan olmak üzere, bilgi sistemleri teknolojilerinden yararlanılarak doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin belirlenmesi, buna göre peyzaj karakter analizinin ve değerlendirmesinin gerçekleştirilmesi ile rekreasyon/turizm açısından stratejilerin geliştirilmesine ilişkin bir çalışma gerçekleştirilmektedir

Projenin Kapsamı: Sözleşme'nin Madde 5 ve 6'si doğrultusunda Malatya İli kapsamında alan kullanım kararları ve politikalarının üretilmesidir.

2. **Projenin Adı:** Kırşehir İli Kavak Plantasyon Sahası “Doğaya Yeniden Kazandırma, Peyzaj Onarımı ve Rekreasyon Projesi”

Projenin Amacı: Sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesi gözetilerek belirli bir plan dâhilinde sürdürülebilir korunmasını, yönetimini ve kullanımını sağlamak, ekosistemler, türler ve yaşam alanlarının sürekliliğini sağlamak, doğal değerler ve biyolojik çeşitlilik unsurlarının temel özellikleri ve bu özelliklerin bütünleştirdikleri peyzajların sürekliliğini sağlamak, insan baskısı, diğer kullanımlar ve talepler nedeniyle oluşan/ oluşacak biyolojik çeşitlilik kayıplarını azaltmada gerekli tedbirleri almak Kavak Plantasyon Alanı “Doğaya Yeniden Kazandırma, Peyzaj Onarımı ve Rekreasyon Projesi” nin temel amacıdır.

Projenin Kapsamı: Sözleşme'nin Madde 2 ve 3 doğrultusunda peyzaj onarım ve doğaya yeniden kazandırma çalışmasının Kırşehir ili örneğinde yapılmasıdır.

3. **Projenin Adı:** Kolaboratif Peyzaj Planlama Kapsamında Su Kaynakları Yönetimi ve Peyzaj Kalite Hedeflerinin Belirlenmesi: Karasu Nehri (Yukarı Fırat Havzası-Erzincan) Örneği

Projenin Amacı: Katılımcı peyzaj planlama yaklaşım ve uygulamalarının gelişmesine katkı sağlamaktır, su kaynakları yönetiminde kolaboratif peyzaj planlama çerçevesinin belirlenmesi

Projenin Kapsamı: Kolaboratif peyzaj planlama kapsamında su kaynaklarının yönetimi ve alandaki peyzaj kalite hedeflerinin belirlenmesidir. Sözleşme'nin Madde 5 ve 6'sine atıfta bulunmaktadır.

4. **Projenin Adı:** Kastamonu- Bartın Küre Dağları Milli Parkı Örneğinde Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Tiplerinin Belirlenmesi

Projenin Amacı: Korunan alan ve yakın çevre ilişkisini sayısal olarak (peyzaj metrikleri kullanılarak) belirlemek diğer bir ifade ile peyzaj karakter alanlarını belirlemek ve bu alanların korunmasına yönelik öneriler geliştirmek ve korunan alanlarda peyzaj izleme çalışmalarında kullanılacak altlığı oluşturmak ve bu vesile ile peyzaj yönetimine katkıda bulunmak.

Projenin Kapsamı: Peyzaj karakter tiplerinin belirlenmesi anlamında yapılan bir çalışmadır. Sözleşme'nin Madde 5 ve 6'sine atıfta bulunmaktadır.

5. **Projenin Adı:** Yeşilirmak Havzası Peyzaj Atlasının Hazırlanması

Projenin Amacı: Yeşilirmak Havzasında doğal ve kültürel peyzaj envanteri temelinde peyzaj karakter değerlendirmesinin (peyzaj karakter analizleri, peyzaj fonksiyon analizi, değişim ve baskı analizleri, görsel peyzaj analizleri) yapılarak peyzaj karakter tiplerinin ve peyzaj karakter alanlarının, peyzaj çeşitliliği ve biyoçeşitliliğin belirlendiği, peyzaj kalite haritasının çıkarıldığı "yeşilirmak havzası peyzaj atlasının" hazırlanması ve peyzaj koruma ve gelişim stratejilerinin belirlenerek sektörel peyzaj rehberlerinin oluşturulmasıdır.

Projenin Kapsamı: Ülkedeki peyzaj atlasının oluşturulması kapsamında yapılmaktadır. Sözleşme'nin Madde 5 ve 6'sine atıfta bulunmaktadır.

Yukarıda listelenmiş çalışmalar Türkiye'deki peyzaj koruma, planlama ve yönetim çalışmalarına önemli katkılar sağlayacaktır.

Sözleşme'nin imzalanması ile başlayan sürecin tahlil edilmesi amacıyla incelenen 2007 ve 2010 T-FLOR dokümanları ile Sözleşme'nin gelişim süreci anlaşılmaya çalışılmıştır. 2007 yılı T-FLOR dokümanında; Sözleşme ile ilgili birimin Çevre ve Orman Bakanlığı olduğu, Sözleşme kapsamında yönetmelik çalışmalarına başlandığı, Sözleşme'nin istediği peyzaj tanımının TMMOB Peyzaj Mimarları Odası'nın yönetmeliğinde yapılmış olduğu ve herhangi bir yasada başka bir tanımlamanın yer olmadığı, peyzajlar konusunda ülke içinde sivil yapı olarak TMMOB Peyzaj Mimarları Odası'nın bulunduğu, Sözleşme'nin önemle belirttiği eğitim konusunda temel eğitimdeki derslerde doğa koruma ve çevre başlıkları altında peyzaja değinildiği ve teknik eğitim çalışmaları ile bilinçlendirme çalışmalarına başlandığı belirtilmektedir. Bunlara ek olarak Türkiye'nin henüz bir peyzaj ödülünün bulunmadığı da eklenmektedir.

2010 yılı T-FLOR dokümanında ise; Ülke içinde konferans, sempozyum ve çalıştay vb. faaliyetlerin yapılmaya devam edildiği, Ülke içinde peyzajların tanımlanması için analizler yapıldığı, peyzaj koruma ve yönetim stratejilerinin belirlendiği, peyzaj planlama sürecinin tanımlanmasının yapıldığı ve Sözleşme kapsamında yapılan uygulamalar ile peyzaj ödülüne katılım sağlandığı belirtilmektedir. Bu çalışmaların üniversiteler ile yapılmış işbirlikleri eşliğinde yürütüldüğü de eklenmektedir.

Bu dokümanlardaki değişimlere ek olarak son iki yıl içinde Sözleşme kapsamında uygulamalar yapılmaya devam edilmektedir. Sözleşme'nin uygulanması anlamında ülke içinde devam eden projeler EK 8'de ayrıntılı bir şekilde verilmiştir.

3.5 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Kapsamında Türkiye Değerlendirilmesi

Taraf ülkelerin Sözleşme'yi onaylaması ile peyzajlar konusunda başlayan çalışmaları anlatan ilk T-FLOR dokümanları ve onuncu yıl münasebetiyle yapılan konsey toplantısındaki son T-FLOR dokümanları arasındaki değişiklikler, incelenen

uygulamalar ve Türkiye’de Sözleşme kapsamında yapılan eylemlerin incelenmesi sonucunda aşağıda sözü edilen değerlendirmelere ulaşılmıştır:

- İrdelenen ülkelerde Sözleşme kapsamında ilk faaliyet peyzaj kavramının yasal olarak tanımlama çalışmalarıdır. Bu faaliyet sonucu yapılan tanımlamalar kimi taraf ülkede Sözleşme metninin kabul edildiği yasa ile ivme kazanmış ve daha sonrasında da APS ile ilgili çalıştaylar ve/veya eğitimler şeklinde faaliyete devam edilmiştir.
- İrdelenen taraf ülkelerin iç mevzuatında peyzaj kavramı ile ilgili araştırmalar yapılmış, peyzaj kavramına ilişkin yasal eksiklikler tespit edilerek mevcut boşlukların giderilmesi için çalışmalar yapılmıştır.
- Peyzaj kavramı konusunda, incelenen ülkelerin ilk ve orta düzeydeki eğitim kurumlarında peyzaj eğitiminin verilip verilmediği sorgulanırken, bazı pilot okullarda peyzaj konusunda dersler ve kurslar açılmıştır.
- Peyzaj planlama, yönetim ve onarım kavramları konusunda incelenen ülkeler içinde uygulamalar teşvik edilerek devlet, STK ve halk arasında işbirliği ortamı kurulmaya çalışılmıştır.
- İrdelenen ülkeler, Sözleşme’yi iyi uygulayan ülkeler ile işbirlikleri yaparak Sözleşme’yi uygulama konusundaki çalışmaların paylaşımını sağlamıştır.
- İrdelenen taraf ülkelerde peyzaj koruma, planlama ve yönetim konularında bir model oluşturdukları görülmektedir. Bu modelin belirlenmesinde, mevcut yasalara entegrasyon ve yeni yasaların oluşturulmasında ülke iç dinamiklerine göre farklılaşmalar görülmektedir. Bu farklılıklar, kiminde STK ve yerel otorite arasında olurken kiminde de merkezi-bölgesel ve yerel otorite birlikteliği ile oluşmaktadır.
- Belirlenen kriterlere göre seçilmiş taraf ülkelerden Norveç Krallığı’nın, APS’yi uygulama yolunda kendine bir uygulama modeli belirlemiş olması, diğer ülkelere göre daha başarılı olmasını sağlamıştır. Ülke iç mevzuatının tanıdığı hakların, Sözleşme’nin tanıtım konusunda seçilen araçların, ülkenin coğrafi koşulları ile ülke refah düzeyinin yüksek seviyede oluşu, modelin başarısına olduğu kadar; Sözleşme’nin uygulama hızına ve yaygın etkisine de pozitif katkı sağlamıştır.

- İncelenen taraf ülkelerde Sözleşme'nin etkili bir şekilde uygulanabilmesi için bakanlıkların işbirliği ile çalışması gerektiği de uygulama modeli oluşturmuş ülkelerin pozitif yanları olarak karşımıza çıkmaktadır.
- Türkiye Cumhuriyeti, APS'yi uygulama konusunda bir model belirleyememiştir. Ancak, ülkenin son dönemdeki projeler ve envanter çalışmalarına bakıldığında ülkedeki enstitü, kurum, kuruluş, bakanlık ve üniversiteler de yöntem üzerine çalışmalar yapmaktadır. Bununla beraber, ülke içinde peyzaj kavramının yasal bir zemin bulamaması ve ulusal peyzaj politikasının olmaması da bir yol haritası ve bir uygulama modeli oluşturmayı zorlaştırmıştır.
- APS'ye taraf olmadan önceki dönemde AB müktesebatı süresince uyumlaşma politikaları çerçevesinde yapılan uygulamalar Sözleşme'nin gereksinimlerine olumlu katkı sağlamıştır. Bu bağlamda; Sözleşme ve bu süreç gereksinimleri paralellik göstermektedir.
- APS içinde yer alan Avrupa Peyzaj Kimliği kavramı Türkiye kimliği içinde yeterince incelenmemiştir. Bu kavramın ülke sınırları içinde karşılık bulamaması Sözleşme'nin uygulama hızını yavaşlatmıştır.
- Türkiye'de, APS'nin uygulanması konusunda yapılan çalışmalarda artış olmuş ve Sözleşme'nin gereksinimleri ile oluşturulmuş bir model dâhilinde olmasa da, farklı ölçekte uygulama çalışmalarına rastlanmaya başlanmıştır.

Bu değerlendirmeler sonucunda Türkiye'de peyzajı oluşturan bileşenlerin farklı sektörel alanlarda uzun yıllardır peyzaj koruma, yönetim ve planlama ölçeğinde olmasa da peyzaj kavramını oluşturan bileşenler üzerine çalışmalar yapıldığına ulaşılmıştır. Ancak yapılan bu çalışmalar arasında bir koordinasyon ve kurumsal olarak izleme ve değerlendirme yapılamadığından çalışmalar bir bütünlüğe ulaşamamıştır.

Türkiye'deki mevzuat yapısı ve uygulamalar ışığında Türkiye'de Sözleşme'nin uygulayıcısı olan birim Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nın içinde şube düzeyinde örgütlenmiştir. Türkiye'deki birimin Şube düzeyinde kalması, Sözleşme ile ilgili yapılacak çalışmalar (genel ve özel tedbirler) açısından kurumun gücünü zayıflatmıştır. Çünkü peyzajı oluşturan bileşenler, farklı Bakanlıkların altında ve

entegre bir yönetim gerektirmektedir. Bu nedenle Sözleşme'nin gereklerini yerine getirebilmesi için bir Bakanlığın koordinasyonu sağlaması gerekliliği ortaya çıkmaktadır. Bunun için peyzaj bileşenlerini içeren Bakanlıklar (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Kültür ve Turizm Bakanlığı, İç İşleri Bakanlığı, Avrupa Birliği Bakanlığı, Kalkınma Bakanlığı, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, Gıda, Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı) arasında koordinasyonun oluşturulması gerekmektedir. Bu sayede her kurum içinde peyzaja ilişkin yapılan ve/veya yapılacak koruma, planlama ve yönetim çalışmaları arasında eksiksiz bir koordinasyon kurulacaktır. Bu koordinasyon her kurumun temsilcilerinin bulunduğu çalışma grupları (mevzuat geliştirme grubu, peyzaj koruma, planlama ve yönetim grubu, bilgi yayma ve eğitim grubu ile izleme ve değerlendirme grubu) ile ortak akıl oluşturma yolunda daha hızlı ilerlenecek, peyzajlar konusunda hızlı ve çok yönlü kararlar üretebileceklerdir. Bu durumun gerçekleşebilmesi adına Sözleşme ile ilgili birimin Şube düzeyinden Genel Müdürlük düzeyine çıkarılması öngörülmektedir.

4. MATERYAL VE YÖNTEM

4.1 Materyal

Tez çalışmasında kullanılan temel materyaller; ulusal ve uluslararası literatürdür. Çalışmada, çalışma konusu ile ilgili uluslararası literatürden elde edilen metinler ve veriler Türkçe'ye çevrilerek kullanılmıştır. Bununla beraber Sözleşme'nin Türkiye ayağını oluşturan T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı'ndaki Peyzaj Koruma Şubesi ile sözlü görüşmeler sonucu elde edilen bilgiler çalışmanın kaynaklar kısmında verilmiştir.

4.2 Yöntem

Çalışmada Sözleşme'nin anlaşılması ve uygulama konusunda karşılaşılan sorunların net bir şekilde ortaya konulmasını sağlamak amacıyla niteliksel gözlem yöntemi kullanılmıştır. Nitel araştırmadaki veriler, gözlem, sözlü görüşme ve mülakat yoluyla toplanmıştır. Sözlü görüşmenin zaman alıcı olması nedeniyle küçük örneklem üzerinde çalışılmıştır. Bu yöntemin uygulanabilirliğini arttırmak amacıyla araştırma küçük örneklem gruplarından Sözleşme'yi bilen 2 grup olarak seçilmiştir. Seçilmiş gruplar Sözleşme'yi bildiği varsayılan; 1. Grup; üniversite öğretim üyeleri ve 2. Grup; T. C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı'nda çalışan peyzaj mimarlarından oluşmaktadır. Yöntem elde edilen verilerin güncel anlamda yerinin sorgulanması için kullanılmıştır. Bu yöntem, APS'nin Türkiye'deki dünü, bugünü ve geleceği anlamında sorgulamaların yapılmasını sağlamıştır.

5. BULGULAR ve TARTIŞMA

5.1 Bulgular

Sözleşme kapsamında uygulamaların irdelenmesinde kullanılan T-FLOR dokümanları, Sözleşme'nin Türkiye'de ve irdelenen diğer taraf ülkelerde yaşanan süreçlerin tahlil edilmesi ve anlaşılması açısından önemli olmuştur.

Bu anlamda tez çalışmasının ilk başında sorulan;

1. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin uygulanabilmesi için taraf ülkeler nasıl bir kurumsal yapı geliştirmişlerdir?
2. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nde tavsiye edilen özel ve genel tedbirleri Türkiye hangi ölçüde karşılamaktadır?
3. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin gereksinimlerini Türkiye'nin karşılayabilmesi için bugüne kadar neler yapılmış ve/veya geliştirilmiştir?

sorularına cevap aranmaya çalışılmıştır. Sorulara aşağıdaki cevaplar bulunmuştur:

1. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin uygulanabilmesi için taraf ülkeler nasıl bir kurumsal yapı geliştirmişlerdir?

Bu sorunun cevabı, Sözleşme'nin Türkiye ve irdelenen taraf ülkelerdeki durumunun tahlili sonucundaki değerlendirmenin karşılaştırılması ile elde edilmiştir.

Sözleşme'nin imzalandığı günden bu yana Türkiye, peyzajların korunması, planlanması ve yönetimi konularında önemli adımlar atmıştır. Ancak bu gelişmeler; ilgili yasalar ve yönetmeliklerin elverdiği ölçüde ve ilgili birim çalışanlarının vizyonu ile sınırlı kalmıştır. Süreç konusunda; ilgili yasaların değişmemiş olması, ilgili yeni yasal düzenlemelerin yapılmamış olması, ilgili birimde yeterli kapasitenin oluşturulamaması, karar vericilerin peyzaj kavramına bakış açılarının değişmemesi nedeniyle Sözleşme'nin uygulanmasında hala ciddi sıkıntılar yaşanmaktadır. Bu durum Sözleşme kapsamında yapılan uygulamaların sürdürülebilirliğini etkilemiştir.

Bu durumla beraber Sözleşme'nin en temel bileşenleri olan Avrupalılaştırma kavramının ülke içinde yeterince anlaşılabilmesi de Sözleşme'nin Türkiye'deki sürecini olumsuz etkilemiştir. Avrupalılaştırmanın mutlak anlaşılmasını gerekli kılan diğer bir kavramda Sözleşme'nin içindeki Avrupa peyzaj kimliğine olan vurgudur. Bu vurgu Türkiye'de anlaşılabilmiştir. AB süreci ile benzerlik taşıyan bu durum bu seferde Sözleşme ve Avrupa peyzaj kimliği olarak karşımıza çıkmıştır. Sözleşme'deki Avrupa peyzaj kimliği Türkiye'deki ulusal peyzaj kimliği ile çatışmaktadır. Henüz kendi kültürü içindeki aksaklıkları çözemeye çalışan Türkiye, Avrupa peyzaj kimliği kavramının anlaşılabilmesi ve ulusal peyzaj kimliği ile olan bu çatışma sebebiyle tekrar başka bir sürecin içine dâhil olmuştur.

Mevcuttaki bu kavramların anlaşılabilmesi Sözleşme'nin amacı olan Avrupa peyzajlarının korunması, planlanması ve yönetimini sektöre uğratmaktadır. Çünkü gerek bulunulan coğrafya ve gerekse tarihsel boyut bu kavramlara Türkiye'nin bakışını farklılaştırmak ve anlaşılabilmesini güçleştirmektedir. Fakat bu duruma APS uygulama kılavuzu, bilgi üretim sürecindeki yöntem, Sözleşme'deki bölümler ve paydaşlar da dâhil olmak üzere Sözleşme'nin müdahaleci olmayacağı belirtilmiştir. Bu durum sayesinde Türkiye kendine uygun bir Sözleşme'yi uygulama modeli geliştirebilir niteliktedir.

Bu sayede kavramsal olarak Avrupa peyzaj kimliğini anlayarak ulusal peyzaj kimliği ile bir ortaklık kurabilme olasılığına sahiptir. Bunun gerçekleşmesi ile AB Müktesebatı içinde deki Avrupa kurumlarının ihraç edilmesi anlamında Avrupalılaştırma şekli gerçekleşebilir görülmektedir.

Tüm kavramların anlaşılması ve içselleştirilebilmesine katkısı olacağı düşünülen, Sözleşme'nin uygulanma sürecinin izlenmesi ve değerlendirmesi için kullanılan T-FLOR dokümanlarının, yetersiz kaldığı düşünülmektedir. Kavramların tanımlanmasında yetersiz kaldığı gibi izleme ve değerlendirme şeklinde kullanımında da önemli eksiklikleri bulunmaktadır. Çünkü taraf olan tüm ülkelerin kendi yapısı içindeki çalışmalarının izleme ve değerlendirmesinin kendi içinde çözümlenmesi ve değerlendirmesinin yaptırım gücü yüksek birimler eşliğinde olması, hem çözüm odaklı

hem de peyzajların korunması, planlanması ve yönetilmesi anlamında daha gerçekçi yaklaşılmasını sağlayacaktır. Aksi durumda her ülke kendince yaptığı çalışmaları bildirmekten öteye gitmeyen, herhangi bir başarı ölçütü bulunmayan salt yapmış olduğu uygulama örneklerini sergilemekle kalacaktır. Bu durumda gerek taraf olan ülkelerin uygulamadaki eksikliklerini giderme de gerekse Avrupa Konseyi'nin Sözleşme'deki boşlukların tamamlanabilmesinde eksik kalacağı düşünülmektedir. Avrupa'nın doğal ve kültürel peyzajının korunması, yönetilmesi ve planlanması konusunda bir çerçeve sözleşme olan APS'nin, taraf olan ülkelerin çevre, eğitim ve ekonomi politikalarına, sosyal ve siyasal yapısının entegre edilmesi gerekmektedir.

2. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nde tavsiye edilen özel ve genel tedbirleri Türkiye hangi ölçüde karşılamaktadır?

Bu sorunun cevabı; Sözleşme kapsamındaki uygulamaların neler olduğu ve önceliklerin neler olduğunu anlatan Madde 5, 6 ve 10'uncu maddelerin irdelenmesi ile cevaplanmıştır. Bu irdeleme ile elde edilen bulguların büyük çoğunluğu politik yapı ile ülke iç mevzuatının peyzajlar konusundaki yetersizliği ve peyzajın yasal tanımının olmaması temelindeki sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır.

Sözleşme'nin Türkiye ayağınının işlerliğini arttıracak teşkilat yapısının yeterli düzeyde olmaması Sözleşme'nin uygulanmasını geciktirmiştir. Konuyla ilgili birimin bulunduğu Bakanlığın son yıllardaki değişimi çalışmaların hızını düşürmüştür. Bu anlamda yaşanan mekânsal ve yasal sıkıntılar çalışacak birimin APS'nin işlerliğine olan katkısını düşürmüştür. Buna rağmen yapılan çalışmalar iyi niyetli olmakla birlikte temelde sağlam bir zemin üzerine oturamamıştır. Buna örnek vermek gerekirse; Sözleşme kapsamında yapılmış projelerin her biri için seçilen alanın seçilme nedenleri istenilen derecede cevaplanamamaktadır. Sözleşme kapsamında yapılan uygulamalarda sadece yerelden ulusal ölçeğe doğru bir hiyerarşinin hedef alındığı görülmektedir. Ancak alanların seçilme nedenlerinin açıklanamayışı, yapılan projenin diğer projelere oluşturacağı katkı konusundaki hedefini saptırarak, Sözleşme'nin uygulanmasına yönelik çalışmaların işlerliğini kaybetmesine neden olmuştur.

3. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin gereksinimlerini Türkiye'nin karşılayabilmesi için bugüne kadar neler yapılmış ve/veya geliştirilmiştir?

Bu sorunun cevabı; Tez çalışması boyunca yapılan sözlü görüşme, mülakat ve gözlem çalışmaları ile APS kapsamında çalışmış ve/veya çalışmaya devam eden kişiler ile görüşmeler, güçlü yanlar, zayıf yanlar, fırsatlar ve tehditler (GZFT) analizi, sorun ve hedef analizleri sonucunda uygulamalarda yaşanan sıkıntılar hakkında bulgular elde edilmiştir.

Sorulara verilen cevapların bulunması ve bulunan cevaplar sayesinde GZFT analizi ve hedef analizi yapılmıştır. Bu analizler, Karadeniz vd (2012b)'den yararlanılarak yeniden düzenlenmiştir.

Sözleşme'nin yorumlanmasında, değerlendirilmesi ve uygulamasında görev almış küçük örneklem grubu ile yapılmış GZFT analizi, Sözleşme'nin hem güncel durumu hem de uygulamadaki esas sorunların tespiti için yapılmıştır (Çizelge 5.1). Eldeki güçlü yönlerin zayıf yönler ile denkliğinin olması aslında Türkiye'nin bir gelişim sürecinde olduğunun göstergesidir. Bu nedenle sorunların giderilmesi bakımından önem arz etmektedir. Zayıf yanlarda tespit edilen konuların çözümlenmesi Sözleşme'nin uygulanmasına olan bakışın değişmesini ve temelde önemli değişimleri meydana getirmesi bakımından önemlidir. Bu anlamda bakıldığında zayıf yönlerdeki ulusal peyzaj tanımı, uygulama çalışmalarının az olması ve Sözleşme'nin dünyadaki bölümünün olmaması kısa dönemde çözümlenmesi gereken sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine zayıf yanlarda olan Avrupalılaştırma kavramının ve Avrupa peyzaj kimliği kavramının ülkede anlaşılmamış olması, ulusal peyzaj kimliğinin tanımlanmamış olması, Sözleşme ile ilgili birimin küçük olması ve Sözleşme ile ilgilinen teknik eleman yetersizliği gibi sorunlar da uzun dönemde çözümlenmesi gereken sorunlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu analize göre var olan olanaklar, sorunların çözümü için üretilecek önerilere yardımcı niteliktedir. GZFT'nin diğer kurum/kuruluş veya kişiler tarafından yapılan analizlerden farkı Sözleşme'nin uygulanamama sorunlarını içermesi ve mevcut uygulamalardaki sorunların tespitini de içermiş olmasıdır.

Çizelge 5.1 APS'nin Türkiye'deki uygulamaları konusunda GZFT analizi

Güçlü Yanlar	Zayıf Yanlar
<ul style="list-style-type: none"> • Türkiye'nin İlk taraf olan ülkelerden biri olması • Sözleşme üzerine çalışmalar yapılıyor olması • Türkiye'nin peyzaj çeşitliliği konusunda zengin olması • Paydaşı çok olan bir konu olması • Sözleşme ile ilgilenen bir birimin oluşu • Türkiye'nin peyzajlar konusunda zengin olması • Sözleşme'ye katkı sağlayan birçok sözleşmeye taraf olunması • Sözleşme'ye dair sorgulamaların artmış olması • Sözleşme'nin uygulanması konusunda Avrupa Konseyi'nin devlete baskı oluşturması • Avrupa Konseyi'nin her yıl uygulama konusunda toplantılar yapılıyor olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Sözleşme'nin ciddi bir yaptırımının olmaması • Sözleşme ile ilgili birim küçük olması ve teknik eleman yetersizliği ve Sorumlu birimin Sözleşme'nin uygulanması konusunda etkin olmayışı • Ulusal bir peyzaj tanımının olmayışı • APS'nin gereksinimlerinin kıyaslanabileceği bir politika düzleminin olmayışı • Sözleşme irdelenerek imzalanmamış olması • Sözleşme'nin uygulamasına dönük çok az çalışmanın yapılması • Sözleşme'nin dünya boyutundaki karşılığının bilinmemesi ve izleme sürecinin çok zayıf olması • Bürokrasinin süreçleri yavaşlatması • Peyzajın korunmasının ülke kalkınma önceliklerinde yeterince yer almaması • Sözleşme'nin yürütücüsü birimin yetkilerinin Şube düzeyinde kalması • Sözleşme ile ilgili tek bir Bakanlığın bulunması
Olanaklar	Tehditler
<ul style="list-style-type: none"> • APS'nin uygulanması konusunda diğer taraf ülkelerde başarılı örneklerin bulunması • Konu hakkında araştırmaların bulunması ve hali hazırda araştırmalar yapılıyor olması • Uluslararası Peyzaj Sözleşmesi'nin gündem de oluşu • Avrupa Birliği'ne uyum sürecinin zorunluluklarında olan çevre faslının getirdiği yasal yükümlülüklerin gerçekleşmesi • Peyzaj mimarları odasının bünyesinde APS komisyonunun var olması • Peyzaj mimarlığı eğitiminin ve biliminin APS uygulamaları konusunda gelişmesi ve aktif çalışmalar yapması • Türk peyzaj kimliğinin olması 	<ul style="list-style-type: none"> • Sözleşmeye taraf olma sürecinin sağlıklı başlaması sonucunda hala sözleşmenin uygulanması konusunda kafa karışıklığının olması • Sözleşmeyi uygulama konusunda uzman personel eksikliği • Avrupalılık kavramının anlaşılabilmesi sonucu yaşanan bilgi karmaşası • Avrupa Birliğine üyelikten vazgeçilmesi • Avrupalılaşıma ve Avrupa peyzaj kimliği kavramlarının tanımlanmadan Sözleşme kapsamında uygulamaların yapılıyor olması

GZFT analizi sayesinde Sözleşme'nin Türkiye'deki mevcut durumu ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgulardan zayıf yanların çözümü için olanaklardan yararlanılarak kısa ve uzun dönemde uygulanması gerekenler saptanmıştır. Böylelikle mevcuttaki zayıf yanların zamansal olarak çözümü için yapılması gerekenler net bir şekilde ortaya konulmaya çalışılmış ve oluşturulan zamanlama çizelge 5.2'de verilmiştir. Bu çizelge, bulgulardan çıkarılacak önerilerin daha özel konulara

odaklanılmasını sağlayacaktır. Zamansal olarak ifade edilen tariflemeler, Sözleşme'nin uygulamadaki başarısına önemli katkılar sağlayacaktır.

Çizelge 5.2 GZFT Analizindeki zayıf yanların giderilmesi için konuların önceliklerine göre zamanlaması

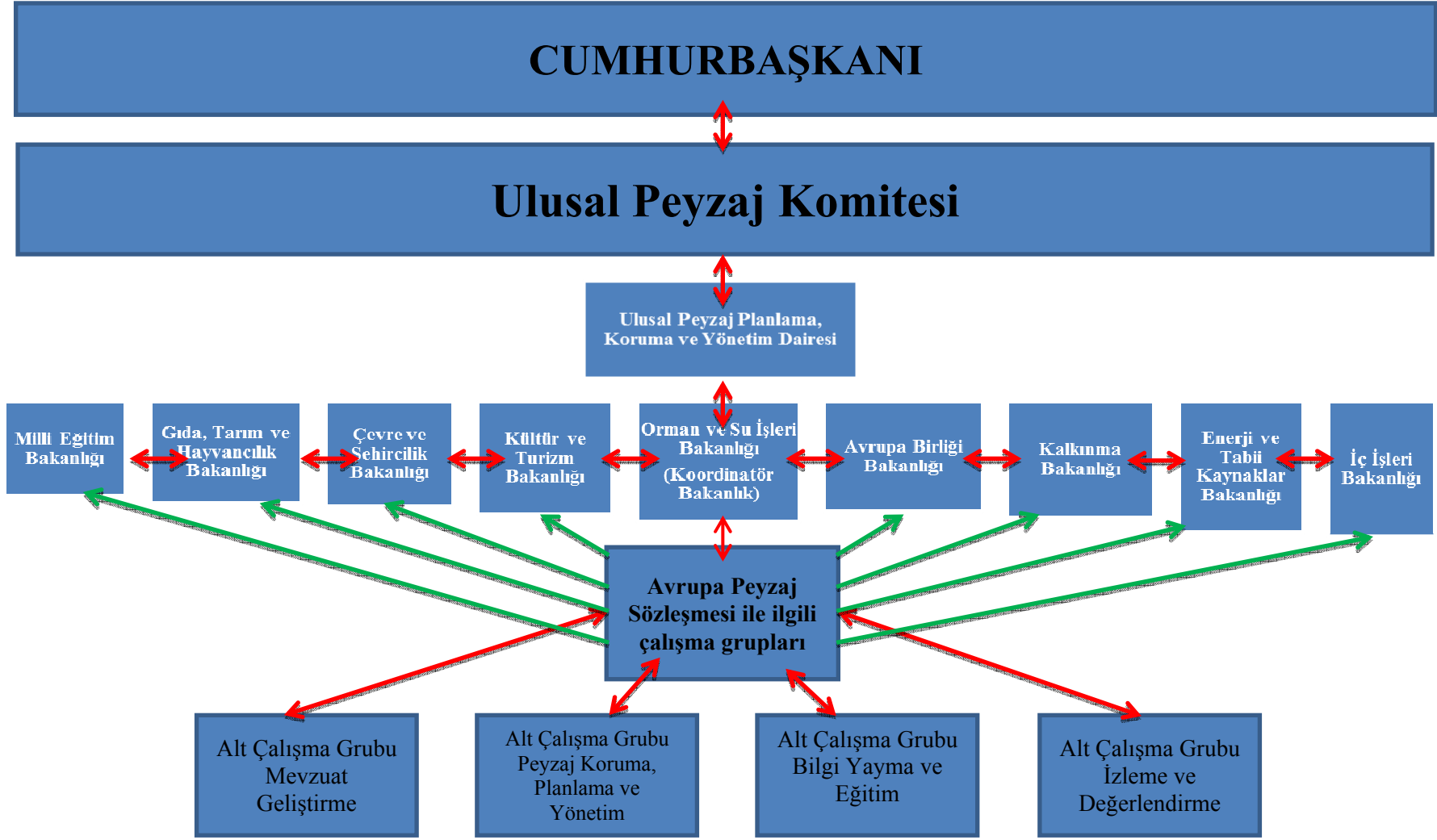
Dönemler GZFT (Zayıf Yanlar)	Kısa Dönemde (5-10 yıl)	Uzun Dönemde (10-15 yıl)
Sözleşme ilgili teknik eleman yetersizliğinin giderilmesi	√	
Sözleşme ile ilgili birimin önerilen organizasyon şemasındaki gibi büyütülmesi	√	
Ulusal bir peyzaj tanımının yapılması	√	
Sözleşme'nin uygulanmasına dönük çalışmaların artırılması	√	
Sözleşme'nin dünyadaki karşılığı konusunda araştırma, geliştirme ve üretme faaliyetlerinin teşvik edilmesi		√
Avrupalılaştırma kavramının ülkede anlaşılmasını sağlamak	√	
Peyzaj kavramının ülke kalkınma planlarına entegrasyonu konusunda yasal ve yönetsel çalışmaların yapılması		√
Ulusal peyzaj kimliğinin tanımlanmasını sağlamak	√	
Avrupa peyzaj kimliği kavramının anlaşılmasını sağlamak ve ulusal peyzaj kimliği ile entegrasyonunu gerçekleştirmek		√
Sözleşme'nin yürütücüsü birimin yetkilerinin Genel Müdürlük düzeyine çıkarılması		√
Sözleşme ile ilgili Bakanlıkların tanımlandığı bir organizasyon şeması oluşturmak	√	

5.2 Tartışma

Sözleşme'nin uygulanması yolunda, Türkiye son 5 yıl içinde gereksinimleri karşılamaya başlamıştır. APS'nin gereksinimlerini yerine getirme konusunda 17-20 Mayıs 2007 tarihinde yapılmış “APS'nin Uygulanması Yolunda Türkiye” uluslararası katılımlı toplantının sonuç bildirgesinde, Sözleşme'nin uygulanması konusunda önemli gereklilikler (EK 11) belirlenmiştir. Bu gerekliliklerden; ülkesel, bölgesel ve yerel değerlendirme katmalarına göre peyzaj envanteri çalışmasının ilk ayağı olabilecek Yeşilirmak Havzası'ndaki peyzaj atlası çalışmasının ihalesi yapılmış ve peyzaj çeşitliliğinin yüksek olduğu bir alanı deneme alanı olarak seçilmesi ve peyzajın sınıflandırılma çalışmasının yapılması ve peyzaj planlama sürecinin tanımlanması konusunda “Konya İli Bozkır-Seydişehir-Ahırılı-Yalılıyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi Koruma ve Planlama Projesi” bitirilmiştir. Bu anlamda toplantı sonuç bildirgesindeki belirtilen gereklilikler birçok uygulama projesine yön gösterici olmuştur. Toplantı sonuç bildirgesindeki belirtilen gereklilikler tez çalışmasının bulguları ve sonuçları paralellik göstermektedir.

Bu çerçeve Sözleşme kapsamında TODAİE-Yerel Yönetimler Merkezi ve mülga T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı işbirliği ile 24-28 Mart 2008 ve 14-18 Nisan 2008 tarihleri arasında düzenlenmiş peyzaj yönetim eğitimi çalışmasında, eğitmenlerin anlatmış oldukları eğitim modüllerindeki (Türkiye'de planlama ve planlama hiyerarşisi, peyzaj ekolojisi, korunan alanlar ve yönetimi, biyotop harritalama, Natura 2000, AB'de doğa koruma, peyzaj sınıflandırma çalışmaları, Biyoçeşitlilik Sözleşmesi, sistematik koruma planlaması, uzaktan algılama) konular ile tez çalışmasının eğitim ve bilinçlendirme çalışmalarında önerilen, yerel ve ulusal yöneticilere yönelik kısa dönemde uygulanması gereken eylemler konusunda paralellik göstermektedir.

Tez çalışması boyunca elde edilen veriler ışığında, Türkiye'de Sözleşme'nin daha etkili bir şekilde uygulanmasını sağlayacak bir kurumsal yapı şeması oluşturulmuştur. Bu organizasyon şeması, Sözleşme'nin uygulamadaki sorunları çözümlenmesine yol gösterici olacaktır (Şekil 5.1).

Şekil 5.1 APS'nin uygulama sürecinde kurumsal yapıyı güçlendirmeye yönelik öneri (merkezi düzeyde) kurumsal organizasyon şeması

APS'nin uygulama sürecinde kurumsal yapıyı güçlendirmeye yönelik öneri (merkezi düzeyde) kurumsal organizasyon şeması (Şekil 5.1) APS'nin 2., 5. ve 6. Maddelerin gerçekleştirilmesini sağlamak için oluşturulmuştur. Bu öneri organizasyon şeması GZFT analizi, GZFT analizindeki zayıf yanların giderilmesi için konuların önceliklerine göre zamanlaması çizelgesi (Çizelge 5.2), "APS'nin Uygulanması Yolunda Türkiye" uluslararası katılımlı toplantıda belirlenen gerekliliklerden esinlenerek oluşturulmuştur.

6. SONUÇ

Doğa üzerinde artan baskı, onun her bileşenini etkilediği gibi peyzajı da önemli ölçüde etkilemektedir. Artan nüfus, bu nüfusun istekleri ile kentleşme ve endüstrileşme gibi süreçlerin olumsuz etkileri eklendiğinde, koruma kavramının önemi ortaya çıkmaktadır. Ancak doğru yapılmayan her koruma ve yönetim çalışması peyzajda çeşitliliğin kaybolmasına neden olacaktır. Bu nedenle koruma, yönetim ve planlama çalışmalarında ulusal ve uluslararası yasal düzenlemeler yönlendirici ve rehber niteliğindeki araçlardır.

Bu araçların işlevsellik kazanması uygulama süreci ile ilişkilidir. Yasal düzenlemeler ile uygulama süreçlerinde yaşanan sorunlar ve bu sorunların çözüm süreci ülkesel ve bölgesel koşullarla etkileşim içindedir. Yine de, benzer süreçlerin yaşandığı durumların ve ülke uygulamalarının irdelenmesi, uygulamadaki sorunların çözümü ve uygulamaların gelişmesi için yol gösterici olabilmektedir. Bununla birlikte APS Avrupa Konseyi'nin bir sözleşmesidir ve Sözleşme'nin tavsiye niteliği taşıdığı unutulmamalıdır. Bu nedenle, uluslararası sözleşmeler gibi kesin yaptırım yükümlülükleri yoktur. Türkiye, ulusal ve bölgesel düzeyde peyzaj değerlerini koruma, planlama ve yönetim çalışmaları kapsamında, APS'ye 10.06.2003 tarih ve 4881 sayılı Kanun ile taraf olmak suretiyle, Sözleşme'nin gereksinimlerini yapma taahhütü vermiştir ve iç hukukunun bir parçası haline getirmiştir. Bu anlamda Sözleşme'nin gerekliliklerini yapmak ile yükümlüdür. Ancak APS'nin gerekliliklerini yerine getirmek için Türkiye'de kurumsal yapının diğer taraf ülkelere göre henüz oluşmadığı görülmektedir.

Tez çalışması kapsamında, APS uygulamaları açısından irdelenen Norveç Krallığı, Hırvatistan Cumhuriyeti ve San Marino Cumhuriyeti'nin Sözleşme gereksinimlerinin tümünü henüz yerine getiremediği görülmüştür. İrdelenen T-FLOR dokümanlarına göre, bu ülkelerde Sözleşme'nin 1. ve 5'nci maddelerinin uygulandığı görülmektedir. Türkiye'de ise Sözleşme'nin 1., 5. ve 6'ncı Maddelerine (EK 1) ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

Sözleşme'nin uygulanması sürecine Türkiye açısından bakıldığında, dar tanımlı bir peyzaj kavramı karşımıza çıkmaktadır. Peyzajı oluşturan bileşenlerin tariflenmesini

geciktiren bu durum ile bağlantılı olarak, Sözleşme'nin ilk maddesinde belirtilen peyzaj, peyzaj politikası, peyzaj kalitesi hedefi, peyzaj korunması, peyzaj yönetimi ve peyzaj planlaması tanımlarının Türkiye tarafından yasal mevzuat içinde henüz yer almamış olması, Sözleşme'nin Türkiye'de uygulanmasını zorlaştırmıştır. Bu çalışmaların Türkiye'de APS uygulamalarına olan katkısı, 5 Haziran 2012 tarihinde TBMM'ye gönderilen, Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Taslağının 2. ve 3. maddesinde peyzaj kavramının açıklandığı görüşmelerde ifade edilmiştir.

Bu olumlu gelişmelere bağlı olarak gerçekleşen ve gerçekleşeceği öngörülen uygulamaların varlığı da Sözleşme'nin gereksinimlerinin karşılanacağını göstermektedir. Bu anlamda, peyzaja Avrupa Konseyi'nin bakış açısı paralelinde; kamu yararı ve ortak kaynak olarak bakmak, Türkiye'deki uygulamaların başarısını artıracaktır. Böylelikle yapılacak her çalışma, peyzajın yasalar ile korunmasını, planlanmasını ve yönetilmesini sağlayacak ve Sözleşme'nin gereksinimlerinin yerine getirilmesinde ve uygulanmasında yaşanan sorunların üstesinden gelenebilecektir.

APS'nin uygulanmasını sıkıntıya sokan nedenlerin tespit edilmesini sağlayan bu tez çalışmasında, Sözleşme'nin, yasalar, stratejiler, politikalar ve planlar ile entegrasyonun da nasıl olması gerektiği üzerine öneriler geliştirilmiştir.

Çalışmanın sonucunun sürdürülebilir olması için yasalar ve politikalar ile korunması gerekmektedir. Ayrıca, politika düzeyindeki her kararın karşılık bulduğu bir yönetim modelinin, Sözleşme'nin gereksinimlerini yerine getirmede kolaylık sağlayacağı düşünülmektedir. Sözleşme'nin uygulanmasındaki sorunların giderilmesi için peyzaj politikası ve peyzaj stratejisi üzerine çalışmalar yapılması gerekmektedir. Çalışma sonucunda, politika ve strateji üretme zeminin oluşturulması için öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler şu şekildedir:

1. Sözleşme'nin 1'inci maddesinde verilen tanımlar netleştirilmeli ve içselleştirilmelidir,
2. Peyzaj kavramı konusunda, merkezi ve yerel otoritelere peyzajın daha fazla tanıtımı yapılmalı ve politika üreticilere peyzaj bilinçlendirilmesi için eğitimler düzenlenmeli,

3. Sözleşme'nin uygulanmasında başarıyı arttırmak için kamu kurum ve kuruluşları ile teknokratlar, Türkiye dinamikleri ile Sözleşme'nin dinamiklerini de gözetilen bir uygulama metodu üzerine çalışmalar yapılmalı ve bu kapsamdaki çalışmalarda ulusal ve uluslararası işbirlikleri sağlanmalı,
4. Mevcut yapıyı ortaya koyan ve bunun üzerine, koruma, planlama ve yönetimde, sürdürülebilirlik anlayışı ile gelecek için vizyon oluşturan APS'nin, gereksinimlerini karşılayacak uygulamalar teşvik edilmeli ve/veya gerçekleştirilmelidir,
5. APS ile ilişkili tüm bakanlıklar arasından ortak akıl oluşturularak, Sözleşme'nin uygulanması konusunda işbirliği çalışmaları yapılmalıdır,
6. UNESCO'nun başlattığı "Uluslararası Peyzaj Sözleşmesi" çalışmaları yakından takip edilmeli ve APS'nin imzalanması sürecinde yapılan (envanter eksikliği uzman görüşlerine başvurmama, ulusal mevzuattaki yerinin bilinmemesi vb.) yanlışlar tekrarlanmamalıdır.

Öneriler, zaman içinde peyzajlar üzerinde artan baskı ve Sözleşme'nin uygulanması konusunda daha etkin olunması gerektiği öngörüsü ile geliştirilmiştir. Bu bağlamda, yukarıda bahsedilen önerilerin uygulanmasında, kısa dönem ve uzun dönem uygulama eylemleri ve öneriler birleştirilerek uygulamalar yapılmalıdır.

Peyzaj, bu sayede APS'nin koruma alanları (milli parkları özel çevre koruma sahaları, doğa koruma alanları, biyosfer rezervleri, arkeolojik sitler, doğal sitler vd.), yapı ve doğal çevre, zararlanmış peyzajlar ve peyzaj onarımı gibi birçok alanı birleştiren bir çatı olma görevini üstlenebilecektir. Bu konular ile ilgili tüm sektörel yapılar ile oluşturulacak kurumsal yapı ile dil birliği kurulacak ve eylemler uygulama projeleriyle hayata geçirilecektir.

APS'nin gereksinimleri ve bunların etkinliğini arttıracak yasalar, yönetmelikler, politikalar, stratejiler ve kurumlar ile Sözleşme kapsamındaki her faaliyet çok dikkatli bir biçimde yorumlanmalıdır. Sözleşme'nin gereksinimleri doğrultusundaki uygulamalar, peyzaj mimarlarıyla, siyasetçilerle, hukukçularla, şehir plancılarıyla ve ilgili diğer disiplinlerle formüle edilmelidir. Yapılan çalışmalar ve tartışmalar, ülke iç

dinamiğine uygun, uzun erimli bir uygulama stratejisi ile ulusal ölçekte yerini almalıdır. Ulusal ölçekte, çevre politikalarının içindeki ÇED Yönetmeliği ve Milli Parklar Kanunu içinde yer bulsa da, çevre mevzuatının içinde, kalkınma planları, ulusal, bölgesel ve fiziksel planların içinde de peyzaj kavramının yer alması, kavrama bakış açısını değiştireceği için APS'nin uygulamasını da olumlu etkileyecektir.

Sektörel anlamda birçok ortaklığı olan meslek disiplinleri ile olan etkileşim hem peyzajların sürdürülebilirliğini sağlayacak, hem de mevcutta yapılan bir peyzaj koruma, planlama ve yönetim çalışmalarının kamu eliyle daha bilinçli olarak gerçekleştirilmesini sağlayacaktır. Bu sayede geçmişte ve günümüzde peyzajlar için yapılmış tüm çalışmalar Sözleşme'nin gereksinimlerine ek olarak evrensel değerlerin sürdürülebilirliğine katkı sağlamış olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akay, A., Demirbaş-Özen, M. 2009. Peyzaj Yönetimi, Türkiye ve Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü (TODAİE) Yayını-No:354, Yerel Yönetimler Merkezi Yayını-No: 27, Ankara.
- Anonim. 2009. Mülga T.C. Bayındırlık ve İskân Bakanlığı, Kentleşme Şurâsı 2009, II. Komisyon Raporları, 2009, Ankara, Türkiye.
- Anonim. 2012a. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü, Sözlü Görüşme.
- Anonim. 2012b. T.C. Anayasası, Web Sitesi: http://www.tbmm.gov.tr/anayasa_2011.pdf, Erişim Tarihi: 09.08.2012
- Anonim. 2012c. Web Sitesi: <http://tr.wikipedia.org/wiki/Norve%C3%A7>, Erişim Tarihi: 10.08.2012
- Anonim. 2012d. Türkçe Genel Başvuru ve Bilgi Sitesi, Web Sitesi: <http://www.turkcebilgi.com/ansiklopedi/h%C4%B1rvatistan>, Erişim Tarihi: 09.10.2012
- Anonim. 2012e. Web Sitesi:<http://tr.wikipedia.org/wiki/H%C4%B1rvatistan>, Erişim Tarihi: 09.10.2012
- Anonim. 2012g. Web Sitesi: http://tr.wikipedia.org/wiki/San_Marino, Erişim Tarihi: 09.10.2012
- Anonim. 2012h. Coğrafya, Web Sitesi: <http://www.cografya.gen.tr/siyasi/devletler/san-marino.htm>, Erişim Tarihi: 09.10.2012
- Anonim. 2012ı. Wikipedia, Web Sitesi: <http://tr.wikipedia.org/wiki/T%C3%BCrkiye>, Erişim Tarihi: 20.11.2012
- Anonim. 2012i. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü, Web Sitesi: <http://www2.milliparklar.gov.tr/DKMP/Files/Mevzuat/hukuk/sozlesme/ps/ps.pdf>, Erişim Tarihi: 01.02.2012
- Anonim. 2012k. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü Hassas Alanlar Dairesi Başkanlığı Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü, Web Sitesi: <http://www.milliparklar.gov.tr/peyzajKorumaSubesi>, Erişim Tarihi: 18.10.2012

- Anonymous. 2002. Meeting of The Workshops for The Implementation of The European Landscape Convention, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/ReunionConf/reunionjointe/T-FLOR-2002-11-Reunion_bil.pdf, Erişim Tarihi: 16.09.2012
- Anonymous. 2007a. T-FLOR Dokümanı, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/Compendium/FPStMarin_fr., Erişim Tarihi: 15.10.2012
- Anonymous. 2007b. T-FLOR Dokümanı, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/TFLOR-2007-7rev-Synoptic_bil.pdf, Erişim Tarihi: 15.10.2012
- Anonymous. 2009. 5th Conference of The Council of Europe on The European Landscape Convention, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/Compendium/FPCroatie_en.pdf, Erişim Tarihi: 08.10.2012
- Anonymous. 2010a. Council of Europe (COE), Web Sitesi: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Html/176.htm>, Erişim Tarihi: 20.06.2010
- Anonymous. 2010b. Council of Europe Celebration of The Tenth Anniversary of The European Landscape Convention, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/ReunionConf/Celebration10/Norway2010_en.pdf, Erişim Tarihi: 08.10.2012
- Anonymous. 2010c. Council of Europe Celebration of The Tenth Anniversary of The European Landscape Convention, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/ReunionConf/Celebration10/Croatia2010_en.pdf, Erişim Tarihi: 08.10.2012
- Anonymous. 2010d. Council of Europe Celebration of The Tenth Anniversary of The European Landscape Convention, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/ReunionConf/Celebration10/SanMarino2010_it.pdf, Erişim Tarihi: 08.10.2012

- Anonymous. 2010e. Council of Europe Celebration of The Tenth Anniversary of The European Landscape Convention, Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/ReunionConf/Celebration10/Turkey2010_en.pdf, Erişim Tarihi: 08.10.2012
- Anonymous. 2012a. Council of Europe (COE), Web Sitesi: http://www.coe.int/t/dg4/cultureheritage/heritage/Landscape/default_en.asp, Erişim Tarihi: 01.02.2012
- Anonymous. 2012b. Council of Europe (COE), Web Sitesi: <http://conventions.coe.int/Treaty/Commun/ChercheSig.asp?NT=176&CM=8&DF=&CL=ENG>, Erişim Tarihi: 08.08.2012
- Arapkırlioğlu, K. ve Çulcuoğlu, G. 2004. Ulusal Peyzaj Değerleri ve Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, Peyzaj Mimarlığı 2. Kongresi Bildiri Kitabı. 25-27 Kasım 2004, Ankara. Türkiye.
- Ayanlar, A. 2010. Avrupa Kimliği ve Türkiye'nin Avrupalılaşıma Süreci Avrupa Birliği, Web Sitesi: <http://www.turksam.org/tr/yazdir2233.html>, Erişim Tarihi: 12.07.2012
- Demir-Yaşamış F. 2003. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Çerçevesinde Türkiye'de Ekolojik Bölge Planlaması Esasına Dayalı Çevresel Planlama ve Yönetim. İstanbul. Türkiye.
- Demirbaş-Çağlayan, S. 2011. Karayollarından Kaynaklanan Peyzaj Parçalanmasının Korunan Alanlar ve Önemli Doğa Alanları Üzerine Etkilerinin İrdelenmesi, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Peyzaj Mimarlığı Anabilim Dalı, Ankara, Türkiye.
- De' Jeant-Pons, M. 2006. The European Landscape Convention. Routledge, Number:4, Vol: 1; pp.363-384.
- Ekinci, O. 2003. Avrupa Mimarlık Belgelerinde Kentsel Peyzaj ve Mimari Değerler, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye Uluslararası Sempozyumu Bildiri Kitabı, Yıldız Teknik Üni. Mimarlık Fakültesi, Şehir ve Bölge Planlama Blm.-Goethe Enstitüsü, s.43-47, İstanbul, Türkiye.
- Erdem, N. ve Çoşkun Aydın, A. 2009. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Hükümlerinin Türk Planlama Mevzuatına Uyumluluk Analizi, İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, Cilt: 59, s.64-78.

- Herlin, I. 2007. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi, Genel Bir Bakış ve Sözleşmenin Uygulanması, Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye Uluslararası Katılımlı Toplantı Bildiri Kitabı. s.24-27.
- Kap, S.D. 2006. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Kapsamında Yeşil Alan Kullanımı; Boğaziçi Öngörüm Bölgesi Örneği, Yüksek Lisans Tezi, Mimar Sinan Güzel Sanatlar Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Şehir ve Bölge Planlama Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye.
- Karadeniz, N., Akay, A. ve Demirbaş-Özen, M. 2007. Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye Uluslararası Katılımlı Toplantı, Bildiri Kitabı, Ankara. Türkiye.
- Karadeniz, N., Görer-Tamer, N., Yenilmez-Arpa, N., Baylan, E., Ustaoglu, E. ve Kaska, E. 2012a. Kolaboratif Peyzaj Planlama Kapsamında Su Kaynakları Yönetimi ve Peyzaj Kalite Hedeflerinin Belirlenmesi: Karasu Nehri (Yukarı Fırat Havzası Erzincan) Örneği, 110Y285 Nolu ÇAYDAG Projesi. TÜBİTAK 1001 Programı, 2011.
- Karadeniz, N., Görer-Tamer, N., Yenilmez-Arpa, N., Baylan, E., Ustaoglu, E. ve Kaska, E. 2012b. Kolaboratif Peyzaj Planlama Kapsamında Su Kaynakları Yönetimi ve Peyzaj Kalite Hedeflerinin Belirlenmesi: Karasu Nehri (Yukarı Fırat Havzası Erzincan) Örneği, TÜBİTAK ÇAYDAG 110Y285 Nolu Proje 1. Gelişme Raporu Ek D, 2012, Ankara, Türkiye.
- Kargın, S. 2011. T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Peyzaj Koruma Şubesi. Sözlü Görüşme.
- Kaya, Y. ve Aksakal, Ö. 2005. Endemik Bitkilerin Dünya ve Türkiye'deki Dağılımı, Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 7, Sayı: 1, s.85-99.
- Kuluçlu, E. 2008. Türk Hukuk Sisteminde Normlar Hiyerarşisi ve Sayıştay Denetimine Etkileri. Sayıştay Dergisi, Sayı: 71, s.3.
- Moflag, A. ve Horegn, B. C. 2003. Implementing the European Landscape Convention in Norway, A brief status report, Second meeting of the Workshops for the Implementation of the European Landscape Convention, Council of Europe, s: 227, Strazburg, Fransa.

- Oğuz, D. Karadeniz, N. Gülez, S., Eşbah-Tuncay, H., Gülçubuk, B., Somuncu, M., Yeni, E., Yenilmez-Arpa, N., Menteş, İ., Görmüş, S., Cengiz, S., Hacıağaoğlu, B., 2011. Kastamonu- Bartın Küre Dağları Milli Parkı Örneğinde Peyzaj Karakter Tiplerinin Belirlenmesi. 110Y270 Nolu ÇAYDAG Projesi. TÜBİTAK 1001 Programı, 2011.
- Poyraz, E. 2002. Türkiye’de Peyzajın Korunması İçin Bir Model Önerisi. Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kamu Yönetimi ve Siyaset Bilimi (Kent ve Çevre Bilimleri) Anabilim Dalı, Ankara.
- Roetemeijer, W. 2004. An ex-ante evaluation of the implementation of the European Landscape Convention in the Netherlands, Department of Environmental Sciences Chairgroup Forest and Nature Conservation Policy Wageningen University and Research Center (WUR), Wageningen Universiteit, Netherlands.
- Sassatelli, M. 2006. II. Identities in Landscape: Constructed and Contested, Landscape as Heritage: Negotiating European Cultural Identity, Erupean University Institute, EU Working Papers RSCAS Number: 2006/05, 2006, Floransa.
- Smith, A.D. 1992. National Identity the Idea of European Unity. The Question of Europe, International Affairs, Vol: 68, No:1, s. 55-76, London.
- Soyaltın, D. 2006. Avrupalılaşıma ve Türkiye’nin Dönüşüm Süreci. Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Avrupa Birliği Anabilim Dalı, s.167, 2006, İzmir.
- Şahin, Ş., Perçin, H., Kurum, E., Uzun, O., Bilgili, E., Tezcan, L., Çiçek, İ., Müftüoğlu, V., Çorbacı, Ö.L., Sütünç, S., Doğan, D., Koç, Ö., Ateş, E., Tarım, B. ve Kurdoğlu, G., 2011, PEYZAJ-44: İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm/Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi (PEYZAJ-44): 109G074 Nolu TÜBİTAK KAMAG Projesi Öneri Formu.
- Uslu, A., Yazgan, E.M., Erdoğan, E., Dilaver, Z. ve Barış, M.E. 2011. Peyzaj Çevre ve Tarım, Anadolu Üniversitesi Yayın No: 2282, Açıköğretim Fakültesi Yayını No: 1279, Eskişehir.

Uzun, O., İlke, E.F., Çetinkaya, G., Erduran, F. ve Açıksöz, S.2012. Konya İli Bozkır-Seydişehir-Ahırlı-Yalıhüyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mekii Peyzaj Yönetimi Koruma ve Planlama Projesi-Peyzaj Planlama, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, Lazer Ofset Yayın No: 15108, Ankara

Yıldırım-Keser, H. 2012, Sözleşme ve Uluslararası Sözleşme Nedir?, Web sitesi: <http://www.hilalyildirkeser.com/hilal/meslekiuygulama/230730504.pdf> , Erişim Tarihi: 01.07.2012

EKLER

- EK 1 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Tam Metni (Türkçe ve İngilizce)
- EK 2 APS'ye Taraf Ülkelerin 2012 Yılı İtibariyle Tam Listesi
- EK 3 Norveç Krallığı T-FLOR Dokümanları (2002 ve 2010)
- EK 4 Hırvatistan Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2002, 2007 ve 2010)
- EK 5 San Marino Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2007 ve 2010)
- EK 6 Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü Merkez Teşkilatı Görev, Yetki, Sorumluluk ve
Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliğindeki Görev ve Sorumluluklar
- EK 7 Türkiye Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2007 ve 2010)
- EK 8 Sözlü Görüşmeler
- EK 9 APS Kapsamında Türkiye'de Devam Eden Uygulamalar
- EK 10 Taraf Ülkelerin Bakanlıkları İle Yapılan Yazışmalar (Türkçe ve İngilizce)
- EK 11 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye Uluslararası
Katılımlı Toplantı Sonuç Bildirgesi

EK 1 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Tam Metni

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi

20 Ekim 2000 tarihinde Floransa’da imzalanan “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi” TBMM’de 10.06.2003 günü 4881 sayılı Kanunla onaylandı ve 17 Haziran 2003 gün ve 25141 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girdi.

Giriş

İşbu metnin imzacısı olan Avrupa Konseyi üyesi Devletler, Avrupa Konseyinin amacının üyeleri arasında ortak mirasları olan idealleri ve ilkeleri korumak ve gerçekleştirmek için daha büyük bir birlik başarmak olduğunu ve bu amacın özellikle ekonomik ve sosyal alanlarda anlaşmalar vasıtasıyla takip edildiğini göz önüne alarak;

Sosyal ihtiyaçlar, ekonomik faaliyetler ve çevre arasında dengeli ve uyumlu bir ilişkiye dayanan sürdürülebilir kalkınmayı sağlamaya önem vererek;

Peyzajın kültürel, ekolojik, çevreyle ilgili ve sosyal alanlarda, önemli bir kamu yararı rolü olduğunu, ekonomik faaliyetler için elverişli ve korunması, yönetimi ve planlamasının iş imkânı yaratılmasına katkı sağlayabilecek bir kaynak oluşturduğunu not ederek;

Peyzajın yerel kültürlerin biçimlenmesine katkısı bulunduğunun ve Avrupa doğal ve kültürel mirasının insan refahı ve Avrupalı kimliğinin sağlamlaştırılmasına katkıda bulunan temel bir bileşeni olduğunun farkında olarak;

Peyzajın her yerdeki insan için kırsal alanlarda ve şehir dışında, bozulmuş alanlarda ve aynı zamanda yüksek kaliteli alanlarda, sıradışı güzelliğiyle tanınmış alanlarda ve aynı zamanda günlük alanlarda yaşam kalitesinin önemli bir parçası olduğunu kabul ederek;

Tarım, ormancılık, endüstriyel ve maden üretim tekniklerindeki ve bölgesel planlama, şehir planlaması, ulaştırma, altyapı, turizm ve dinlenmedeki gelişmelerin ve daha genel

bir düzeyde dünya ekonomisindeki değişikliklerin birçok durumda peyzajların dönüşümünü hızlandırdığını not ederek;

Toplumun yüksek kalitedeki peyzajlardan yararlanma ve peyzajların gelişmesinde etkin bir rol oynama isteğine yanıt vermeyi dileyerek;

Peyzajın bireysel ve sosyal refahın anahtar bir ögesi olduğuna ve korunmasının, yönetiminin ve planlamasının toplumdaki herkese haklar ve sorumluluklar getirdiğine inanarak;

Doğal ve kültürel mirasın korunması ve yönetilmesi, bölgesel ve uzamsal planlama, yerel öz yönetim ve sınırötesi işbirliği alanında uluslararası düzeyde mevcut olan hukukî metinleri ve özellikle Avrupa'nın Yaban Hayatı ve Yaşama Ortamlarını Koruma Sözleşmesini (Bern, 19 Eylül 1979), Avrupa Mimari Mirasının Korunması Sözleşmesini (Granada, 3 Ekim 1985), Avrupa Arkeoloji Mirasının Korunması Sözleşmesini (gözden geçirilmiş) (Valetta, 16 Ocak 1992), Ülkesel Topluluklar veya Makamlar Arasında Sınırötesi İşbirliği Alanında Avrupa Çerçeve Sözleşmesini (Madrid, 21 Mayıs 1980) ve ek protokollerini, Avrupa Yerel Öz Yönetim Şartını (Strazburg, 15 Ekim 1985), Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesini (Rio, 5 Haziran 1992), Dünya Kültürel ve Doğal Mirasının Korunmasına Dair Sözleşmeyi (Paris, 16 Kasım 1972) ve Çevresel Konularda Bilgiye Erişim, Karar Vermeye Halkın Katılımı ve Yargıya Başvuru Sözleşmesini (Aarhus, 25 Haziran 1998) dikkate alarak;

Avrupa peyzajlarının kalitesinin ve çeşitliliğinin ortak bir kaynak oluşturduğunu ve korunması, yönetimi, planlaması için işbirliği yapmanın önem taşıdığını kabul ederek;

Münhasıran Avrupa'daki tüm peyzajların korunmasına, yönetimine ve planlamasına hasredilmiş yeni bir düzenleme sağlanmasını arzu ederek; aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır:

Bölüm I - Genel hükümler

Madde 1 - Tanımlar

Sözleşme'nin amaçları çerçevesinde:

- a) "Peyzaj", insanlar tarafından algılandığı şekliyle, karakteri doğal ve/veya insanî unsurların eyleminin ve etkileşiminin sonucu olan bir alan anlamına gelir;
- b) "Peyzaj politikası", yetkili kamu makamları tarafından peyzajların korunması, yönetimi ve planlaması amacıyla yönelik olarak özel önlemlerin alınmasına izin veren genel ilkelerin, stratejilerin ve rehber kuralların ifadesi anlamına gelir;
- c) "Peyzaj kalitesi hedefi", belli bir peyzaj için yetkili kamu makamları tarafından kamunun çevresinin peyzaj hatlarına ilişkin arzularının ifade edilmesi anlamına gelir;
- d) "Peyzaj korunması", bir peyzajın önemli ve tipik hatlarının korunması ve devamı için yapılan, peyzajın doğal biçiminden ve/veya insan faaliyetinden kaynaklanan miras değerinin haklı kıldığı eylemler anlamına gelir;
- e) "Peyzaj yönetimi", sürdürülebilir kalkınma perspektifinden, bir peyzajın düzenli bakımını sosyal, ekonomik ve çevreyle ilgili süreçlerin yol açtığı değişiklikleri yönlendirecek ve uyumlaştıracak biçimde temin etmeye yönelik eylem anlamına gelir;
- f) "Peyzaj planlaması", peyzajların geliştirilmesi, restore edilmesi veya yaratılması için yapılan ileri görüşlü güçlü eylem anlamına gelir.

Madde 2 - Kapsam

15. Maddede yer alan hükümlere tâbi olarak, bu Sözleşme Tarafların ülkelerinin tamamına uygulanır ve doğal, kırsal, kentsel alanları ve banliyöleri kapsar. Karayı, kıta içi suları ve deniz alanlarını içerir. Özellikleriyle öne çıktıkları düşünülebilecek peyzajları ve aynı zamanda hergünkü ya da bozulmuş peyzajları ilgilendirir.

Madde 3 - Amaçlar

Bu Sözleşme'nin amaçları peyzaj korunmasını, yönetimini ve planlamasını geliştirmek ve peyzaj konularında Avrupa işbirliğini düzenlemektir.

Bölüm II - Ulusal önlemler

Madde 4 - Sorumlulukların bölüşümü

Her bir Taraf bu Sözleşme'yi ve özellikle 5. ve 6. Maddeleri kendi kuvvetler ayrımına göre, anayasal ilkelerine ve idarî düzenlemelerine uygun olarak ve yetki devri ilkesine saygı göstererek Avrupa Yerel Öz Yönetim Şartı'nı dikkate alarak uygulayacaktır. Bu Sözleşme'nin hükümlerinden sapmaksızın, her bir Taraf, Sözleşme'nin uygulanmasını kendi politikalarıyla uyumlu hale getirecektir.

Madde 5 - Genel önlemler

Her bir Taraf,

- a) Peyzajları, yasayla, insanların çevrelerinin önemli bir bileşeni, onların paylaştıkları kültürel ve doğal mirasın çeşitliliğinin bir ifadesi ve kimliklerinin bir temeli olarak tanımayı;
- b) 6. Maddede belirtilen özel önlemlerin kabulü yoluyla, peyzaj korunması, yönetimi ve planlamasını amaçlayan peyzaj politikaları oluşturmayı ve uygulamayı;
- c) Genel kamuoyunun, yerel ve bölgesel makamların ve yukarıdaki b fıkrasında bahsedilen peyzaj politikalarının tanımlanmasına ve uygulanmasına ilgi duyan diğer tarafların katılımını sağlamak için usul oluşturmayı;
- d) Peyzajı, bölgesel ve şehir planlama politikalarına ve kültürel, çevresel, tarımsal, sosyal ve ekonomik politikalarına ve aynı zamanda peyzaj üzerinde doğrudan veya dolaylı etkisi olabilecek diğer politikalarına katmayı yükümlenir.

Madde 6 - Özel önlemler

A) Bilinç düzeyinin yükseltilmesi

Her bir Taraf, sivil toplumun, özel örgütlerin ve kamu makamlarının peyzajların değeri, rolü ve bunlarda yapılan değişiklikler konusunda bilinç düzeyini yükseltmeyi yükümlenir.

B) Eğitim ve Öğretim

Her bir Taraf,

- a) Peyzaj değerlendirmesi ve işlemleri uzmanlarının yetiştirilmesini;

b) Peyzaj politikası, peyzaj korunması, yönetimi ve planlaması konularında kamu ve özel sektörlerdeki meslek sahipleri ve ilgili dernekler için çok disiplinli yetiştirme programları;

c) İlgili ders konularında peyzajlara bağlı olan değerlere ve peyzajların korunması, yönetimi, planlamasının ortaya çıkarttığı meselelere değinen okul ve üniversite dersleri geliştirmeyi yükümlenir.

C) Tanımlama ve değerlendirme

1. 5.c Maddesinde şart koşulduğu gibi, ilgili tarafların etkin katılımıyla ve peyzajlarıyla ilgili bilgiyi geliştirme anlayışıyla, her bir Taraf,

- a) i. ülkesinin her yanındaki kendine ait peyzajları belirlemeyi;
- ii. bunların tipik özelliklerini bunları dönüştüren güçleri ve baskıları çözümlenmeyi;
- iii. değişiklikleri kaydetmeyi;
- b) böylece belirlenmiş olan peyzajları, bu peyzajlarla ilgilenen tarafların ve ilgili nüfusun bunlara atfettiği özel değerleri dikkate alarak değerlendirmeyi yükümlenir.

2. Bu belirleme ve değerlendirme işlemleri 8. Madde uyarınca Avrupa düzeyinde Taraflar arasında düzenlenecek deneyim ve metodoloji değişimleri tarafından yönlendirilecektir.

D) Peyzaj kalitesi hedefleri

Her bir Taraf, belirlenmiş ve değerlendirilmiş peyzajlar için 5.c Maddesi uyarınca kamuoyuna danıştıktan sonra peyzaj kalitesi hedeflerini tanımlamayı yükümlenir.

E) Uygulama

Peyzaj politikalarını yürürlüğe koymak için her bir Taraf, peyzajı korumaya, yönetmeye ve/veya planlamaya yönelik düzenlemeleri uygulamaya sokmayı yükümlenir.

Bölüm III - Avrupa işbirliği

Madde 7 - Uluslararası politikalar ve programlar

Taraflar, uluslararası politikaların ve programların peyzaj boyutunun dikkate alınması hususunda işbirliği yapmayı ve peyzaj kapsamına giren hususlarda, gerektiği yerde, tavsiyede bulunmayı yükümlenirler.

Madde 8 - Karşılıklı yardımlaşma ve bilgi değişimi

Taraflar, bu Sözleşme'nin diğer maddelerine göre alınan önlemlerin etkinliğini artırmak için işbirliği yapmayı ve özellikle,

- a) Birbirlerini deneyim havuzu oluşturmak ve bilgi değişimi yoluyla peyzaj konularında teknik ve bilimsel yardımda bulunmayı ve araştırma projelerinin sonuçlarını vermeyi;
- b) Özellikle yetiştirme ve enformasyon amaçlarıyla peyzaj uzmanları değişimini geliştirmeyi;
- c) Sözleşme'nin hükümlerinin kapsadığı tüm konularda bilgi değişiminde bulunmayı yükümlenirler.

Madde 9 - Sınıraşan peyzajlar

Taraflar, yerel ve bölgesel düzeyde sınıraşan işbirliğini ortak peyzaj programları hazırlayarak ve uygulayarak gerekli yerlerde teşvik edeceklerdir.

Madde 10 – Sözleşme'nin uygulanmasının izlenmesi

1. Avrupa Konseyi Statüsünün 17. Maddesine göre kurulmuş bulunan mevcut yetkili Uzmanlar Komiteleri Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi tarafından Sözleşme'nin uygulanmasını izlemekten sorumlu tayin edileceklerdir.
2. Uzmanlar Komitelerinin her toplantısının ardından, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Bakanlar Komitesine yapılan çalışmalara ve Sözleşme'nin yürütülmesine ilişkin bir rapor iletecektir.
3. Uzmanlar Komiteleri, Bakanlar Komitesi'ne Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülünün verilmesine ilişkin ölçütleri ve ödülü yöneten ilgili kuralları teklif edeceklerdir.

Madde 11 - Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülü

1. Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülü, bu Sözleşme'nin Taraflarından birinin peyzaj politikasının bir parçası olarak, peyzajlarını korumak, yönetmek ve/veya planlamak için, uzun süreli etkinliğini kanıtlamış ve böylelikle Avrupa'daki diğer ülkesel yönetimlere örnek olabilecek bir politika veya önlemler oluşturmuş olan yerel ve bölgesel makamlara ve bunlardan oluşan gruplara verilebilecek bir payedir. Bu paye peyzaj korunması, yönetimi veya planlamasına özellikle dikkate değer katkılarda bulunmuş olan hükümet dışı örgütlere de verilebilir.
2. Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülü için yapılan başvurular Taraflarca 10. Maddede bahsedilen Uzmanlar Komitelerine tevdi edilecektir. Sınıraşan yerel ve bölgesel makamlar ve ilgili yerel ve bölgesel yönetimlerden oluşan gruplar, ortaklaşa yönettikleri peyzajlar için başvurabilirler.
3. 10. Maddede bahsedilen Uzmanlar Komitelerinden gelen öneriler üzerine, Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülünün verilmesiyle ilgili ölçütleri tanımlayacak ve yayımlayacak, ilgili kuralları kabul edecek ve Ödülü verecektir.
4. Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülünün verilmesi, ödülü kazananları ilgili peyzaj alanlarının sürdürülebilir korunması, yönetimi ve/veya planlamasını sağlamaya teşvik etmek içindir.

Bölüm IV - Nihai hükümler

Madde 12 - Diğer düzenlemelerle ilişki

Bu Sözleşme'nin hükümleri, diğer mevcut veya gelecek, bağlayıcı ulusal veya uluslararası düzenlemelerde yer alan peyzaj korunması, yönetimi ve planlamasıyla ilgili daha sıkı hükümlere hâlel getirmeyecektir.

Madde 13 - İmza, onay ve yürürlüğe girme

1. Bu Sözleşme Avrupa Konseyi Üyesi Devletlerin imzasına açık olacaktır. Sözleşme onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tabi olacaktır. Onaylama, kabul ve uygun bulma belgeleri Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tevdi edilecektir.

2. Sözleşme, Avrupa Konseyi Üyesi on Devletin önceki fıkranın hükümleri uyarınca Sözleşme'yle bağlanma rızalarını ifade ettikleri tarihten sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

3. Sözleşme'yle bağlanma rızasını daha sonra açıklayan herhangi bir imzacı Devlet açısından, Sözleşme, onay, kabul veya uygun bulma belgesinin teslim edildiği tarihten sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 14 - Katılım

1. Bu Sözleşme'nin yürürlüğe girmesinden sonra, Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi, Avrupa Topluluğunu veya Avrupa Konseyi üyesi olmayan herhangi bir Avrupa Devletini Avrupa Konseyi Statüsünün 20. d Maddesinin öngördüğü şekilde bir çoğunluk kararıyla ve Bakanlar Komitesinde sandalye bulundurmaya hakkı olan taraf Devletlerin oybirliğiyle Sözleşme'ye katılmaya davet edebilir.

2. Bu Sözleşme, katılan herhangi bir Devlet veya katılımı halinde Avrupa Topluluğu bakımından, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterliğine tevdi edildiği tarihten sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girebilecektir.

Madde 15 - Toprağa bağlı uygulama

1. Herhangi bir Devlet veya Avrupa Topluluğu, imzalama sırasında veya onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerini tevdi ederken Sözleşme'nin uygulanacağı toprak veya toprakları belirleyebilir.

2. Herhangi bir Taraf daha sonraki herhangi bir tarihte Avrupa Konseyi GenelSekreterine yapılan bir bildiriyle bu Sözleşmenin uygulama alanını bildiride belirtilen başka bir toprağı kapsayacak şekilde genişletebilir. Sözleşme, bu toprak açısından Genel Sekreter tarafından bildirinin alınma tarihinden sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

3. Yukarıdaki iki fıkra uyarınca yapılan herhangi bir bildiri, böyle bir bildiride bahsedilen toprak açısından, Genel Sekretere yapılacak bir bildirimle geri çekilebilir. Böyle bir geri çekme, Genel Sekreterin bildirim aldığı tarihten sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 16 - Ayrılmayı İhbar

1. Herhangi bir Taraf, herhangi bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne yapılan bir bildirimle bu Sözleşme'den ayrılacağını bildirir.
2. Böyle bir ayrılma, Genel Sekreter tarafından bildirim alıldığı tarihten sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 17 - Değişiklikler

1. Herhangi bir Taraf veya 10 uncu maddede bahsedilen Uzmanlar Komiteleri bu Sözleşme'ye değişiklikler getirilmesini teklif edebilirler.
2. Herhangi bir değişiklik teklifi Avrupa Konseyi Genel Sekreteri'ne bildirilecek, o da teklifi Avrupa Konseyi üyesi Devletlere, diğer Taraflara ve 14 üncü madde hükümleri uyarınca bu Sözleşme'ye katılmaya davet edilen, üye olmayan tüm Avrupa Devletlerine bildirecektir.
3. 10. Maddede bahsedilen Uzmanlar Komiteleri teklif edilen tüm değişiklikleri inceleyecek ve Tarafların temsilcilerinin dörtte üç çoğunluğuyla kabul edilen metni kabul için Bakanlar Komitesi'ne tevdi edecektir. Avrupa Konseyi Statüsü'nün 20.d Maddesinin öngördüğü çoğunlukla ve Bakanlar Komitesi'nde sandalye bulundurmaya hakkı olan Taraf devletlerin oybirliğiyle kabulünden sonra metin, kabul için Taraflara gönderilecektir.
4. Herhangi bir değişiklik, bu değişikliği kabul eden Taraflar açısından, Avrupa Konseyi üyesi üç Devletin kabullerini Genel Sekretere bildirdikleri tarihten sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir. Daha sonra kabul eden herhangi bir Taraf açısından böyle bir değişiklik, anılan Tarafın Genel Sekretere kabulünü bildirdiği tarihten sonraki üç aylık sürenin sona ermesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 18 - Bildirimler

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üyesi Devletlere ve bu Sözleşme'ye katılan herhangi bir Devlete veya Avrupa Topluluğu'na,

- a) Her türlü imzalama işlemi,
- b) Her türlü onay, kabul, uygun bulma veya katılım belgesi tevdi edilmesini;

- c) Bu Sözleşmenin 13, 14 ve 15 inci Maddeleri uyarınca gerçekleşen her türlü yürürlüğe girme tarihini;
 - d) 15 inci Madde uyarınca yapılan her türlü bildiri;
 - e) 16 ncı Madde uyarınca yapılan her türlü ayrılmayı;
 - f) Her türlü değişiklik teklifini, 17 nci Madde uyarınca kabul edilen her türlü değişikliği ve bunların yürürlüğe giriş tarihlerini;
 - g) Bu Sözleşme ile ilgisi olan tüm diğer kararları, bildirim, enformasyonu veya haberleşmeyi
- Bildirecektir.

Şahadet eden aşağıda imzası bulunanlar, bu amaçla gereğince yetki verilmiş olarak bu Sözleşme'yi imzalamışlardır.

Floransa'da 2000 yılı Ekim ayının bu 20 nci gününde her iki metin eşit derecede geçerli olmak üzere İngilizce ve Fransızca hazırlanmış olup, tek bir nüsha Avrupa Konseyi arşivinde saklanacaktır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üyesi her bir Devlete ve bu Sözleşme'ye katılmaya davet edilen tüm Devletlere ve Avrupa Topluluğu'na onaylanmış örnekler gönderecektir (Anonim 2012i).

European Landscape Convention

Florence, 20.X.2000

Preamble

The member States of the Council of Europe signatory hereto,

Considering that the aim of the Council of Europe is to achieve a greater unity between its members for the purpose of safeguarding and realising the ideals and principles which are their common heritage, and that this aim is pursued in particular through agreements in the economic and social fields;

Concerned to achieve sustainable development based on a balanced and harmonious relationship between social needs, economic activity and the environment;

Noting that the landscape has an important public interest role in the cultural, ecological, environmental and social fields, and constitutes a resource favourable to economic activity and whose protection, management and planning can contribute to job creation;

Aware that the landscape contributes to the formation of local cultures and that it is a basic component of the European natural and cultural heritage, contributing to human well-being and consolidation of the European identity;

Acknowledging that the landscape is an important part of the quality of life for people everywhere: in urban areas and in the countryside, in degraded areas as well as in areas of high quality, in areas recognised as being of outstanding beauty as well as everyday areas;

Noting that developments in agriculture, forestry, industrial and mineral production techniques and in regional planning, town planning, transport, infrastructure, tourism and recreation and, at a more general level, changes in the world economy are in many cases accelerating the transformation of landscapes;

Wishing to respond to the public's wish to enjoy high quality landscapes and to play an active part in the development of landscapes;

Believing that the landscape is a key element of individual and social well-being and that its protection, management and planning entail rights and responsibilities for everyone;

Having regard to the legal texts existing at international level in the field of protection and management of the natural and cultural heritage, regional and spatial planning, local self-government and transfrontier co-operation, in particular the Convention on the Conservation of European Wildlife and Natural Habitats (Bern, 19 September 1979), the Convention for the Protection of the Architectural Heritage of Europe (Granada, 3 October 1985), the European Convention on the Protection of the Archaeological Heritage (revised) (Valletta, 16 January 1992), the European Outline Convention on Transfrontier Co-operation between Territorial Communities or Authorities (Madrid, 21 May 1980) and its additional protocols, the European Charter of Local Self-government (Strasbourg, 15 October 1985), the Convention on Biological Diversity (Rio, 5 June 1992), the Convention concerning the Protection of the World Cultural and Natural Heritage (Paris, 16 November 1972), and the Convention on Access to Information, Public Participation in Decision-making and Access to Justice on Environmental Matters (Aarhus, 25 June 1998);

Acknowledging that the quality and diversity of European landscapes constitute a common resource, and that it is important to co-operate towards its protection, management and planning;

Wishing to provide a new instrument devoted exclusively to the protection, management and planning of all landscapes in Europe,

Have agreed as follows:

Chapter I – General provisions

Article 1 – Definitions

For the purposes of the Convention:

- "Landscape" means an area, as perceived by people, whose character is the result of the action and interaction of natural and/or human factors;
- "Landscape policy" means an expression by the competent public authorities of general principles, strategies and guidelines that permit the taking of specific measures aimed at the protection, management and planning of landscapes;
- "Landscape quality objective" means, for a specific landscape, the formulation by the competent public authorities of the aspirations of the public with regard to the landscape features of their surroundings;
- "Landscape protection" means actions to conserve and maintain the significant or characteristic features of a landscape, justified by its heritage value derived from its natural configuration and/or from human activity;
- "Landscape management" means action, from a perspective of sustainable development, to ensure the regular upkeep of a landscape, so as to guide and harmonise changes which are brought about by social, economic and environmental processes;
- "Landscape planning" means strong forward-looking action to enhance, restore or create landscapes.

Article 2 – Scope

Subject to the provisions contained in Article 15, this Convention applies to the entire territory of the Parties and covers natural, rural, urban and peri-urban areas. It includes land, inland water and marine areas. It concerns landscapes that might be considered outstanding as well as everyday or degraded landscapes.

Article 3 – Aims

The aims of this Convention are to promote landscape protection, management and planning, and to organise European co-operation on landscape issues.

Chapter II – National measures

Article 4 – Division of responsibilities

Each Party shall implement this Convention, in particular Articles 5 and 6, according to its own division of powers, in conformity with its constitutional principles and administrative arrangements, and respecting the principle of subsidiarity, taking into account the European Charter of Local Self-government. Without derogating from the provisions of this Convention, each Party shall harmonise the implementation of this Convention with its own policies.

Article 5 – General measures

Each Party undertakes:

- to recognise landscapes in law as an essential component of people's surroundings, an expression of the diversity of their shared cultural and natural heritage, and a foundation of their identity;

1. to establish and implement landscape policies aimed at landscape protection, management and planning through the adoption of the specific measures set out in Article 6;
2. to establish procedures for the participation of the general public, local and regional authorities, and other parties with an interest in the definition and implementation of the landscape policies mentioned in paragraph b above;
3. to integrate landscape into its regional and town planning policies and in its cultural, environmental, agricultural, social and economic policies, as well as in any other policies with possible direct or indirect impact on landscape.

Article 6 – Specific measures

A Awareness-raising

Each Party undertakes to increase awareness among the civil society, private organisations, and public authorities of the value of landscapes, their role and changes to them.

B Training and education

Each Party undertakes to promote:

- training for specialists in landscape appraisal and operations;
- multidisciplinary training programmes in landscape policy, protection, management and planning, for professionals in the private and public sectors and for associations concerned;
- school and university courses which, in the relevant subject areas, address the values attaching to landscapes and the issues raised by their protection, management and planning.

C Identification and assessment

With the active participation of the interested parties, as stipulated in Article 5.c, and with a view to improving knowledge of its landscapes, each Party undertakes:

- i to identify its own landscapes throughout its territory;
- ii to analyse their characteristics and the forces and pressures transforming them;
- iii to take note of changes;
- to assess the landscapes thus identified, taking into account the particular values assigned to them by the interested parties and the population concerned.

These identification and assessment procedures shall be guided by the exchanges of experience and methodology, organised between the Parties at European level pursuant to Article 8.

D Landscape quality objectives

Each Party undertakes to define landscape quality objectives for the landscapes identified and assessed, after public consultation in accordance with Article 5.c.

E Implementation

To put landscape policies into effect, each Party undertakes to introduce instruments aimed at protecting, managing and/or planning the landscape.

Chapter III – European Co-Operation

Article 7 – International policies and programmes

Parties undertake to co-operate in the consideration of the landscape dimension of international policies and programmes, and to recommend, where relevant, the inclusion in them of landscape considerations.

Article 8 – Mutual assistance and exchange of information

The Parties undertake to co-operate in order to enhance the effectiveness of measures taken under other articles of this Convention, and in particular:

- to render each other technical and scientific assistance in landscape matters through the pooling and exchange of experience, and the results of research projects;
- to promote the exchange of landscape specialists in particular for training and information purposes;
- to exchange information on all matters covered by the provisions of the Convention.

Article 9 – Transfrontier landscapes

The Parties shall encourage transfrontier co-operation on local and regional level and, wherever necessary, prepare and implement joint landscape programmes.

Article 10 – Monitoring of the implementation of the Convention

1. Existing competent Committees of Experts set up under Article 17 of the Statute of the Council of Europe shall be designated by the Committee of Ministers of the Council of Europe to be responsible for monitoring the implementation of the Convention.

2. Following each meeting of the Committees of Experts, the Secretary General of the Council of Europe shall transmit a report on the work carried out and on the operation of the Convention to the Committee of Ministers.
3. The Committees of Experts shall propose to the Committee of Ministers the criteria for conferring and the rules governing the Landscape award of the Council of Europe.

Article 11 – Landscape award of the Council of Europe

The Landscape award of the Council of Europe is a distinction which may be conferred on local and regional authorities and their groupings that have instituted, as part of the landscape policy of a Party to this Convention, a policy or measures to protect, manage and/or plan their landscape, which have proved lastingly effective and can thus serve as an example to other territorial authorities in Europe. The distinction may be also conferred on non-governmental organisations having made particularly remarkable contributions to landscape protection, management or planning.

Applications for the Landscape award of the Council of Europe shall be submitted to the Committees of Experts mentioned in Article 10 by the Parties. Transfrontier local and regional authorities and groupings of local and regional authorities concerned, may apply provided that they jointly manage the landscape in question.

On proposals from the Committees of Experts mentioned in Article 10 the Committee of Ministers shall define and publish the criteria for conferring the Landscape award of the Council of Europe, adopt the relevant rules and confer the Award.

The granting of the Landscape award of the Council of Europe is to encourage those receiving the award to ensure the sustainable protection, management and/or planning of the landscape areas concerned.

Chapter IV – Final clauses

Article 12 – Relationship with other instruments

The provisions of this Convention shall not prejudice stricter provisions concerning landscape protection, management and planning contained in other existing or future binding national or international instruments.

Article 13 – Signature, ratification and entry into force

- This Convention shall be open for signature by the member States of the Council of Europe. It shall be subject to ratification, acceptance or approval. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.
- The Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which ten member States of the Council of Europe have expressed their consent to be bound by the Convention in accordance with the provisions of the preceding paragraph.
- In respect of any signatory State which subsequently expresses its consent to be bound by it, the Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of the deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 14 – Accession

1. After the entry into force of this Convention, the Committee of Ministers of the Council of Europe may invite the European Community and any European State which is not a member of the Council of Europe, to accede to the Convention by a majority decision as provided in Article 20.d of the Council of Europe Statute, and by the unanimous vote of the States parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers.

2. In respect of any acceding State, or the European Community in the event of its accession, this Convention shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of deposit of the instrument of accession with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 15 – Territorial application

1. Any State or the European Community may, at the time of signature or when depositing its instrument of ratification, acceptance, approval or accession, specify the territory or territories to which the Convention shall apply.
2. Any Party may, at any later date, by declaration addressed to the Secretary General of the Council of Europe, extend the application of this Convention to any other territory specified in the declaration. The Convention shall take effect in respect of such territory on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the declaration by the Secretary General.
3. Any declaration made under the two paragraphs above may, in respect of any territory mentioned in such declaration, be withdrawn by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe. Such withdrawal shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 16 – Denunciation

- Any Party may, at any time, denounce this Convention by means of a notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe.
- Such denunciation shall become effective on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date of receipt of the notification by the Secretary General.

Article 17 – Amendments

Any Party or the Committees of Experts mentioned in Article 10 may propose amendments to this Convention.

Any proposal for amendment shall be notified to the Secretary General of the Council of Europe who shall communicate it to the member States of the Council of Europe, to the others Parties, and to any European non-member State which has been invited to accede to this Convention in accordance with the provisions of Article 14.

The Committees of Experts mentioned in Article 10 shall examine any amendment proposed and submit the text adopted by a majority of three-quarters of the Parties' representatives to the Committee of Ministers for adoption. Following its adoption by the Committee of Ministers by the majority provided for in Article 20.d of the Statute of the Council of Europe and by the unanimous vote of the States parties entitled to hold seats in the Committee of Ministers, the text shall be forwarded to the Parties for acceptance.

Any amendment shall enter into force in respect of the Parties which have accepted it on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which three Council of Europe member States have informed the Secretary General of their acceptance. In respect of any Party which subsequently accepts it, such amendment shall enter into force on the first day of the month following the expiry of a period of three months after the date on which the said Party has informed the Secretary General of its acceptance.

Article 18 – Notifications

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of Europe, any State or the European Community having acceded to this Convention, of:

any signature;
the deposit of any instrument of ratification, acceptance, approval or accession;
any date of entry into force of this Convention in accordance with Articles 13, 14 and 15;
any declaration made under Article 15;
any denunciation made under Article 16;
any proposal for amendment, any amendment adopted pursuant to Article 17 and the date on which it comes into force;
any other act, notification, information or communication relating to this Convention.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Convention.

Done at Florence, this 20th day of October 2000, in English and in French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe and to any State or to the European Community invited to accede to this Convention (Anonymous 2010a)

**EK 2 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne Taraf Ülkelerin 2012 Yılı İtibariyle
Tam Listesi**

**European Landscape Convention
CETS No.: 176**

Treaty open for signature by the member States of the Council of Europe and
for accession by the European Union and
the European non-member States

Opening for signature

Place: Florence
Date: 20/10/2000

Entry into force

Conditions: 10 Ratifications.
Date: 01/03/2004

Status as of: 08/08/2012

Member States of the Council of Europe

States	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R.	D.	A.	T.	C.	O.
Albania										
Andorra	23/3/2011	7/3/2012	1/7/2012							
Armenia	14/5/2003	23/3/2004	1/7/2004							
Austria										
Azerbaijan	22/10/2003	30/8/2011	1/12/2011							
Belgium	20/10/2000	28/10/2004	1/2/2005							
Bosnia and Herzegovina	9/4/2010	31/1/2012	1/5/2012							
Bulgaria	20/10/2000	24/11/2004	1/3/2005							
Croatia	20/10/2000	15/1/2003	1/3/2004							
Cyprus	21/11/2001	21/6/2006	1/10/2006							
Czech Republic	28/11/2002	3/6/2004	1/10/2004							

Member States of the Council of Europe (devam)

States	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R.	D.	A.	T.	C.	O.
Denmark	20/10/2000	20/3/2003	1/3/2004					X		
Estonia										
Finland	20/10/2000	16/12/2005	1/4/2006							
France	20/10/2000	17/3/2006	1/7/2006							
Georgia	11/5/2010	15/9/2010	1/1/2011							
Germany										
Greece	13/12/2000	17/5/2010	1/9/2010							
Hungary	28/9/2005	26/10/2007	1/2/2008							
Iceland	29/6/2012									
Ireland	22/3/2002	22/3/2002	1/3/2004							
Italy	20/10/2000	4/5/2006	1/9/2006							
Latvia	29/11/2006	5/6/2007	1/10/2007							
Liechtenstein										
Lithuania	20/10/2000	13/11/2002	1/3/2004							
Luxembourg	20/10/2000	20/9/2006	1/1/2007							
Malta	20/10/2000									
Moldova	20/10/2000	14/3/2002	1/3/2004							
Monaco										

Member States of the Council of Europe (devam)

States	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R.	D.	A.	T.	C.	O.
Montenegro	8/12/2008	22/1/2009	1/5/2009							
Netherlands	27/7/2005	27/7/2005	1/11/2005					X		
Norway	20/10/2000	23/10/2001	1/3/2004							
Poland	21/12/2001	27/9/2004	1/1/2005							
Portugal	20/10/2000	29/3/2005	1/7/2005							
Romania	20/10/2000	7/11/2002	1/3/2004							
Russia										
San Marino	20/10/2000	26/11/2003	1/3/2004							
Serbia	21/9/2007	28/6/2011	1/10/2011							
Slovakia	30/5/2005	9/8/2005	1/12/2005							
Slovenia	7/3/2001	25/9/2003	1/3/2004							
Spain	20/10/2000	26/11/2007	1/3/2008							
Sweden	22/2/2001	5/1/2011	1/5/2011							
Switzerland	20/10/2000									
The former Yugoslav Republic of Macedonia	15/1/2003	18/11/2003	1/3/2004							
Turkey	20/10/2000	13/10/2003	1/3/2004							
Ukraine	17/6/2004	10/3/2006	1/7/2006							

Member States of the Council of Europe (devam)

States	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R.	D.	A.	T.	C.	O.
United Kingdom	21/2/2006	21/11/2006	1/3/2007					X		

Non-member States of the Council of Europe

States	Signature	Ratification	Entry into force	Notes	R.	D.	A.	T.	C.	O.
--------	-----------	--------------	------------------	-------	----	----	----	----	----	----

Total number of signatures not followed by ratifications:	3
Total number of ratifications/accessions:	37

Notes:

a: Accession - s: Signature without reservation as to ratification - su: Succession - r: Signature "ad referendum".

R.: Reservations - D.: Declarations - A.: Authorities - T.: Territorial Application - C.: Communication - O.: Objection (Anonymous 2012b).

EK 3 Norveç Krallığı T-FLOR Dokümanları (2002 ve 2010)

Norveç Krallığı 2002 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2002)

Ülke Adı: Norveç Krallığı	
T-FLOR Tarihi: 2-15 Mayıs 2002	
APS imzalandı veya onaylandı mı? Norveç Krallığı imzalamıştır.	
İletişim Kişisi: Elisabeth Haveraaen, Çevre Bakanlığı	
Peyzaj dilinizde nasıl tanımlanmış? Norveç'te peyzaj konusunda farklı birkaç yaklaşım bulunmaktadır. Bu tanımlamalardan biri sık sık referans edilen 1987 Kuzeyli Başkanlar Konseyi'nin raporundaki; "dış mekânların çevresinin fiziksel toplamı" tanımıdır. Eski Norveç dilinde bu kelime "landskap" anlamı taşımaktadır yani; coğrafik alan ya da alanın dış görünüş yüzeyidir.	
Yasal organizasyon:	
Peyzaj teriminin yasal tanımı bir var mı? Peyzaj kelimesi farklı yasalarda kullanılıyor fakat özellikle yasal bir tanımı bulunmamaktadır.	Peyzaj konusu bir veya daha fazla hükümle daha çok doğa ile ilgili yasalarda şekillendirilmiş mi? <ul style="list-style-type: none">• Planlama ve İnşaa Yasası• Doğa Koruma Yasası• Kültürel Miras Yasası• Arazi Yasası• Orman Yasası
Anayasanızın bir ya da daha fazla maddesinde peyzaj konu olarak var mı?	Peyzajı kapsayan bölgesel yasalarınız var mı? Norveç'te bölgesel yasa yok.
Peyzaj ile ilgili direk bir yasa var mı? Yok.	

Yönetici Organizasyonlar	
<p>Peyzajdan hangi bakanlık sorumlu?</p> <p>Çevre Bakanlığı</p> <p>Bakanlık sorumluluklarını yerine getiriyor mu?</p> <p>Doğa yönetimi ve biyolojik çeşitlilik, kültürel miras, dış mekan-rekreasyon, planlama, geomantic, çevresel etki değerlendirmesi, kirlilik ve geri dönüşüm, hava ve su kirliliği, ses, iklim değişikliği, kutuplardaki yerleşimler ve çevresel izleme gibi konularla ilgileniyor.</p> <p>Bakanlık peyzaj politikalarının çerçevesini oluşturmaya yardımcı özel dokümanlara sahip mi?</p> <p>Yok. Fakat Kültürel Miras ve Doğa Yönetimi Müdürlüğü bugünlerde peyzaj çalışmaları için strateji oluşturmaktadır.</p> <p>Bakanlık yerel ve bölgesel otoritelere tanıtım yaptı mı?</p> <p>Evet. İllerdeki Çevre Koruma Departmanlarına ve bölgesel otoritelere (Samilerin Kültürel Miras Konseyi, İdari müzeler, Svalbard üzerindeki valilere); kültürel miras için tanıtım ve bilgilendirme yapıldı</p> <p>Hangi yerel ve bölgesel otorite peyzaj politikaları için hızlıca sorumluluk edindi?</p> <p>İl valilikleri (Krallık tarafından atandı) ve</p>	<p>Bölgesel otoriteler (politik çıkarlar nedeniyle pasifize edildi).</p> <p>Peyzaj politikası konusunda özel programlar var mı (uygulama, bilimsel çalışma, inceleme veya değerlendirme)?</p> <p>Tarım Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı işbirliğinde 276 kültürel peyzaj kaydedilmiştir. Aynı bakanlıklar 1987’de tüm Norveç’teki 46 peyzaj kategorisinin kaydını da desteklemiştir. Tarım Bakanlığı kültürel peyzajlarının bakımı için 2000 yılında çiftçilere ekonomik olarak 3391 milyon Kron (447 milyon €) destek vermiştir.</p> <p>Peyzaj özellikleri ilköğretim müfredatında var mı? Hangi alanda öğretiyorlar?</p> <p>Evet. Coğrafya</p> <p>Peyzaj konusunda kamu bilinçlendirilmesi ya da başarının artırılması için yetkili bir iletişim programı var mı?</p> <p>Doğrudan yok. Fakat bazı sektörler broşür ve kampanyalar ile direkt çözmeye çalışmıştır ve tarımsal peyzaj ve diğer farklı değerler üzerine odaklanılmıştır. Birçok merkezi vardır, bölgesel ve yerel bilgi, broşür, fasikül ve sonuç olarak peyzaj ile ilgili birçok yolla veya farklı yollar ile bağlanmış ve bu konular temellenmiştir. Örneğin; biyolojik çeşitlilik, kültürel miras, doğa ve/veya kültürel kesimler gibi..</p>

Norveç Krallığı 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2010b)

Ülke Adı: Norveç Krallığı	
T-FLOR Tarihi: 2010	
Ülke hakkındaki ilk değişimler ve bazı genel eylemler	Toplamda arazi yapısının %20'sini ormanlar, %75'ini bataklık ve göller, %3'ünü ekilebilir araziler ve geriye kalan %2'si de yapılaşmış araziden oluşmaktadır. Burada bir kaç istisna dışında, insanlar kıyı ve fiyordlar boyunca olan alanlar dar bir şeritte ve vadi tabanında yaşamaktadırlar.
Ülke hakkındaki bazı genel durum ve şekiller	Norveç APS'yi 2000 yılı Ekim ayında imzalamış ve 1 yıl sonra onaylamıştır. Şu anda Çevre Bakanlığı'nda, Planlama Müdürlüğü'nün Sözleşme için sorumlulukları bulunmaktadır.
Norveç'in yüzölçümü 324.000 km ² ve nüfusu 4.900.000'dür	İskandinavyanın bir bölümü olan ve İskandinav Başkanlar Konseyi tarafından desteklenen, İskandinav Ülkeleri, İzlanda, İsveç, Danimarka, Finlandiya ve Norveç 2001'de sorunlar ve öncelikler üzerine işbirliği ile ortak rapor çalışmasına başlamışlardır.
Kuzey Denizi, Norveç Denizi ve Barents Denizi ve denize yakın Skagerrak'ı kaplamaktadır. Tüm kıyı 2532 km'dir. Fyortlar, körfez ve adaları içeren toplam büyüklüğü 80.000 km'dir. Anlaşılacağı gibi, kıyı boyunca yapılaşma ve gelişme olması, Norveç'te peyzajda karşılaşılan en büyük sorundur.	
Norveç'in İsveç, Finlandiya ve Rusya ile sınırı bulunmaktadır.	
Norveç, Avrupa kapsamında, nüfusu az ve arazisi büyük bir ülkedir. Görünürde, kişi başına 15 km ² gibi oldukça büyük bir yer düşmektedir. Fakat ülkenin büyük bir kısmı insan yerleşimi için uygun değildir.	

<p>Peyzaj için, İskandinav işbirliği ile doğanın dış mekân yaşamı ve kültürel çevrenin bir parçası olduğuna karar verildi ve Sözleşme İskandinav Planlama Müdürlüğü işbirliği ile Planlama Bakanlığı beraber uygulayacaklardır.</p> <p>Norveç'te tüm İskandinav ülkelerinden gelen uzmanlar ile 2004'te seminer verilmiştir. Başlıca çıkan sonuçlar: Evet, peyzaj hakkında daha fazla şey bilmeye ihtiyacımız var, fakat kesinlikle daha fazla kullanmaya ihtiyacımız da var ve planlama pratiği ve politikalarıyla ilgili ne biliyoruz?</p> <p>İsveç 2007'de İskandinav seminerine ev sahipliği yapmıştır ve bu seminerin gelecek yıl İzlanda'da olmasını dört gözle beklediğini belirtmiştir. Biz de tüm İskandinav ülkelerinde olmasını umuyor ve yakın zamanda Sözleşme'yi onaylamasını bekliyoruz.</p> <p>Gelecekte daha verimli işbirliklerinin olmasını dört gözle bekliyoruz. Bu durum İzlanda ve Norveç'in AB'ye üye olmasından çok daha önemlidir ve yapılacak olan bu işbirliği hem bölge için hem de Avrupa ile işbirliği ve etkileşim anlamında deneyim kazandıracaktır. Birçok görkemli doğal güzellğe ve harika peyzaja sahibiz.</p> <p>İnsanlar dünyanın dört bir yanından bizim doğamızı, barışımızı ve huzurumuzu hissetmek için geliyor.</p>	<p>Biz nefes kesici turizm yerlerine de sahibiz, örneğin; 2005'ten beri Dünya Miras Listesine girmiş olan Geiranfer fiyordudur. Burası dünyanın en uzun ve en derin fiyorduları arasında ve en manzaralı yerlerinden biridir.</p> <p>Yenilikçi Norveç Şirketi, Norveç'teki peyzaj politikalarının aktive olmasında çok aktiftir. Bunu bilen çok sayıdaki turist buradaki peyzajı görmeye geliyor ve böylece turizmin kendisi bu kalitelerin bozulmamasının gerekliliği üzerinde duruyor.</p> <p>Ülke tarafından finanse edilmiş olan Ulusal Turist Yolları Projesi, yol boyunca peyzajın nasıl deneyimleneceğine odaklanmıştır. Bu proje şu anda Norveç'te ki en başarılı kamusal peyzaj projesidir. Ve daha da iyisi peyzajın bir parçası olan modern mimarlığa ilgiyi ve kamusal ve özel binalarda yüksek kaliteyi arttırmıştır. Proje, yol boyunca görünüşler ve öne çıkarmalar üzerine odaklanmıştır. Norveç'teki en temel sorun, bizim olağan peyzajlarımızın, sıradan yaşayanlarla şekillendirilmesidir.</p> <p>Birçok alan üzerindeki yapılaşma talebi ve güçlü ilgililer, doğru çözümü bulmada yerel otoriteler ve plancılar (eğer varlarsa) için bazen zorluklar yaratabilmektedir.</p> <p>Norveç'teki birçok kent ve kasabadaki, evlerin ve sokaklar geçici gibi görünmektedir. Bu alanlarda çevrenin kalitesi ancak sağlıklaştırma ve iyileştirme arasındaki bağlantı üzerine tartışmalar arttığında iyi kent üzerine odaklanılmaktadır.</p>
--	---

<p>APS bir aydınlanmadır</p> <p>APS bize, peyzajın ne olduğunu ve insanlar olarak peyzajın bize gerçekten ne söylediğini anlatmaktadır. Aşağıdaki görüşler bize Sözleşme'nin çok önemli katkıları olacağını göstermektedir:</p> <p>1) Her mekân bir peyzajdır:</p> <p>İlk olarak peyzaj tüm ulusal toprakların tanımlanmasında önemlidir.</p> <p>%100 biri tarafından yapılmış olsa ya da %100 doğal olsa da tüm alanlar peyzajdır. Yani bu ölçek doğrultusunda sadece insan aktivitelerinin değeri bulunmaktadır.</p> <p>Peyzaj kavramı artık anlayışta sınır yaratan kasaba ve kentlerin güzel yerler ve manzaralar olmanın ötesine geçmiştir. Artık peyzaj tanımında, içinde birçok insanın yaşadığı olağan ve tahrip olmuş alanlar da yer almaktadır.</p>	<p>2) Peyzajlar, insanlar için yaşayan çevrelerdir:</p> <p>İkinci olarak, Sözleşme peyzajın insanlar için yaşayan çevre olduğunu vurgular.</p> <p>Peyzajın tanımlandığı alan, algılanan temel deneyimler ve bilgiler üzerinedir.</p> <p>Bizim algımız görsel estetikten çok daha öteye gider. Bizim algımızdaki peyzaj, tüm duyularımızla (gördüğümüz, duyduğumuz, kokladığımız, tattığımız ve dokunduğumuz) algıladığımızdır. Buna göre peyzaj kavramı kişilik özellikleri ve duygusal ilişkiler ile değerlendirilmektedir: aidiyet duygusu, gurur, özgüven, güven, rekreasyon ve stresle başa çıkma.</p> <p>Peyzaj sadece bizim duygularımızla canlanmadı. Bizim neyi nasıl ve ne şekilde olmasını ya da olmamasını deneyimlediğimize göre, çevremiz fiziksel olanakları ve engelleri sunar.</p> <p>Bu nedenle, bize göre Sözleşme de doğanın korunması ve peyzajların sıra dışı güzellikleri hakkında çok fazla değinmiyor. Bu konu hakkında kendimize bir hedef belirledik; gündelik peyzajlar-insan aktiviteleri sonucu bozulmuş alanlar.</p>
---	---

<p>3) Peyzaj sürekli değişim halindedir</p> <p>Üçüncü olarak; Sözleşme peyzajın sürekli değişim halinde olduğunu açıklamaktadır.</p> <p>Değişim doğanın kendi sürecidir; rüzgâr, yağmur ve kar, sel, toprak kayması ve yangın gibi ya da insanların etkileri ile.</p> <p>Büyük değişimler çoğunlukla; insan aktiviteleri ile gerçekleşmektedir. Olası itici güçler ormancılık ve tarım, kentsel gelişim, endüstri, enerji üretimi, ulaşım altyapı ve daha birçok şey.</p> <p>Sözleşme'nin amacı; peyzaj parçalarındaki bu değişim ve donmayı önlemek değildir. Aksine, Sözleşme değişimdeki bu dönüşüme yardımcı olabilir, böylelikle zorunlu meydana gelişleri, pozitif isteklerimize göre yönlendirebilir.</p>	<p>Yerel ve bölgesel otoriteler ana rollerdir</p> <p>Norveç'te, ülke sınırlarının %14'ü milli parklar ve diğer korunan alanlara tahsis edilmiştir. Geri kalan %86'sı ise belediyenin kontrolünde planlama ve yapılaşmaya ayrılmıştır.</p> <p>Şu anda 430 belediyeye sahibiz, 200'den 575.000' değişen rakamlarda yaşayan bulunuyor. Belediyelerin hepsi, temel hizmetler, alan kullanım kararları, yönetsel mühendislik ve yapı izinleri konusunda farklı ölçekte, yerel planlama ve gelişim için eşit yetkidedir. Norveç'in 19 kent konseyi bulunuyor. Kent konseyi bölge planlama ve gelişim konuları (eğitimden-kent içi ulaşım kadar) için yetkilendirilmiştir. Konseyler planlamalar için belediyelere de yardımcı olurlar. Bu planlama çalışmaları ulusal düzeydeki mekânsal planlama kapsamında değildir.</p> <p>Bu uygulama ile halk adına peyzaj için alan kullanımı ve sorumluluklarını yerel ve bölgesel otoriteler ortaklığına taşır. Bu uygulamalar yerel ve bölgesel planlama açısından merkezi yönetim otoritelerince ulusal hedefler ışığında başarılı, diğer yandan özel araçlara kendi sektörlerinin içinde sahip olabilirler.</p> <p>Bizce asıl sorun: APS'nin açıkladığı peyzaj kavramında, farklı ölçek ve kapasitedeki 430 belediyenin nasıl nitelendirileceğinin bilinmemesidir?</p>
--	--

<p>Alan kullanım kararları ile belediye ve kapsamlı bölge planlarının içindeki peyzaj politikalarının entegrasyonu nasıl olmalıdır?</p> <p>Bilgilendirmelerin ve küçük projelerin anlatıldığı broşürler oluşturulmalıdır. Bunların oluşturulabilmesi için zaman gerekmektedir.</p> <p>Başarı ölçütüyle ilgili bir örnek vermek gerekirse: Sözleşme dokümanı ve açıklayıcı raporunu içeren Sami çevirisi bir broşür bulunmaktadır. Sami insanları Norveç'in %40dan fazlası ren geyiğine sahiptir- bu gerçekte önemli bir gruptur.</p> <p>Çevre Bakanlığı bu kapsamda 2 kentte pilot çalışmaları desteklemektedir.</p> <p>Hordaland: Belediye planında peyzaj için, bölgesel düzeyde peyzaj uzmanları tarafından kılavuz oluşturulmuştur.</p> <p>Telemark: Yerleşim ve iş alanları için gelişim stratejisi olan peyzaj Telemark Kanalı'nın hinterlandıdır.</p> <p>Ayrıca, Bakanlık zorunlu çevresel etki değerlendirme raporları ve girişimlerindeki peyzajın değerlendirilmesini üzerine bir kılavuz için çalışıyor.</p>	<p>Horlanddaki proje geçen yıl tamamlandı.</p> <p>Projede 4 belediye bulunuyordu. Odak konusu peyzaj analizi, katılım ve planlama süreçleriydi.</p> <p>Belediyeler planlama alanındaki betonlaşma içindeki peyzaj kalitesinin entegrasyonunun sağlanması için katılımında bulundular.</p> <p>Projenin gösterdiği bazı önemli göstergeler;</p> <ul style="list-style-type: none">• Analizler belediyelerin içindeki bilgilerin iyileştirilmesini özellikle ortaya çıkarmıştır.• Burada peyzajdaki doğal ve kültürel mirasın, kalitesinin değerinin önemi gösterilmiştir.• Gelişim projelerinin şartnamelerinin uygulanması için politik destek bulunmaktadır.• Karar verme sürecinin öngörülebilir olduğu ve alan kullanım planları için iyi bir iskelet sağlayacak projeler karar vericiler için birer yol gösterici niteliğindedir.
--	---

<p>Sonuç</p> <p>Projede cesaret veren sonuçlara rağmen, projenin ortaya çıkarttığı nokta önemli ihtiyaçlarımızın giderilmesinde önerilerin ve rehberlerin olmasının gerekliliğidir.</p> <p>Peyzaj kolay yapılabilir fakat gerçek anlamda zor somutlaşır. Bugün bilgilerimiz ve deneyimleriniz hala eksik ve yetersiz.</p> <p>Projeye ilgili 2009'daki ulusal konferansta bölgesel düzeydeki merkezi yönetimden ajanslar ve araştırmacılar, tüm politikacılar, uygulayıcılar, belediyeler biraraya gelmişti. Malmö (İsveç)'te Ekim 2009'da yapılan Sekizinci Avrupa Konseyi APS Uygulama Çalıştayı'nda projeleri ile Hordaland kenti sunuldu. Böylece diğer Avrupa kentlerindeki belediyelerle temasa geçildi ve yapılmış bu arazi çalışmasındaki bilgi ve deneyimin paylaşımı gerçekleştirildi.</p> <p>Anladığımız gibi, daha fazla insanın görmesini ve işbirliğine girmesini istiyoruz. Peyzaj Sözleşmesi'ndeki uygulamalar- özellikle kapsamlı bölgesel ve yerel politikalar anlamında örnek teşkil etmektedir.</p> <p>Proje hala devam ediyor ve sonuçlarını merakla bekliyoruz. Bizce Kanal Peyzajı birçok Avrupa Kenti için ilginç bir konu olacak.</p> <p>İlginize teşekkürler..</p>	
--	--

EK 4 Hırvatistan Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2002, 2007 ve 2010)

Hırvatistan Cumhuriyeti 2002 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2002)

Ülke Adı: Hırvatistan Cumhuriyeti	
T-FLOR Tarihi: 15 Mayıs 2002	
İletişim kişisi: Mirna Bojic, Çevre Koruma Bakanlığı ve Fiziksel Planlama Birimi	
Peyzaj dilinizde nasıl tanımlanmış? Peyzaj; doğal ve/veya kısmen ya da tamamen insan aktiviteleri sonucunda oluşmuş, görülebilir yerlerdir.	
1) Yasal organizasyon:	
Peyzaj teriminin yasal bir tanımı var mı? Peyzaj teriminin yasal tanımı APS’de bulunmaktadır. Peyzaj anayasanızda bir veya daha fazla maddenin içinde yer alıyor mu? Peyzaj özel bir terim değildir, fakat doğal ve kültürel mirasların korunmasına dair genel hükümler peyzajın tüm elemanlarını kapsamaktadır.	Peyzaj belirli bir yasa ile ele alınmış mı? <ul style="list-style-type: none">• APS’nin onaylanması yasası• Doğa koruma yasası (yeni) Daha genel doğa kanunları içinde peyzaj konusunu yönlendiren bir veya daha fazla hüküm var mı? <ul style="list-style-type: none">• Doğa koruma kanunu (1994)• Fiziksel Planlama kanunu (1994) Bölgesel yasalar peyzajı da kapsıyor mu? Hayır.

Hırvatistan Cumhuriyeti 2002 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

2) Yönetici Organizasyonlar	
<p>Peyzaj ile hangi bakanlık ilgileniyor? Çevre Koruma ve Fiziksel Planlama Bakanlığı</p> <p>Bu bakanlığın diğer sorumlulukları nelerdir?</p> <p>Doğa koruma, çevre koruma, fiziksel planlama, inşa ve iskân.</p> <p>Bakanlık peyzaj politikalarına çerçeve oluşturacak özel dokümanlara sahip mi?</p> <p>Ulusal biyoçeşitlilik ve peyzaj stratejileri ve eylem planları</p>	<p>Hangi bölgesel ve yerel otorite peyzaj politikaları için hızlıca sorumluluk aldı?</p> <p>Henüz yok</p> <p>Peyzaj politikalarındaki özel programların konusu nedir? (uygulama, bilimsel çalışma, gözlem veya değişim)</p> <p>Hırvatistan peyzaj değişimi ulusal projesi-yöntem ve tema önerildi.</p>
<p>Bakanlık yerel ve bölgesel otoritelere sunum yaptı mı?</p> <ul style="list-style-type: none">• Fiziksel planlama, yerleşim ve çevre korumanın yerel ofislerine,• Yerel ölçekte korunan alanların kamu kurumlarına	<p>Peyzaj özellikleri ilköğretim müfredatında var mı?</p> <p>Yok.</p> <p>Peyzaj halkta farkındalık yaratma ya da kamuda bilgilendirmeye yönelik resmi iletişim programlarında var mı?</p> <p>Yok.</p>

Hırvatistan Cumhuriyeti 2009 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2009)

1. Ülke Adı: Hırvatistan Cumhuriyeti	
T-FLOR Tarihi: 30-31 Mart 2009	
2. APS'yi İmzalama ve Onaylama Tarihi: 20.10.2000 ve 01.03.2004	
3. İletişim Kişisi: Mirna Bojic, Kültür Bakanlığı, Doğa Koruma Müdürlüğü	
4. Şubenin Yetki ve Sorumluluk Dağılımı 4.1. Peyzaj ile ilgili hangi bakanlık görevlendirilmiştir? <p>Sözleşme'nin onaylanmasına dair kanun, Çevre Koruma Bakanlığı Fiziksel Planlama'nın sorumluluğundadır. O tarihte Doğa Koruma Departmanı bu bakanlığa dahildi ancak şu anda Kültür Bakanlığı'nda yer almaktadır. Bu departman kongre ile ilgili tüm aktiviteleri koordine ettiği için, Kültür Bakanlığı'ndaki Doğa Koruma Departmanı'nın APS'den sorumlu olduğu varsayılmaktadır.</p> 4.2. Bakanlığın yetkili olduğu başka sorumluluklar var mı? <p>Evet, kültür, kültürel miras ve doğa koruma.</p> 4.3. Bu Bakanlığın özel bir peyzaj politikası dokümanı var mı? <p>Hırvatistan'ın biyolojik ve peyzaj çeşitliliği- Ulusal strateji ve eylem planları (2000.); Stratejinin Revizyonu (2008.)</p> <p>Ulusal Çevre Stratejisi, Ulusal Çevre Eylem Planı, Konu: Biyolojik Çeşitlilik, Peyzaj Koruma ve Jeolojik Miras (2002)</p> 4.4. Peyzaj açısından yetkilendirilmiş yerel ve bölgesel idareler var mı?	<p>Öncelikli olarak, fiziksel planlama ve kent planlama bulunmaktadır. Bölgesel otoriteler peyzaj değerlerinin en önemlilerinden olan, bölgesel parklar ve korunmuş peyzajlar gibi korunmuş alan kategorilerinden sorumludur.</p> 4.5. Arazi veya peyzaj konularında bakanlıklar arasında danışma amaçlı bir yapı oluşmuş mu? (Arazi Konferansı, peyzaj konseyi veya diğer yapılar) <p>Hırvatistan Cumhuriyetinin bölgesel planlama stratejilerine adaptasyonunda, fiziksel planlama programının yanı sıra her düzeydeki fiziksel planların (alt bölge, il, ilçe) uygulaması için bakanlıklar arası koordinasyon ve işbirliği bulunmaktadır.</p> 4.6. Ulusal ve bölgesel düzeyde, arazi politikaları üzerine karar vericiler arasında danışma için prosedür bulunuyor mu? <p>Hırvat Fiziksel Planlama Enstitüsü; 20 ildeki Fiziksel Planlama İl Enstitüsü ve onların ilçe düzeyindeki diğer enstitülerinin ana birimidir.</p>

<p>4.7. Peyzaj politikalarını yerine getirme yolunda ayrılan insani ve finansal kaynaklar nelerdir?</p> <p>4.7.1. Ulusal düzeyde?</p> <p>Kültür Bakanlığındaki Doğa Koruma Departmanı- Personel ve bütçe</p> <p>Doğa Koruma Yerel Enstitüsü- Personel ve bütçe</p> <p>Çevre Koruma ve Enerji Verimliliği Yerel Fonu- bütçe</p> <p>4.7.2. Bölgesel düzeyde?</p> <p>Bazı Fiziksel Planlama İl Enstitüleri</p>	
<p>5. Genel Önlemler</p> <p>5.1. Peyzaj teriminin dilinizdeki tanımı nedir?</p> <p>Hırvatça; krajobraz, fakat söylenişi krajolik’ ve ‘pejzaz’. Anlamı; bir resim veya özellikli alanın görsel anlatımı.</p> <p>5.2. Peyzaj teriminin yasal tanımı var mı?</p> <p>Evet, APS’nin kabul edilmesi ve yasal olarak onaylanmasından sonra gelen bir tanım var.</p> <p>5.3. Peyzaj, anayasanızda bir veya daha fazla maddenin içinde yer alıyor mu?</p> <p>Özellikle peyzaj terimi olmasa da, doğal ve kültürel mirasların korunmasına dair genel hükümleri gibi peyzajın tüm elemanlarını kapsamaktadır.</p>	<p>5.4. Peyzajın konu olduğu özel bir yasa ya da onu şekillendiren başka bir yasa var mı?</p> <p>Evet, APS’nin onaylandığı yasa bulunmaktadır. Diğer yasalar;</p> <ul style="list-style-type: none">– Doğa Koruma Yasası– Fiziksel Planlama Yasası– Çevresel Koruma Yasası– Kültürel Varlıkların Korunması Yasası <p>5.5. Peyzaja ilişkin uygulanabilir metinlerin birleştirildiği bir kanun/yönetmelik var mı?</p> <p>Hayır.</p> <p>5.5.1. Yerel ve bölgesel otoriteler?</p> <p>5.6.1’in cevabına bakılabilir.</p>

<p>5.6. Katılımın sağlanması için prosedür nedir?</p> <p>5.6.1. Kamu için?</p> <p>Doğa Koruma Yasasının 84'üncü maddesinde belirtilen; enstitü ve yerel otoritelerin ilgili tüm düzeylerin katılımı ile peyzajlar, peyzaj tiplerine göre sınıflandırılmalı:</p> <p>Peyzajlar, önemli ve karakteristik özellikleri doğal ve kültürel miras çeşitliliğinin etkisiyle sınıflandırılmalı ve açıklanmalı.</p> <p>Önemli ve karakteristik peyzaj özelliklerinin yasadaki anlamı; doğal özellikler taşıyan peyzaj tipleri ya da yapay peyzaj bileşenlerine sahip doğal, tarihi, bilimsel veya estetik değerlerin bütünüdür.</p> <p>Peyzaj türleri ve özellikle birer doğal değer olarak korunmuş olan önemli peyzajlar, Doğa Koruma Kurumu'nun önerisiyle Bakanlık tarafından belirlenecektir. Bu süreçte kamu ile kırsalda ve Zagreb kentinde yetkili idari birimlerin ve ilgili diğer özel ve tüzel kişilerin de katılımı sağlanacaktır.</p> <p>Özel ve karakteristik peyzaj özelliklerinin durumunun izlenmesi, bölgesel ve yerel yönetim birimleri ile enstitüler ve diğer yetkili yasal kişilerin işbirliği ile yürütülmeli.</p> <p>Fiziksel planların hazırlanması sürecinde, kamuya açık tartışmalara katılabilir ve plan hakkında itirazlarını iletebilir.</p>	<p>5.7. Hangi araçlar peyzajın entegrasyonuna imkân sağlamaktadır?</p> <p>5.7.1. Bölgesel planlama politikalarında?</p> <p>Hırvatistan Cumhuriyeti Mekânsal Planlama Stratejisi, Hırvatistan Cumhuriyeti Fiziksel Planlama Programı ve il fiziksel planları.</p> <p>5.7.2. İl Planlama politikaları?</p> <p>Çeşitli planlarda alt bölgelerde, il ve belediye düzeylerinde.</p> <p>5.7.3. Kültürel politikalar?</p> <p>Hırvatistan Cumhuriyeti Mekânsal Planlama Stratejisi, Hırvatistan Cumhuriyeti Fiziksel Planlama Programı ve fiziksel planların tüm aşamaları.</p> <p>5.7.4. Çevresel Politikalar?</p> <p>Ulusal Çevre Stratejisi, Ulusal Çevre Eylem Planı</p> <p>5.7.5. Tarım Politikaları?</p> <p>Hırvatistan için Tarım-Çevre Programı.</p> <p>5.7.6. Sosyal ve ekonomik politikalar?</p> <p>Hırvatistan Cumhuriyeti Mekânsal Planlama Stratejisi, Hırvatistan Cumhuriyeti Fiziksel Planlama Programı ve fiziksel planların tüm aşamaları.</p> <p>5.7.7. Peyzajı direk ya da dolaylı olarak etkileyen politikalara örnekler?</p> <p>Hırvatistan Cumhuriyeti Mekânsal Planlama Stratejisi, Hırvatistan Cumhuriyeti Fiziksel Planlama Programı ve fiziksel planların tüm aşamaları.</p>
---	--

<p>6. Özel önlemler</p> <p>6.1. Farkındalığı arttırmak için alınan önlemler hangileri?</p> <p>6.1.1. Sivil toplumda?</p> <p>6.1.1.1. Ulusal düzeyde?</p> <ul style="list-style-type: none">• Sözleşme'nin tanıtımı,• Uzmanların APS Konferanslarından notlar• Dünya miras listesi için aday alanların gösterilmesi <p>gibi bakanlık aktiviteleri</p> <p>6.1.1.2. Bölgesel düzeyde?</p> <ul style="list-style-type: none">○ Peyzaj koruma çalışmaları ve projelerinin tanıtımı ya da peyzaj sorunları,○ Fiziksel planlama il enstitülerinin aktiviteleri, <p>gibi korunan alanların kamu enstitüleri aktiviteleri.</p> <p>6.1.2. Özel organizasyonlar arasında?</p> <p>STK'lara Sözleşme'nin tanıtımı ve onlarla olan ilişkisinin açıklanması- Bakanlığın aktiviteleri.</p> <p>6.1.3. Kamu otoritelerinin olduğu kısım?</p> <p>Yok.</p> <p>6.2. Hangi önlemler ile peyzaj değerlendirilmesi ve işlemleri için uzmanlar teşvik edilmiştir?</p> <p>Uzmanların deneyimlemesi için özel bir teşvik bulunmamaktadır, fakat özellikle arazideki uzmanların teşvik ve tavsiyesi bulunmaktadır (Fiziksel planlama, çevre etki değerlendirme).</p>	<p>6.3. Hangi önlemler çokdisiplinli deneyimlere girişimi teşvik etmiş?</p> <p>6.3.1. Özel sektördeki profesyoneller için?</p> <p>Hırvatistan Mimarlar Odası ve Mühendislik ve Ziraat Fakültesi kültürel peyzaj topluluğu tarafından, Bakanlığın organizasyonel ve finansal destek yardımı ile "Uluslararası Açık Alanların Anlamı Sempozyumu: Kentsel Alan İçindeki Doğa Koruma" Brijun,27-30 Kasım 2008'de organize edildi.</p> <p>6.3.2. Kamu sektöründeki profesyoneller?</p> <p>Kültür Bakanlığı'nın finansal desteği ile mimarlık yaz okulu organize edildi.</p> <p>Kültür Bakanlığı'nın organizasyonel ve finansal desteği ile "Uluslararası Açık Alanların Anlamı Sempozyumu- Kentsel Alan İçindeki Doğa Koruma" Brijun,27-30 Kasım 2008.</p> <p>6.3.3. Birlik ile ilişkili?</p> <p>Hırvatistan Mimarlar Odası ve Mühendislik ve Ziraat Fakültesi Kültürel Peyzaj Topluluğu tarafından, bakanlığın organizasyonel ve finansal destek yardımı ile "Uluslararası Açık Alanların Anlamı Sempozyumu: Kentsel Alan İçindeki Doğa Koruma" Brijun,27-30 Kasım 2008'de organize edildi.</p> <p>6.4. Hangi önlemler alınmıştır peyzajla ilgili kurs ve eğitim müfredatındaki kısımlarında?</p> <p>6.4.1. İlkokul Eğitimi?</p> <p>Kesin bir şey yok, ilköğretim müfredatı için her zaman var olan konularda peyzaj konuları açıklanmıştır: doğa ve coğrafya.</p> <p>6.4.2. İlköğretim Eğitimi?</p> <p>Yok.</p>
--	---

<p>6.4.3. Lise Eğitimi?</p> <p>Kesinlik yok. Peyzaj mimarlığı ile ilgili Zagreb Üniversitesindeki Ziraat Fakültesinde özel çalışmalar bulunmaktadır.</p> <p>6.5. Peyzaj alanlarını korumak, yönetmek ve/veya planlamak için ne tür araçlar benimsenmiştir (idari anlaşmalar, Sözleşmeler, kalite belgeleri..)?</p> <p>6.5.1. Ulusal düzeyde?</p> <p>Bakanlık tek konu ile ilgileniyor: “ Peyzaj-Hırvatistan peyzaj haritasının sürdürülebilir ve metodolojik temeli”.</p> <p>Doğa koruma departmanı,Hırvatistan peyzaj değerleri konusunda konsept bir metodoloji önermiş ve Ziraat Fakültesi tarafından hazırlanmıştır.</p> <p>Pilot çalışma: “Makarska Kıyı alanını tanımlama ve değerlendirme”, Fiziksel Planlama ve Çevre Bakanlığı, Kültür Bakanlığı ve ECOVAST STK ile.</p>	<p>6.5.2. Bölgesel düzeyde?</p> <p>Yok.</p> <p>6.6. Lütfen peyzaj kalite hedeflerinin tanımlanmasına yardımcı olan 2 veya daha fazla deneyim örneği yazınız.</p> <p>Bilgi yok.</p> <p>6.7. Hangi tip enstrümanlara adapte edilmiş peyzaj koruma, yönetim ve/veya planlama?</p> <p>Peyzaj için özellikli bir şey yok ama korunan alanlar için yönetim planı bulunmaktadır.</p>
<p>7. Karşılıklı Yardım ve Bilgi Alışverişi</p> <p>7.1. Diğer devlet ve/veya bölgelerle teknik ve bilimsel yardım yürütülmüş mü? (deneyimlerin biriktirilmesi ve paylaşımı, peyzaj üzerine araştırmalar..)</p> <p>Slovenya, İtalya, Makedonya ve Montenegro ile bilgi değişimi yapılmıştı.</p>	<p>7.2. Peyzaj uzmanlarının karşılık değişimi yapıyor mu?</p> <p>Hırvatistan’da kültürel peyzajlar konusunda bazı İtalyan uzmanlar ağırlanmıştır.</p>

Hırvatistan Cumhuriyeti 2009 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

<p>8. Sınır Ötesi Peyzajlar</p> <p>8.1. Sınır Ötesi birliktelik sağlanması için teşvik var mı?</p> <p>8.1.1. Devletler arasında?</p> <p>Biyosfer rezervlerinin geçiş kısımlarında hazırlıklar bulunmaktadır: Mura-Drava-Danube, Hırvatistan ve Macaristan arasında. Burada ayrıca peyzaj işbirliği için ana konu oluşturuyor.</p> <p>8.1.1.1. Ulusal düzeyde?</p> <p>İlk bölge parkı ilan edilen Moslavacka Gora, burası iki ilin arazisinin içine de giriyor.</p>	<p>8.1.1.2. Bölgesel düzeyde?</p> <p>Bölgesel ve yerel otoritelerin işbirliğinin yönetiminde, iki ilin arazisini oluşturan korunan peyzajlar bulunmaktadır.</p> <p>8.1.2. Ülkenin bölgeleri arasında?</p> <p>Bir önceki cevap kullanılabilir.</p> <p>8.2. Diğer devletler ve/veya bölgelerle sınırötesi işbirliği programları kurulmuş mu?</p> <p>Henüz değil.</p>
<p>9. Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülü</p> <p>9.1. Ulusal ve/veya bölgesel düzeyde bir veya daha fazla peyzaj ödülü var mı ulusal ve/veya bölgesel düzeye? Bunlar APS'ye atıfta bulunuyor mu?</p>	<p>9.1.1. Ulusal düzeyde?</p> <p>Hayır, burada ödüllü aktiviteler Doğa Koruma'da bulunmaktadır (Iva Horvat Ödülü)</p> <p>9.1.2. Bölgesel düzeyde?</p> <p>Böyle bir bilgi bulunmamaktadır.</p>
<p>10. Bir önceki rapordan bu yana gerçekleşen büyük değişimler (T-FLOR (2007) 7 rev.)</p> <p>Kültür Bakanlığı Hırvatistan'ın peyzaj ve biyolojik çeşitliliğinin revizyonunu yapmıştır. Ulusal strateji ve eylem planları (2000 ve 2008) ve peyzaj eylem planları değişmiştir, Sözleşme'nin uygulanmasındaki güncel sorunlara daha fazla odaklanılmıştır.</p>	

Hırvatistan Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2010c)

Ülke Adı: Hırvatistan Cumhuriyeti	
T-FLOR Tarihi: 2010	
İletişim kişisi: Mirna Bojic, Çevre Koruma Bakanlığı ve Fiziksel Planlama Birimi	
<p>Hırvatistan peyzaj politikalarını içeren üç stratejik dokümana sahiptir: Hırvatistan'daki Fiziksel Planlama Biyolojik ve Peyzaj Çeşitlilik İçin Strateji Planı- Ulusal Strateji ve Eylem Planları (1999, 2008) ve Ulusal Çevre Stratejisi, Ulusal Çevre Eylem Planı (2002).</p> <p>Hırvatistan tüm yasal mevzuat değişikliğini tamamladığından bu yana; APS tarafından kontrol edilen Doğa Koruma Yasası, Çevre Koruma Yasası ve Fiziksel Planlama Yasası gibi konulara entegrasyonunu sağlamıştır.</p> <p>Son on yıllık süreçte, doğa korumada ve kültürel mirasın korunmasında uzman yöneticiler, hâlihazırda kurulmuş olan mekânsal planlama enstitüleri ile bölgesel politikalarındaki peyzaj uygulamalarını, nitelikli bir temel oluşturarak özellikle ülke düzeyinde güçlendirmiştir. Bu açıdan, Dubrovnik-Neretva kenti, Istri kenti ve Zagreb şehri gibi bireysel açıdan peyzaj ile ilişkili aktiviteleriyle göze çarpan yerlere önem verilmektedir.</p>	<p>Peyzajın sosyal değerinin artırılması amacıyla, APS'nin tanıtım sunumunun organizasyonu, Sözleşme konferansının uzmanlara raporlanması, sunumun kent düzeyindeki peyzaj projeleri ile desteklenmesi ve Sözleşme'nin sivil toplum kuruluşlarına sunumu Hırvatistan tarafından üstlenilmiştir.</p> <p>Hırvatistan 2001, 2002 mimarlık yaz okulu gibi çok disiplinli programları desteklemiş ve Peyzaj Kültür Derneği, Hırvatistan Mimarlar ve Mühendisler Birliği ve Ziraat Fakültesi tarafından organize edilen 2008 Brijuni Uluslararası Açık Alanların Geliştirilmesi Sempozyumu'na organizasyonsal ve finansal destek vermiştir.</p>

Hırvatistan Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

<p>Hırvatistan ve Macaristan, sınır ötesi peyzajlar kapsamında Sınır Aşan Mura-Drava-Danube Biyosfer Rezervi için adaylığa hazırlanmaktadır. Aynı zamanda, bölge içindeki ülkelere, Sözleşme'nin imzalanması ve Sözleşme'ye adapte olunması konularında yardım etmek için de hazırdır.</p> <p>Peyzaj konusunda yüksek eğitim almak için; Zagreb Üniversitesi'nde Ziraat Fakültesi, Mimarlık Fakültesi, Doğal Bilimler Fakültesi, Coğrafya Bölümü ve Felsefe Fakültesi, Sosyoloji Bölümü gibi birçok fakülte ve bölüm bulunmaktadır. Bunlardan sadece Ziraat Fakültesi'nde, peyzaj mimarlığı üzerine özel çalışmaların yapıldığı bilinmelidir.</p>	<p>Bazı meslekler ve sektörler, peyzajın tanımlanmasında ve değerlendirilmesinde farklı yöntemler ve kriterler kullanmaktadır. Hırvatistan'da bakanlık düzeyindeki birçok girişime rağmen, özgün bir yöntem üzerinde fikir birliğine varılamamıştır.</p> <p>APS'nin uygulanmasını geliştirmek amacıyla, Kültür Bakanlığı ve Çevre Bakanlığı ile Fiziksel Planlama ve Yapılaşma Müdürlüğü peyzaj için bakanlık içinde bir çalışma grubu oluşturmuştur. Bu grup, Sözleşme'nin uygulanmasında koordineli çalışmalar gerçekleştirmek için; güncel durumun analiz edilmesi, problemlerin tespit edilmesi ve otoritelere yapılabilecek faaliyetlerin önerilmesini içeren bir taslak oluşturmuştur.</p> <p>Hırvatistan'ın peyzaj çeşitliliği açısından zenginliği ve bunun yanında peyzaj yönetimindeki güvenilirliği göz önüne alındığında; diğer üye ülkelerle birlikte peyzajı başarıyla yönetmek adına her türlü çabayı üstleneceği kesindir.</p> <p>Teşekkürler..</p>
---	---

EK 5 San Marino Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2007 ve 2010)

San Marino Cumhuriyeti 2007 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2007a)

Ülke Adı: San Marino Cumhuriyeti
T-FLOR Tarihi: 2007
İletişim kişisi: Monsieur Marino Riccardi, Tarım, Çevre, Bayındırlık Bakanlığı ve A.A.S.P. ile İlişkiler Bakanlığı Contrada Omerelli 43,47890 San Marino e-mail: seg.territoiro@omniway.sm
1. Şubenin Yetki ve Sorumluluk Dağılımı 4.1. Tarım, Çevre, Toprak düzenlemesi ve A.A.S.P. ile ilişkiler Bakanlığı 4.2. Tarım, Çevre ve Bayındırlık 4.3. P.G.R. (Genel tüzüğe uygun plan)- Kanun 7/92; Kentleşme ve yapılaşma kanunlarının tek maddesi(87/95 kanunu) flora, faunanın ve peyzajın korunması ve çevrenin korunması için kanun – kanun 126/95. 4.4. Giunta di Castello (belediyeleri) kamusal yapının kentsel kararları üzerine istişare görüşünü ifade etmektedir. 4.5. Hayır 4.6. Bakınız cevap 4.4 4.7. Bayındırlık işlerine ve tarıma ayrılan (parklar, tarihi merkezler, vb.) kaynaklar kullanarak açıkça ayrılmış kaynaklar mevcut değildir ama ülke için bölümün içinde kendi işinde peyzajı değerlendirilmesi ve korunması ile ilgilenen AASP (Üretim Devletin'in özerk bir kurumu) ve tarım ve çevre yönetiminin bürosu, projelerin bürosu ve kentleşme bürosu vardır.

5. Genel Önlemler

5.1. Sınırlanmayan bir yerin her özelliğinin tümü; doğal güzelliklerin zengin bir bölgesinin tipik görünüşü.

5.2. 126/95 kanunu, “peyzajın ortaya çıkmasını” açıklamaktadır. Buna göre peyzaj: belirtmektedir: arasında uyumlu bir bağlantı olan doğal, tarihsel ve kültürel konular ile sınırlandırılan bir bölgededir.

5.3. Hayır

5.4. Bakınız cevap 4.3

5.5. Hayır, bununla birlikte peyzajın konularına başvuru normları sadece üç tanedir ve 4.3 cevabında belirtilmektedir.

5.6. 87/95 kanunu, çevresel etkinin değerlendirilmesi, kamu toplantısının davetinden sonra olabilir ve herhangi birisi genel düzenleme planının hazırlanması hakkında gözlemleri iletilebilir.

5.6.1. Gözlemler, karar aşamasında, danışma niteliğinde fonksiyona sahiptir.

5.6.2. 126/95 kanunu, teknik-bilimsel komitenin içinde çevre derneklerinin temsilcilerini öngörmektedir.

5.7.1 P.G.R. (Genel tüzüğe uygun plan) – 7/92

5.7.2 87/95 maddesi gereğince V.I.A. (çevresel etkinin değerlendirilmesi), bununla birlikte yürürlükte olan prosedürlerin etkisi üzerinde açık olan bir anlaşmazlık devam etmektedir.

5.7.3 Bilgilendirmenin başlatılması denenir, yani çevresel aciliyetlerin değerlendirilmesi; metinlerin yayımlanması, tematik kartlar, fotografik derlemeler vb.

5.7.4 Su ağlarının tasarımı ile suyollarının iyileştirilmesi yapılmaktadır. Peyzaj üzerinde müdahalelerin etkisi hesap edilerek, biyoloji mühendisliğin prensiplerini kullanan, yıkım olaylarına karşı toprağın korunmasıyla ilgili yeni bir program uygulanmıştır.

5.7.5 “Tipik” ürünlere destek politikalarının (yağ, ekmeke, şarap, peynir, et) hazırlanması devam etmektedir ve düşük çevre etkisine sahip olan tarım tekniklerinin kalkınmasını garanti edebilecektir.

6. Özel Önlemler

6.1.1 Bu çalışma türünde Devlet, direkt olarak olayları, reklamları organize eden derneklerin (kültürel, çevresel, mesleki dernekler) düzenlemesine kaynak aktararak, yerindelik prensibini kullanmaktadır.

6.3.3 2001 yılında Saint Marinais profesyonellikleri için ve sonra işçilik için Biyoloji Mühendisliğinin bir dersi organize edilmiştir.

6.5.1 126/95 kanundaki ek kartograf

6.6 San Marino selinin iklime alışması için proje

80li yıllarda küçük koyların iyileştirilme konusu olan bölgelerin yeşillendirilme planı

“Fasso del Re” havzasının doğallaştırılma planı

7. Karşılıklı Yardım ve Bilgi Alışverişi

7.1 Sınır topraklar üzerine müdahaleler bulunmaktadır. Bu anlamda küçük koyların olduğu bölgelerin iyileştirilmesi üzerine konferans düzenlenmek istenmektedir.

8. Sınır Ötesi Peyzajlar

Bu konu ile ilgili herhangi bir girişim yoktur.

9. Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülü

Hiçbir ödül bulunmamaktadır.

San Marino Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2010d)

Ülke Adı: San Marino Cumhuriyeti	
T-FLOR Tarihi: 2010	
İletişim kişisi: Mr Gian Carlo VENTURINI, Çevre, Şehir ve Tarım Bakanlığı	
<p>San Marino Cumhuriyeti'nin de bir parçası olduğu Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin 10. Yılı töreninde bulunmaktan dolayı onur duymaktayız.</p> <p>San Marino Cumhuriyeti Kasım 2003'ten bu yana APS'nin altına ilk imza atan ve onaylayan ülkeler arasında yer almaktadır. Halen de Sözleşme'yi değerlendirmekte ve özelliklerini yerine getirmeye çalışmaktadır ve orta ölçekteki topraklarımızda peyzaj, önemli konulardan biri olarak yer almaya başlamıştır.</p> <p>Sözleşme kapsamında, Titano Dağı'nın sınırları, Romagnola Ovası, gökdelenler, ikamet alanları ve kamusal kurumların, peyzaj sistemi içindeki yeri tanımlanarak, diğer yapılaşma birimlerinin kurgusu ile uyumu sağlanmaya çalışılmaktadır. Bu sayede San Marino peyzaj karakterizasyonunu sağlayarak tüm dünya sınırları ile önemli bir kesişim sağlamıştır.</p>	<p>Peyzaj sadece harika bir çevre ve ekoloji için önemli değildir, tarihi, kültürel ve ekonomik sistemlerin değerlerinin gelişimi ve zenginleşmesi açısından da önemlidir.</p> <p>Sözleşme konusunda yapılanlar sayesinde, San Marino halkının kazancı her yıl birçok turistin San Marino'ya gelmesi sayesinde bir artış yaşanmıştır.</p> <p>10 yıl önce onayladığımız Sözleşme'nin önsözünde de açıklandığı gibi, peyzaj tüm insanların yaşam kalitesi için çok önemlidir. Sosyal ve kişisel olgunlaşma/gelişme için gerekli bileşenlerden biridir.</p> <p>Sözleşme'nin imzalanmasından sonraki dönemde, San Marino kendi topraklarında APS'yi tanıtıcı sunumlar yapılmıştır. Önemli mirasların güçlendirilmesi konusunda çaba sarfedilmiştir. Tüm bu yapılanlar sayesinde, 7 Temmuz 2008'te, San Marino UNESCO'nun Dünya Miras Listesinin bir parçası oldu.</p>

San Marino Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

<p>APS'nin gereksinimleri içindeki;</p> <p>1. Peyzaj alanların tanımlanması: Bunun anlamı; belirli popülasyonların tanımlanması ve neden buranın tercih edildiğinin tespit edilmesidir.</p> <p>Bunun doğal sonucu olarak insan ve doğadaki elemanların karşılıklı etkileşimi ve etkilenmesinin boyutu irdelenmiştir. Bu evrensel özel değerler UNESCO deklarasyonuna adapte edilmiştir. Fiziksel varlığı olmayan mirasların bu sayede özenli kullanım şeklindeki etkileşimi, biçimi ve gelenekselliği gibi, görünmeyen mirası olan ülkenin kentsel dokusu ve ülkenin anıtsal yapıları ile Titano Dağı'ndaki doğal yaşam alanları Sözleşme kapsamında ele alınmıştır.</p> <p>Ayrıca, bozulmamışlık ve aslına uygunluk olarakta bu değerlerin altı çizilmiştir. Bu kavramların anlamı:</p> <p>Bozulmamışlık; San Marino Şehri'nin, eski kent merkezinin kentsel yapısı ve tarihi yapısının bugünkü durumu ve yönetici kurumların rolünün hesaba katılması ile ülkenin başkentinin bugünkü gelişmişliğe nasıl ulaşması konusunu içermektedir.</p> <p>Aslına uygunluk; San Marino Şehri'nin, yerel özellikleri ve Titane Dağı ile Borgo Maggiore'nu eski kent merkezi ile ülke sınırlarına kadar uzanan kesiminin peyzaj kavramı ile olan etkileşiminin beraber ele alınmasıdır.</p>	<p>Ayrıca, San Marino Cumhuriyeti Sözleşme'yi imzalaması ve taahhütleri uygulaması konusunda başarılı olmuştur. Bu konuda özellikle sanat alanında yapılanlar örnek gösterilebilir.</p> <p>Sözleşme'nin genel önlemlerinde (madde 5) de bahsedilen; peyzajı içeren bölgesel, kentsel, kültürel, çevresel, tarım, sosyal ve ekonomik politikalar ve diğer peyzaj politikaları konusunda dolaylı ya da doğrudan benzer olan kardeş şehirler San Marino'ya davet edilmiştir.</p> <p>San Marino Cumhuriyeti'nde kabul edilmiş kentsel alanlarda bazı parçacıl planlar bulunmaktadır. Bu alanlarda bulunan korunan alanların parçacıl planları son dönemde kabul edilmiştir ve bunlar San Marino topraklarının 1/3'ünü oluşturmaktadır. Bu alanların peyzaj karakter tiplerinin analizleri yapıldıktan sonra, alan kullanım kuralları tanımlanmıştır. Aralarındaki iletişimleri azalmış olsa da her biri arasında çevresel, tarihi ve kültürel koruma konusunda benzerlikler bulunmaktadır.</p> <p>Böylelikle, 10 yıl boyunca Sözleşme adına önemli adımlar atılması konusunda yönlendirmeler olmuştur, Ancak hala tüm alanlarda, eğitim ve deneyim konularında daha fazla şey yapılmalıdır. Bu nedenle, San Marino Cumhuriyeti eğitim alanında oldukça yoğun çalışmaktadır.</p>
--	---

San Marino Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

Sözleşme de, sürdürülebilir gelişmenin somutlaşması için, peyzaj ve peyzajın korunmasında olduğu gibi yaşam kalitesi için de çok önemli tavsiyeler verilmektedir. Bunun için kültürel tanıtımlara devam edilmelidir. Bu sayede, her vatandaş sorumluluk alabilir ve bu anlamda oluşturulmuş politikalar uygulanabilir.

Küçük ve eski bir cumhuriyetiz, burada sunum yapmaktan onur duyuyoruz, Sözleşme için, ulusal ve yerel kurumlar eşliğinde peyzaj ile ilişkili eylem programları oluşturmaya çalışıyoruz. İtalya'nın bir parçası ile sıkı işbirlikleri kurarak, Sözleşme'nin uygulanabilirliğini tekrar onaylıyoruz.

EK 6 Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü Merkez Teşkilatı Görev, Yetki, Sorumluluk ve Çalışma Usul ve Esasları Yönetmeliğindeki Görev ve Sorumluluklar

- “Uluslararası sözleşmeler ve protokoller kapsamında peyzajlarla ilgili yükümlülükleri yerine getirmek, uluslararası gelişmeleri takip etmek, Sözleşme’nin gerektirdiği çalışmaların yapılmasını sağlamak için kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu gerçekleştirmek,
- Peyzajın korunması, planlanması ve yönetimi amacıyla ulusal peyzaj mevzuatının hazırlanmasına ilişkin hedef, ilke ve stratejileri belirlemek ve koordine etmek,
- Peyzaj karakter alanlarının belirlenmesini, peyzajın korunmasını, planlanmasını, yönetilmesini ve sürdürülebilir kullanımını mümkün ve uygun olduğu ölçüde sektörel veya sektörler arası planlar, programlar ve politikalarla bütünleştirerek işbirliği ve koordinasyonu sağlamak,
- Korunan alanlar dışında kalan bozulmuş peyzajların doğaya yeniden kazandırılması için onarım (rehabilitasyon, restorasyon ve reklamasyon) projelerini hazırlamak, hazırlatmak ve hazırlanan projeleri uygulamak veya uygulanmasını sağlamak ve izlemek,
- Ülkemiz peyzaj veri tabanının oluşturulmasını, peyzaj envanterinin çıkarılmasını ve Peyzaj Atlası’nın hazırlanmasını sağlamak,
- Görev alanına giren konularda ulusal ve uluslararası projeler yürütmek, çalışmalara katılmak ve destek vermek,
- Bütçe çalışmalarını yürütmek,
- Daire Başkanlığınca verilecek diğer görevleri yapmak” tır (Anonim 2012k).

EK 7 Türkiye Cumhuriyeti T-FLOR Dokümanları (2007 ve 2010)

Türkiye Cumhuriyeti 2007 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2007b)

Ülke: Türkiye Cumhuriyeti
T-FLOR Tarihi: 2007
İletişim Kişisi: Münevver Demirbaş Özen (Orman ve Su İşleri Bakanlığı)
1. Ülke: Türkiye Cumhuriyeti
2. APS imzalandı ya da onaylandı mı? Çevre Bakanlığı 20 Ekim 2000'de imzaladı.
3. Yazışan Kişi: Aynur Gönül ve Münevver Demirbaş Özen Kurum: Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Yönetimindeki Peyzaj Koruma Şubesi Adres: Söğütözü cad. 14/E 14. Kat Beştepe –Ankara Tlf: +90 312 207 58 57 Fax: +90 312 207 59 81 e-mail adresi: aynurgönüll@yahoo.com

4. Şubenin Yetki ve Sorumluluk Dağılımı	
<p>4.1. Peyzaj ile ilgili hangi bakanlık görevlendirilmiş?</p> <p>Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü, Peyzaj Koruma Şubesi</p> <p>4.2. Bakanlığın yetkili olduğu başka sorumluluklar var mı? Başka sorumlulukları var mı?</p> <p>Evet;</p> <p>– Çevre ve Orman Bakanlığı'nın UNCCD, UNFCCC, CITES, BERN, RAMSAR, APS, Biyolojik Çeşitlilik ve Avrupa Birliği çevre mevzuatı gibi AB ve ECE düzenlemelerine karşı sorumlulukları bulunmaktadır. Bakanlık, temelde; çevrenin korunması, çevre kirliliğinin önlenmesi ve çevresel etki değerlendirmesi konularından sorumludur.</p> <p>– Çevre ve Orman Bakanlığı bünyesinde yerinde koruma araçları; milli parklar, tabiat parkları, tabiatı koruma alanları, tabiat anıtları, yaban hayatı koruma alanları ve orman içi dinlenme ve mesire yerlerinden oluşmaktadır.</p>	<p>– Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, yerinde korumaya katkıda bulunan bu alanların idaresinden sorumludur. Bununla beraber bu alanların çoğu, öncelikle rekreasyonel amaçla ilan edilmiştir.</p> <p>– Özel Çevre Koruma Kurulu, yaban hayatı ve habitatlarının, doğal ve arkeolojik sit alanlarının ve ÖÇK alanları içerisindeki biyoçeşitliliğin korunmasıyla görevlidir. Afet ve Erozyon Kontrolü Genel Müdürlüğü ise orman alanlarındaki kırsal peyzajla ilgilenir.</p> <p>4.3. Bu Bakanlığın özel bir peyzaj politikaları dokümanı var mı?</p> <p>4.4. Kentsel Peyzaj Politikaları, Büyükşehir Belediyeleri'nce 5 yıllık olarak belirlenir. Peyzaj açısından yetkilendirilmiş yerel ve bölgesel idareler var mı?</p> <p>Bunların hepsi yetkili olmasına rağmen, peyzaja dayalı başka bazı çabalara da rastlanmaktadır. (Örneğin; 5216 sayılı BŞB Kanunu içindeki kentsel peyzaja dair sorumluluklar, Milli Parklar Kanunu'ndaki kırsal peyzaja dair sorumluluklar.)</p>

4.5. Arazi veya peyzaj konularında bakanlıklar arasında danışma amaçlı bir yapı oluşmuş mu? (Arazi Konferansı, peyzaj konseyi veya diğer yapılar)

Peyzaj Şube Müdürlüğü diğer görevler ile, APS çerçevesinde eylem planı ve stratejilerin yayınlaması çalışmaları için yönetmelikler çalışmaya başlamıştır, APS'nin uygulanması için yönetmelik ile bu parçalar ile ilişkilendirilmiştir (ilgili bakanlıklar, üniversiteler, belediyeler, ve diğer kurumlar).

Diğer yandan, ulusal strateji gruplarının her birindeki çalışma grupları kurulmuştur ve çalışmalara hala devam etmektedir.

Ulusal strateji ve eylem planı çabası hala devam etmektedir.

4.6. Ulusal ve bölgesel düzeyde arazi politikaları üzerine karar vericiler arasında tartışma için prosedür bulunuyor mu?

Merkezi hükümeti daha güçlü kılmıştır yerel otoritenin yerelde karar verme yetkisi olmasına rağmen, İl planlama otoritesi prosedürde en üst düzeydedir.

4.7. Peyzaj politikalarını yerine getirme yolunda ayrılan insani ve finansal kaynaklar nelerdir?

4.7.1. Ulusal düzeyde?

Milli parklar, doğa rezervi, doğa anıtları, doğa parkları gibi kısımların insan kaynakları ve finansal kaynakları farklı il müdürlüklerinin bütçesinde bulunmaktadır. Bu kavram milli Parklar kanununda (no:2873) açıklanmaktadır. Ve kanunda peyzaj kaynak değerinin korunmasına adapte edilmiştir.

4.7.2. Bölgesel düzeyde?

Milli parklar, doğa rezervi, doğa anıtları, doğa parkları gibi kısımların insan kaynakları ve finansal kaynakları farklı il müdürlüklerinin bütçesinde bulunmaktadır.

5. Genel Önlemler	
<p>5.1. Peyzaj teriminin dilinizdeki tanımı nedir?</p> <p>Çevredeki doğal ve kültürel değerlerin kompozisyonunun tamamı olarak tanımlanmaktadır.</p> <p>5.2. Peyzaj teriminin yasal tanımı var mı?</p> <p>Evet, peyzaj mimarları odasının yapmış olduğu Sözleşme'deki tanıma benzer bir tanım bulunmaktadır. Peyzaj; teknik olarak Milli Parklar yasasındaki şekli ile peyzajın anlamı; arazinin doğal ve insan faktörlerinin etkileşimi ve eylemleri ile karakter kazanmış veya insanlar tarafından şekillendirilmiş alanlardır.</p>	<p>–</p> <p>5.3. Peyzaj anayasanızda bir veya daha fazla maddenin içinde yer alıyor mu?</p> <p>Bazı benzer konularla ilgili olmasına rağmen peyzaj terimi açıkça tanımlanmamıştır.</p> <p>Doğa Yasası</p> <p>Çevre Yasası</p> <p>Milli Parklar Yasası</p> <p>Bu yasalarda, peyzaj konusu korunan alanlar ve korunan alanların tayin edilmesindeki ölçütlerde tanımlanmıştır.</p>

<p>5.4. Peyzajın konu olduğu özel bir yasa ya da onu şekillendiren başka bir yasa var mı?</p> <p>Peyzaj koruma, yönetim ve planlama konuları doğrudan yasalar ile gösterilmemiştir. Buna rağmen peyzaj, bazı yasalar ile bazı koruma statüleri tarafından korunmuştur. İlişkili yasalar aşağıda belirtilmiştir:</p> <ul style="list-style-type: none">– Belediyeler Yasası (No: 5393)– Büyükşehir Belediye Yasası (No: 5216)– Gelişim Yasası (No:3194)– Büyükşehir Belediyelerinin Yönetimi Yasası (No:3030)– Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Yasası, (459 Doğa sit, 6192 Kültürel ve Arkeolojik sit)– Toplu Konut Yasası (No: 2985)– Turizm Teşvik Yasası (No: 2634)– 12 Islak alan (Ramsar Sitesi)– 135 Uluslararası Önemli Islak Alan– Çevre Yasası (No:2872)– Orman Yasası (No: 6831/4569)– Kara Avcılığı Kanunu (81 Yaban Hayatı Koruma Sahası-1.227.179hektar)– Kıyı Kanunu (No:3621)	<ul style="list-style-type: none">– Köy Kanunu (No:442)– Su Kanunu (No:831)– Sulama Alanlarında Arazi Düzenlemesine Dair Tarım Reformu Kanunu (No:4626)– Tarım Reformu Genel Müdürlüğünün Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun (No:3155)– Zeytinciliğin Islahı ve Yabanilerinin Aşılattırılması Hakkında Kanun (No:3573) <p>Mezarlıkların Korunması Hakkında Kanun (No: 3998)</p> <p>5.5. Peyzaja ilişkin uygulanabilir metinlerin birleştirildiği bir kod var mı?</p> <p>Evet, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı 2141/01 kodda bulunmaktadır.</p> <p>5.6. Katılımcıların sıralanması için prosedür nedir?</p> <p>5.6.1. Kamu için?</p> <p>Çevresel/ biyoçeşitlilik/doğa yönetimi çalışmaları devlet içinde bulunmasına rağmen akademik araştırmacılar, Çevresel Etki Değerlendirme çalışmalarını etkili bir şekilde yapmaktadır.</p> <p>Yöre insanı yönetim planının daha etkili bir şekilde koruma olması için planlama sürecine ve peyzaj değerlerinin bulunması için toplantılarına katılırlar.</p>
---	--

<p>5.6.2. Yerel ve bölgesel otoriteler?</p> <p>Çevresel/biyçeşitlilik/doğa yönetimi çalışmaları devlet içinde bulunmasına rağmen akademik araştırmacılar ile Çevresel Etki Değerlendirme çalışmaları etkili bir şekilde yapılmaktadır.</p> <p>Yerel ve bölgesel otoriteler, yönetim plandaki planlama sürecine bilgi almak ve yorum katmak için katılırlar.</p> <p>İlgili kurumlar ve kurum görüşleri, Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından belirlenmiş doğal sit alanlarında kullanılır. peyzaj politikaları ve bu politikaların çerçevesi uygulayıcılar ve ilgililer tarafından oluşturulur.</p>	<p>5.7. Hangi enstrümanlar peyzaj entegrasyonuna imkân sağlamaktadır?</p> <p>5.7.1. Bölgesel planlama politikalarında?</p> <p>Peyzaj Planlama, Çevresel Etki Değerlendirmesi, Havza Yönetim Planı, Bölgesel Altbölgesel Mekansal Planlama, Çevresel Planlama ve Yönetim, Kentsel Gelişim Planları, Uzun Devreli Gelişim Planı (korunan alanlar için yönetim planı), Startejik Plan (plan ölçeği 1/100.000).</p> <p>Çevre Düzeni Planları (fakat peyzaj mimarları çalışmıyor.)</p> <p>Çalışmalarda doğal yapının korunması amacıyla ve yereldeki alanlar ile bölgesel planlardaki kültürel peyzaj değerleri farklı ölçeklerde bulunmaya başlandı.</p>
<p>5.7.2. İl Planlama politikaları?</p> <p>Bölgesel Gelişim Planları, Peyzaj Planlama, Kentsel Planlama ve Tasarım, Kentsel Yeşil Yolların Planlaması, Kent Yönetim Startejisi, Çevresel Planlama ve Yönetim, Ulaşım Planlama, Kentsel Dönüşüm, Tabiat Varlıklarını Korunma Planı.</p> <p>5.7.3. Kültürel politikalar?</p> <p>Kentsel Çevre Yönetimi, Peyzaj Planlama, Kentsel ve Peyzaj Planlama Tasarım, Kentsel Gelişim Planlaması, Peyzaj Sözleşmesi ve Yönetimi</p>	<p>Kültür ve Turizm Bakanlığının koruma politikalarından biri kültürel alanlar ile onların peyzajlarının korunması olarak belirtilmiştir.</p> <p>5.7.4. Çevresel Politikalar?</p> <p>Bölgesel/Alt bölge Mekansal Planlama, Havza Yönetim Planı, Çevresel Etki Değerlendirmesi/Peyzaj Planı ve Yönetimi, Kent Planlama, Ekolojik Risk Değeri, Arazi Planı içindeki Çevre Politikaları</p>

Türkiye Cumhuriyeti 2007 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

<p>5.7.5. Tarım Politikaları?</p> <p>Bölgesel/Alt Bölge Mekansal Planlama, Havza Yönetim Planı, Kırsal (peyzaj) planlama, Kırsal Gelişim Planı, Agro-Turizm Planlama, Organik Tarım.</p> <p>5.7.6. Sosyal ve ekonomik politikalar?</p> <p>Sosyal, ekonomik ve kültürel değerler envanteri, korunan alan çalışmalarının planlaması hakkında öngörüle bulunmaktadır. İl Gelişim Planları, Kent ve Peyzaj Planı, Kentsel Dönüşüm, Kentsel/Peyzaj Tasarım Planı buna örnek olarak gösterilmektedir.</p>	<p>5.7.7. Peyzajı direk ya da dolaylı olarak etkileyen örnek politikalar?</p> <p>Uluslararası Sözleşmeler</p> <p>Ulusal Ormancılık Programı</p> <p>Sektörel Programlar</p> <p>Stratejiler</p>
<p>6. Özel önlemler</p>	
<p>6.1. Başarıyı arttıran önlemler hangileridir?</p> <p>6.1.1. Sivil toplumda?</p> <p>6.1.1.1. Ulusal düzeyde?</p> <p>5 Haziran Çevre gününde Peyzaj Mimarları Odası, teknik bir kongre ve birkaç aktivite yapmıştır.</p> <p>Yapılan aktiviteler; APS'nin uygulanması için Sözleşme'nin 6'nci maddesi uyarınca Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yapılmıştır.</p>	<p>Çevre ve Orman Bakanlığı ile Peyzaj Mimarları Odası APS'nin madde 1-5-6 uygulanabilmesi için 2007'de bir çalıştay düzenleyeceklerdir.</p> <p>6.1.1.2. Bölgesel düzeyde?</p> <p>Peyzaj Mimarları Odası Şubeleri</p> <p>6.1.2. Özel organizasyonlar arasında?</p> <p>Web ortamında: Web Portals; www.cevreorman.gov.tr, www.milliparklar.gov.tr, www.ockkb.gov.tr</p> <p>6.1.3. Kamu otoritelerinin olduğu kısım?</p> <p>Sözleşme'nin 6'nci maddesi, B, a.</p>

<p>6.2. Hangi önlemler ile peyzaj değerleri ve uygulamaları için uzmanlar teşvik edilmiştir?</p> <ul style="list-style-type: none">○ Mezuniyet Diploması; Peyzaj Mimarlığı Bölümü○ Yüksek Lisans Diploması (2 Yıl); Yüksek Peyzaj Mimarı○ Peyzaj Mimarları Odası tarafından verilen mesleki deneyim belgesi <p>Bu eğitimleri almış peyzaj mimarları; APS'nin uygulanması için Sözleşme'nin 6'nci maddesi uyarınca Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan çalışmalara katılmış ve tüm katılımcılara sertifika verilmiştir.</p>	<p>Peyzaj Mimarının tanınırlığı; peyzaj Mühendisliği ve yönetimini içermektedir. Profesyonel deneyimlerin dışında kapasite-geliştirme programları ile peyzajın uyumluluğu konusundaki tüm tanımlamaların arşivlenmesiyle kesin adımlar atılmış olacaktır.</p> <p>Kültür ve Turizm Bakanlığı doğal sitlerin tespit edilmesinde peyzaj mimarlarını da görevlendirmektedir.</p> <p>Peyzaj Mimarları Kültür ve Turizm Bakanlığı tarafından tarihi ve kültürel çevreler için koruma çalışmalarının yapılması için görevlendirilmiştir.</p> <p>6.3. Hangi önlemler çokdisiplinli deneyimlere girişimi teşvik etmiş?</p> <p>6.3.1. Özel sektördeki profesyoneller için?</p> <p>Master ve Doktora Programları</p> <p>Çevre Yönetimi üzerine Avrupa Master Derecesi Kursu</p>
---	--

<p>6.3.2. Kamu sektöründeki profesyoneller?</p> <p>TODAİE</p> <p>6.3.3. Birlik ile ilişkili?</p> <p>6.4. Hangi önlemler alınmıştır peyzajla ilgili kurs ve eğitim müfredatındaki kısımlarında?</p> <p>6.4.1. İlkokul Eğitimi?</p> <p>Kreşte, çevre eğitimi üzerine fakat uygulamalı dersler konusunda Çevre, Biyolojik çeşitlilik, Orman, Doğa Koruma vb.</p> <p>6.4.2. İlköğretim Eğitimi?</p> <p>Çevre koruma kulübü kuruluyor, ilköğretim eğitimi için Doğa Koruma, Orman, Biyoçeşitlilik, Çevre gibi.</p> <p>6.4.3. Yüksek Eğitim?</p> <p>Peyzaj topluluğu fakülte tabanında geniş kapsamlı disiplinler ilişkilendi tıpkı çevre planlama ve tasarım fakülteleri gibi.</p> <p>Yükseköğretim konusunda Doğa Koruma, Orman, Biyoçeşitlilik, Çevre vb. konular bulunmaktadır.</p> <p>6.5. Peyzajın tanımlanması ve karakter analizinin yapılmasına yönelik olarak hangi kriterler kullanılıyor (kataloglar, atlaslar, liste ve kayıtlar)?</p>	<p>6.5.1. Ulusal düzeyde?</p> <p>Peyzaj mimarları tarafından, doğal sit alanlarını belirlemek için raporlar, sit alanlarının derece ve sınırlarını gösteren haritalar hazırlanmaktadır. Vejetasyon, toprak kullanımı gibi arazi kullanım bilgileri, peyzajın tanımlanması ve karakter analizinin yapılmasına yönelik olarak kullanılmaktadır. Araştırmalar devam etmektedir.</p> <p>6.5.2. Bölgesel düzeyde?</p> <p>Vejetasyon, toprak kullanımı gibi arazi kullanım bilgileri, peyzajın tanımlanması ve karakter analizinin yapılmasına yönelik olarak kullanılmaktadır. Araştırmalar devam etmektedir.</p> <p>Madde 5-C (Madde 6-D)</p> <p>6.6. Lütfen peyzaj kalite hedeflerinin tanımlanmasına yardımcı olan 2 veya daha fazla deneyim örneği yazınız.</p> <p>Göstergelerin tanımlanmasına yönelik araştırmalar sürmektedir (Madde 6-E).</p> <p>6.7. Peyzaj alanlarını korumak, yönetmek ve/veya planlamak için ne tür araçlar benimsenmiştir (idari anlaşmalar, sözleşmeler, kalite belgeleri..)?</p> <p>Korunan alanlar için yönetim planları, 2873 sayılı Milli Parklar Yasası uyarınca ilan edilmektedir.</p>
--	---

7. Karşılıklı Yardım ve Bilgi Alışverişi	
7.1. Diğer devlet ve/veya bölgelerle teknik ve bilimsel yardım yürütülmüş mü? (deneyimlerin biriktirilmesi ve paylaşımı, peyzaj üzerine araştırmalar..) Evet.	7.2. Peyzaj uzmanlarının karşılıklı değişimi yapıyor mu? Evet.
8. Sınır Ötesi Peyzajlar Madde 9.	
8.1. Sınır Ötesi birliktelik sağlanması için teşvik var mı? 8.1.1. Devletler arasında? İlgili birimler arasında işbirliği ve bilgi alışverişi, APS çerçevesinde kurulan çalışma gruplarıyla yapılmaktadır. 8.1.1.1. Ulusal düzeyde? İlgili birimler arasında işbirliği ve bilgi alışverişi, APS çerçevesinde ulusal düzeyde kurulan çalışma gruplarıyla yapılmaktadır.	8.1.1.2. Bölgesel düzeyde? İlgili birimler arasında işbirliği ve bilgi alışverişi, APS çerçevesinde bölgesel düzeyde kurulan çalışma gruplarıyla yapılmaktadır. 8.1.2. Ülkenin bölgeleri arasında? 8.2. Diğer devletler ve/veya bölgelerle sınırötesi işbirliği programları kurulmuş mu?
9. Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülü Madde 11	
9.1. Ulusal ve/veya bölgesel düzeyde bir veya daha fazla peyzaj ödülü var mı? Bunlar APS'ye atıfta bulunuyor mu? -	9.1.1. Ulusal düzeyde? - 9.1.2. Bölgesel düzeyde? -
10. Bir önceki rapordan bu yana gerçekleşen büyük değişimler (T-FLOR (2007) 7 rev.) -	

Türkiye Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (Anonymous 2010e)

T-FLOR Tarihi: 20 Ekim 2010	
Türkiye Temsilcisi: Yaşar Dostbil (Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Müdürlüğü)	
<p>Türkiye tarafından Sözleşme 20 Ekim 2000 tarihinde imzalanmış ve TBMM tarafından 16 Haziran 2003 tarihinden 4881 tarihli yasa ile uygulanmaya başlanmıştır.</p> <p>Peyzaj Koruma Şubesi 2003 yılında Doğa Koruma ve Milli Parkların Genel Müdürlüğü içinde bulunmaktaydı. Şu anda kendi şubesi bulunmaktadır. Şubenin görevleri:</p> <p>Uluslararası sözleşmedeki peyzaj alanları ile ilgili gereklilikleri yerine getirmek, uluslararası gelişmeleri takip etmek ve bakanlık, enstitü ve Sözleşme'nin çalışma gerekliliklerini yerine getirmek konusunda görüşleri olan kurumlar arasındaki koordinasyonu sağlamak, Peyzaj korumada ulusal yasalardaki hedefler, prensipler ve stratejilerin belirlemek ve koordine edilmek,</p>	<ul style="list-style-type: none">○ Bu misyondaki konuların sunum, bilgi ve başarılarını eylem haline getirilmektir. <p>Aynı zamanda şube ulusal ve uluslararası sözleşmelere odaklı çalışmaktadır.</p> <p>Bu yapı içinde, peyzaj koruma şubesi tarafından yapılmış çalışmalara değinmek gerekirse;</p> <ul style="list-style-type: none">○ Bazı grup çalışmaları içinde kurulan bakanlık temsilcileri, enstitüler, kurumlar ve üniversitelerin görüşleri ile birleştirilmiş ve APS'nin ülkemizdeki peyzajları içeren çalışmalar ve işlerin koordinasyonu bakanlığın elinde bulunmaktadır.

Türkiye Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

<ul style="list-style-type: none">○ Türk-Fransız Çevre İşbirliği Uyumu kapsamında bilgi alışverişinde bulunmak için Fransız peyzaj politikası ve bu politikaların uygulaması konusunda peyzaj şubesi Fransız temsilciler tarafından Jean-François Seguin'in Ankara'ya gelmesini sağlamıştır.○ APS'nin uluslararası katılımlı sempozyum olan "APS'nin Uygulanması Yolunda Türkiye" isimli sempozyum; Çevre ve Orman Bakanlığı, Peyzaj Mimarları Odası ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve TÜBİTAK işbirliği ile 17-20 Mayıs 2007 yılında organize edilmiştir ve sempozyum sonucunda sonuç bildirgesi ve tebliğler yayınlanmıştır.	<ul style="list-style-type: none">○ Sempozyum sonuç bildirgesinde peyzaj sınıflandırma çalışmaları ile peyzaj planlama konularında öngörüle bulunulmuş, pilot çalışmalar ile bağlantılandırılması sağlanmıştır.○ Bağlantısı sağlanmış pilot çalışmalarda temsilciler eşliği ile farklı peyzajlarda, peyzaj planlama süreçlerindeki analiz ve yorumlama aşamalarında, doğal ve kültürel bileşenler seçilmiş ve şehir planlama birimi tarafından da bu bileşenler kabul edilmiştir. <p>APS kapsamında yapılan peyzaj koruma, yönetim ve planlama projesi 2008 yılında başlamıştır. Çalışma alanı 74.000 hektar olup farklı peyzajların analiz ve yorumlanması yapılmıştır. Peyzaj planlama sürecinde peyzaj çeşitliliğinin doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerinden oluştuğu görülmektedir.</p>
<p>Proje;</p> <p>Peyzaj koruma, yönetim ve planlama ile ilgili bakanlık temsilcileri, enstitüler, kurumlar ve STK'lara yönelik eğitim ve bilgilendirmeyi,</p> <p>Doğal ve kültürel peyzaj bileşenlerini analiz ve değerlendirmesini,</p> <p>Peyzaj koruma ve yönetim stratejilerinin hazırlığını yapılmasını</p> <p>ve peyzaj planlamayı</p> <p>içermektedir.</p>	

Türkiye Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

<p>Projenin amacı;</p> <ul style="list-style-type: none">○ Peyzaj karakterlerinin belirlenmesinde, Sözleşme'ye taraf ülkelerdeki uygulamalardaki tanımlanma ve değerlendirmede kullanılan metodolojinin ulusal düzeydeki peyzaj sınıflandırması yaklaşımı ile karşılaştırılarak açıklanması,○ Peyzaj planlama (peyzaj analizi, değerlendirmesi ve yönetim) sürecinin tanımlanması,○ Arazi planlamadaki peyzaj planlamanın yeri ve bunun sürdürülebilir kaynak yönetimindeki öneminin vurgulanmasıdır.	
<p>Avrupa Konseyi Peyzaj Ödülü'ne gönderilen proje;</p> <p>“Biyolojik Çeşitlilik ve Doğal Kaynak Yönetimi” başlıklı projeydi.</p>	
<p>APS kapsamında yapılan diğer projeler;</p>	
<ul style="list-style-type: none">• 1 Haziran 2010'da, “İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm/Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi” Ankara Üni. Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Blm. tarafından başarıyla başlatılmıştır. Bu projeden beklenenler;• Peyzaj karakter alanlarının tanımlanması<ul style="list-style-type: none">○ Peyzaj karakter alanlarının tanımlandığı bir kılavuzun yayınlanması○ İl çevre düzeni planlarına entegre edilmesidir.	<ul style="list-style-type: none">• Doğa koruma Alman Federal Ajansı ve Nükleer Güvenlik ve Doğa Koruma Bakanlığı işbirliği ile 2'nci PAN-Kafkas peyzaj politika, planlama ve biyolojik çeşitliliğin korunması çalıştayını bakanlık tarafından Ankara'da yapılmıştır.• Diğer değineceğim konu 2011'de uygulayacak “Bozulmuş Kavak Plantasyonu Alanının Onarılması Projesi”dir. Bu proje ile;<ul style="list-style-type: none">○ Nehir kıyısındaki kavak kültürünün onarımına ilişkin peyzaj restorasyonu çalışmalarına yönelim olması,○ Peyzaj sörveyini kapsayacak ulusal teknik kılavuzunun yayınlanması ve akarsu koridorları boyunca değerlendirilmesi hedeflenmektedir.

Türkiye Cumhuriyeti 2010 Yılı T-FLOR Dokümanı (devam)

Son olarak hedeflerimiz;	
<ul style="list-style-type: none">○ Ulusal planlamadaki peyzaj planlama önerilerinin ve ulusal planlama mevzuatına entegrasyonun sağlanması,○ Ulusal peyzaj stratejileri ve eylem planının yayınlanması,○ Kamu katılımılığı ile peyzaj korumayı geliştirme ve peyzaj yönetiminin tüm sosyal kesimlerin ve kamunun katılımının sağlanması,	<ul style="list-style-type: none">○ Türkiye'nin peyzaj bilgi sisteminin oluşturulması ve listelenmesi,○ Türkiye Peyzajlarının tanımlanması, peyzaj atlasının oluşturulması,○ Diğer ülkelerle deneyim ve bilgi paylaşımının sağlanması <p>olarak görülmektedir.</p> <p>Teşekkürler.</p>

EK 8 Sözlü görüşmeler

Ad-Soyad: Serap KARGIN, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Hassas Alanlar Daire Başkanlığı, Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü

Tarih: 15.05.2010-10.09.2012

Yer: Ankara

APS kapsamında Avrupa Konseyi toplantılarına her zaman katılıyor musunuz?

Bakanlık elinden geldiği her dönem katılım sağlıyor. Peyzaj Koruma Şubesinde Şube Müdür veya şubeden teknik bir kişi muhakkak katılım gösteriyor.

Bakanlık Sözleşme'nin imzalanması ve onaylanmasını müteakip her yıl Avrupa Konseyi tarafından organize edilen ve taraf bir ülkenin ev sahipliğinde gerçekleştirilen çalışma toplantılarına ve Strazburgda gerçekleştirilen Komite toplantılarına iki teknik personel veya bir idari, bir teknik personelle katılım sağlamaktadır.

Türkiye APS kapsamında planlama, yönetim ve koruma alanında neler yapmıştır/yapılacaktır?

- Konya İli, Bozkır-Seydişehir-Ahırılı-Yalılıyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi, Koruma ve Planlama Projesi” (2008-2010)
- İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm/Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi (Peyzaj 44) (2010-2012)
- Kırşehir İli Kavak Plantasyonu ve Onarımı Projesi (2012-2013)
- Yeşilirmak Havzası Peyzaj Atlasının Hazırlanması (2012-2015)

İsimleri ile dört projenin destekçisi ve/veya işvereni olarak uygulama çalışmalarına başlanmış ve sadece Konya İli, Bozkır-Seydişehir-Ahırılı-Yalılıyük İlçeleri ve Suğla Gölü Mevkii Peyzaj Yönetimi, Koruma ve Planlama Projesi bitirilmiştir.

APS'nin daha hızlı ve etkili yürütülebilmesi için bir alt biriminiz var mı?

Hayır. Zira Bakanlık bünyesinde kurulan Peyzaj Koruma Şube Müdürlüğü bu amacı gerçekleştirmek için kurulmuştur.

APS'nin tanıtımı için aşamada yapılan uygulamalardan bahseder misiniz?

APS onaylandıktan sonra, konsey ile sürekli yazışmalar ve kılavuzun anlaşılması için karşılıklı görüşmelere başlandı. Bunun ilk aşaması olarak TMMOB Peyzaj Mimarları Odası, mülga Çevre ve Orman Bakanlığı ve Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde katıldığı bir toplantı ile tanım üzerine yoğunlaşmıştır.

APS kapsamında Türkiye'de henüz yasal yerini almamış peyzajların yönetimini, kültürel, çevresel, tarımsal, ekonomik ve sosyala politikalarla uyumunu sağlayan mülga Çevre ve Orman Bakanlığı tarafından ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının, TODAİE-Yerel Yönetimler Merkezi'nde içinde bulunduğu çalışma grupları 2006 yılında oluşturularak "Ulusal Peyzaj Starteji ve Eylem Planı" hazırlıklarına balanmıştır. Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı, Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü tarafından TODAİE-Yerel Yönetimler başlığı altında bir proje sunulmuş ve kabul edilmiştir. 2008 yılında başlayan projenin uygulanması ve başarıya ulaşmasına yön verecek iki aşamalı "Peyzaj Yönetimi Eğitimi" programlarının TODAİE-Yerel Yönetimler Merkezi tarafından yapılması mülga Çevre ve Orman Bakanlığı ile yapılan bir protokol ile karar verilmiştir. Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı (ÇOB) ve TODAİE ile ortaklaşa hazırlanan "Peyzaj Yönetimi Eğitimi" iki aşamalı olarak, konu ile ilgili 25 Bakanlık personeli ile ilgili kurum ve kuruluşlardan uzman 25 personel olmak üzere 2 grupta toplam 50 kişinin katılımıyla, 24-28 Mart 2008 ve 14-18 Nisan 2008 tarihleri arasında TODAİE- Yerel Yönetimler Merkezi'nde gerçekleştirilmiştir. Eğitim kapsamında Türkiye'nin peyzaj politikalarına yön verecek konularda eğitimler verilmiş, genel değerlendirmeler tamamlandıktan sonra kamuoyunun kullanımına kitap olarak sunulmuştur (Akay ve Demirbaş-Özen 2009).

Şube Müdürlüğümüz APS kapsamında diğer ülkelerde yürütülen uygulamalara paralel olarak pilot projeler yürütmekte, bilinçlendirme ve farkındalık yaratmaya yönelik eğitim programları düzenlemekte, yayınlar yoluyla kurum ve kuruluşları bilgilendirmektedir.

- Bakanlığımız koordinatörlüğünde; İlgili tüm bakanlık, kurum/kuruluş ve üniversitelerdeki uzmanlardan oluşan 4 çalışma grubu oluşturulmuştur.
- 2006 yılında Peyzaj tanımlarında ortak dil birliği sağlamak üzere “Peyzaj Tanım ve Tarifleri” başlıklı standart tasarısı çalışmaları başlatılmış olup, TSE Standard Merkezi Başkanlığı ile çalışmalar halen devam etmektedir.
- Bakanlığımız ve TMMOB Peyzaj Mimarları Odası koordinatörlüğünde Fransa (Çevre Bakanlığı), İngiltere, İsveç ve Belçika uzmanlarının da katılımıyla; 15 Haziran 2006 tarihleri arasında Ankara’da uluslar arası katılımlı bir sempozyum düzenlenmiştir.
- Peyzaj Planlama, Peyzaj Yönetimi, Türkiye’deki Peyzaj Uygulamaları ve APS ile ilgili konularda Hizmet İçi Eğitim Programı hazırlanmış ve 4-7 Eylül 2006 tarihinde Çanakkale Gökçeada’da eğitim gerçekleştirilmiştir.
- 17-20 Mayıs 2007 tarihleri arasında Bakanlığımız ve TMMOB Peyzaj Mimarları Odası’nın koordinatörlüğünde ve A.Ü.Z.F Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve TUBİTAK’ın desteği ile uluslar arası katılımlı “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi’nin Uygulanması Yolunda Türkiye” konulu bir sempozyum düzenlenmiş, sonuç bildirgesi ve bildiriler kitabı basılmıştır.
- 29 Nisan-1 Mayıs 2010 tarihinde Almanya, Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan, İran ve Rusya’nın katılım sağladığı “2.PAN-KAFKAS Peyzaj Politikası, Planlaması ve Biyoçeşitliliğin Korunması” konulu uluslararası çalıştay düzenlenmiştir.
- Nisan 2010 tarihinde APS’nin uygulanmasına yönelik olarak İspanya’da gerçekleştirilen toplantıya ülkemiz adına ”Türkiye’de Alt yapı Politikaları ve Peyzaj” konulu sunumla katılım sağlanmıştır.
- İstanbul Üniversitesi işbirliği ile International Assosiation for Danube Research (IAD) Genel Sekreteri’nin “Tuna Nehri ve Karadeniz Bölgesinde Peyzaj Planlama ve Sürdürülebilir Kalkınma” konulu toplantıya ev sahipliği yapmıştır.
- 2008 yılında Mülga Çevre ve Orman Bakanlığı ile TODAİE işbirliği ile gerçekleştirilmiş kamu kurum ve kuruluşları uzmanlarına iki aşamalı “Peyzaj

Yönetimi Eğitimi” verilmiştir. Eğitim sonrası “Peyzaj Yönetimi” kitabı basılarak kurum ve kuruluşlara dağıtım yapılmıştır.

- 2009 yılında ise Konya İlinde yapılan “Peyzaj Yönetimi, Koruma ve Planlama” Projesi kapsamında, Konya’da; 1.aşamada kamu kurum kuruluşlarının İl Müdürlüklerine, sivil toplum kuruluşlarına, yerel yönetimlere, 2.aşamada ise muhtarlara eğitim verilmiştir.
- 2010 yılında proje tamamlanarak, hazırlanan “Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye” isimli proje kitapçığı, Türkçe ve İngilizce proje tanıtım film CD’leri Avrupa Konseyi çalışma toplantılarında sunularak, ülkemizin bu konudaki tanıtımında önemli katkılar sağlamıştır.
- 2012 yılında kamu kurum kuruluşlarının katılım sağladığı “Peyzaj Onarımı” konulu eğitim gerçekleştirilmiştir.

APS'nin belirtmiş olduğu gibi peyzaj kavramı bugün Türkiye’de bir yasa içinde yer alıyor mu?

Tam olarak peyzaj kavramı bir yasa içinde yer almıyor ancak 5 Haziran 2012 yılında TBMM’ye gönderilen Tabiatı ve Biyolojik Çeşitliliği Koruma Kanunu Taslağı içinde madde 2 ve madde 3’te yer alıyor.

- Bunun yanı sıra Türkiye’de 2873 sayılı Milli Parklar Kanununa bağlı olarak çıkarılan, 12/12/1986 tarih ve 19309 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Parklar Yönetmeliğinin 17. Maddesi (ı) bendinde, 11 Kasım 2008 tarih ve 27051 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevre Düzeni Planlarına Dair Yönetmeliğın 7.maddesi (g) bendinde, 17 Temmuz 2008 tarih ve 26939 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Çevresel Etki Değerlendirmesi Yönetmeliğı Ek-III Çevresel Etki Değerlendirmesi Genel Formatında, 23/01/2010 tarih ve 27471 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Madencilik Faaliyetleri ile Bozulan Arazilerin Doğaya Yeniden Kazandırılması Yönetmeliğinde, 19 Temmuz 2012

tarikh ve 28358 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Korunan Alanların tespit, tescil ve onayına ilişkin usul ve esaslara dair yönetmelikte yer almaktadır.

Avrupa Peyzaj Kimliği kavramı üzerine bakanlık bir çalışma yapmış mı?

Hayır.

APS kapsamında yapılan projeler bakanlık tarafından değerlendiriliyor mu?

Sözleşme kapsamında yapılmış çalışmalar şu ana kadar bakanlık teşviki veya koordinatörlüğünde yürütölmekte ve değerlendirilmektedir.

Ayrıca 2012 yılı ikinci yarısında uygulamaya konulan, HES ve RES'ler için yapılan “Peyzaj Onarım Planları” da Bakanlığımızca değerlendirilmektedir.

Ad-Soyad: Münevver DEMİRBAŞ ÖZEN, Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Çölleşme ve Mücadele Müdürlüğü (2002-2007 yılları arası APS İletişim Kişisi)

Tarih: 07.09.2012

Yer: Ankara

APS konusunda Türkiye'ye örnek olabilecek uygulamaları olan ülkelere örnek verebilir misiniz?

Slovenya, Romanya ve Slovakya örnek olacak iyi uygulama örneklerine sahiplerdir.

APS sizce iç mevzuatta nasıl yer almalıdır?

Mevzuta entegrasyon uzun erimli bir amaç olarak yer almalıdır. Bu sebepli ilk olarak Sözleşme'nin uygulanması amaçlı stratejiler oluşturulmalı ve eylem planları oluşturulmalıdır.

Bu amaçla da; fiziksel ve mekânsal planlarda yer alması yolunda ilerlenmelidir. Bu hedefle UDP'lerin planlama hiyerarşisine peyzaj planı kavramı olarak yer alması sağlanmıştır.

EK 9 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi Kapsamında Türkiye’de Devam Eden Uygulamalar

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi’ne atıf yapılan projeler

Sıra No	Projenin İsmi ve Proje Süresi	Projenin Yürütücü Kuruluşu, Yürütücüsü, Amacı, Hedefi, Çalışma Alanı ve APS ile Bağlantısı
1	<p>Proje İsmi:</p> <p>İl Ölçeğinde Peyzaj Karakter Analizi ve Turizm/Rekreasyon Açısından Değerlendirilmesi (Peyzaj 44)</p> <p>Proje Süresi:</p> <p>2 yıl (2010-2012)</p>	<p>Kuruluşlar:</p> <p>Mülga T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, T.C. İç İşleri Bakanlığı ve Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü</p> <p>Yürütücü:</p> <p>Prof. Dr. Şükran ŞAHİN</p> <p>Projenin Amacı:</p> <p>Malatya İli pilot alan olmak üzere, bilgi sistemleri teknolojilerinden yararlanılarak doğal ve kültürel peyzaj özelliklerinin belirlenmesi, buna göre peyzaj karakter analizinin ve değerlendirmesinin gerçekleştirilmesi ile rekreasyon/turizm açısından stratejilerin geliştirilmesine ilişkin bir çalışma gerçekleştirilmektedir</p> <p>Projenin Hedefi:</p> <p>Malatya İli kapsamında alan kullanım kararları ve politikalarının üretilmesinde merkezi ve yerel idare tarafından değerlendirilmek üzere aşağıdaki özgün çalışmaları gerçekleştirmek hedeflenmiştir. Malatya İli peyzaj karakteristiklerinin, geliştirilecek bir yöntem çerçevesinde analizi, kaydı ve haritalanması, Malatya İli peyzaj karakteristikleri bilgi sistemi kapsamında turizm ve rekreasyon kaynağı doğal ve kültürel peyzaj öğelerinin belirlenmesi, haritalanması ve yönetimi, turizm ve rekreasyon kaynakları peyzaj politikalarının oluşturulması.</p> <p>Çalışma Alanı: Malatya İli ölçeği</p> <p>APS’ye Atıfta bulunduğu nokta: Sözleşme’nin 5.ve 6. Maddeleri (Şahin vd. 2011)</p>

APS kapsamında Türkiye’de devam uygulamalar (devam)

2	<p>Projenin İsmi: Kırşehir İli Kavak Plantasyon Sahası “Doğaya Yeniden Kazandırma, Peyzaj Onarımı ve Rekreasyon Projesi”</p> <p>Projenin Süresi: 450 gün</p>	<p>Kuruluşlar: Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü, IX.Bölge Müdürlüğü,Kırşehir İl Şube Müdürlüğü. Kırşehir Valiliği İl Özel İdaresi</p> <p>Projenin Yürütücüsü: Prof. Dr. Şükran ŞAHİN</p> <p>Projenin Amacı: Sahip olduğu doğal ve kültürel değerlerin koruma-kullanma dengesi gözetilerek belirli bir plan dahilinde sürdürülebilir korunmasını, yönetimini ve kullanımını sağlamak, ekosistemler, türler ve yaşam alanlarının sürekliliğini sağlamak, doğal değerler ve biyolojik çeşitlilik unsurlarının temel özellikleri ve bu özelliklerin bütünleştirdikleri peyzajların sürekliliğini sağlamak, insan baskısı, diğer kullanımlar ve talepler nedeniyle oluşan/ oluşacak biyolojik çeşitlilik kayıplarını azaltmada gerekli tedbirleri almak Kavak Plantasyon Alanı “Doğaya Yeniden Kazandırma, Peyzaj Onarımı ve Rekreasyon Projesi” nin temel amacıdır.</p> <p>Projenin Hedef: Peyzaj Onarım kriterlerinin ve çözüm önerilerinin belirlendiği Teknik Kılavuzun elde edilmesi.</p> <p>Çalışma Alanı: Kırşehir ili Kavak Plantasyon Sahası</p> <p>APS’ye Atıfta bulunduğu nokta: Madde 2 ve Madde 3(Anonim 2012a).</p>
---	--	---

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne atıf yapılan projeler (devam)

3	<p>Proje İsmi:</p> <p>Kolaboratif Peyzaj Planlama Kapsamında Su Kaynakları Yönetimi ve Peyzaj Kalite Hedeflerinin Belirlenmesi: Karasu Nehri (Yukarı Fırat Havzası-Erzincan) Örneği</p> <p>Proje Süresi: 2 yıl (2011-2013)</p>	<p>Kuruluşlar: TÜBİTAK, T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı, Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü ve T.C. Erzincan Valiliği</p> <p>Yürütücü: Prof. Dr. Nilgöl KARADENİZ</p> <p>Projenin Amacı: Katılımcı peyzaj planlama yaklaşım ve uygulamalarının gelişmesine katkı sağlamaktır, su kaynakları yönetiminde kolaboratif peyzaj planlama çerçevesinin belirlenmesi</p> <p>Projenin Hedefi:</p> <ul style="list-style-type: none">• Peyzaj kalitesini belirlemek amacıyla kullanılabilir bileşenler ve ölçütleri bulmak• Peyzaj değerlendirme süreçlerinde, doğal ve kültürel bileşenleri bütüncül bir yaklaşımla ele alan metodolojik çerçeve oluşturmak• Peyzaj kalite hedeflerinin belirlenmesi ve değerlendirilmesine yönelik kolaboratif peyzaj planlama çerçevesi oluşturmak• Su kaynakları yönetimi örneğinde peyzaj değerleri, mekansal bağlantı ve aidiyet özellikleri, peyzaj kalite hedeflerini belirlemek• Faaliyetler sonucunda ortaya çıkacak haritalar, istatistik veriler, duyuru ve afişler, web sayfası ve değerlendirme raporları oluşturmak. <p>Çalışma Alanı: Fırat-Dicle Havzası'nın Yukarı Fırat Bölümünde, Erzincan İli- Merkez İlçe Sınırlarında Yer Alan Karasu Nehri ve Nehir Kıyısındaki Yerleşim Alanları</p> <p>APS'ye Atıfta bulunduğu nokta: Sözleşme'nin 5/c ve 6. Maddeleri (Karadeniz vd 2012a)</p>
---	---	--

Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'ne atıf yapılan projeler (devam)

<p>4</p>	<p>Projenin İsmi: Kastamonu-Bartın Küre Dağları Milli Parkı Örneğinde Korunan Alanlarda Peyzaj Karakter Tiplerinin Belirlenmesi</p> <p>Projenin Süresi: 2 yıl</p>	<p>Kuruluşlar: Ankara Üniversitesi</p> <p>Projenin Yürütücüsü: Prof. Dr. Dicle OĞUZ</p> <p>Projenin Amacı:</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Korunan alan ve yakın çevre ilişkisini sayısal olarak (peyzaj metrikleri kullanılarak) belirlemek diğer bir ifade ile peyzaj karakter alanlarını belirlemek ve bu alanların korunmasına yönelik öneriler geliştirmek, ○ Korunan alanlarda peyzaj izleme çalışmalarında kullanılacak altlığı oluşturmak ve bu vesile ile peyzaj yönetimine katkıda bulunmak. <p>Projenin Hedef: Türkiye’de korunan alan yönetiminde peyzaj karakter analizinin rolünü ve etkinliğini geliştirmek</p> <p>Çalışma Alanı: Kastamonu- Bartın Küre Dağları Milli Parkı Kapısuyu Havzası</p> <p>APS’ye Atıfta bulunduğu nokta: Projenin gerekçesi ve yaygın etkisi bölümleri (Oğuz vd. 2011).</p>
<p>5</p>	<p>Projenin İsmi:</p> <p>Yeşilirmak Havzası Peyzaj Atlasının Hazırlanması (Proje henüz başlamadı.)</p> <p>Projenin Süresi: 900 gün</p>	<p>Kuruluşlar: T.C. Orman ve Su İşleri Bakanlığı Doğa Koruma ve Milli Parklar Genel Müdürlüğü</p> <p>Projenin Yürütücüsü:</p> <p>Projenin Amacı: Yeşilirmak Havzasında doğal ve kültürel peyzaj envanteri temelinde peyzaj karakter değerlendirmesinin (peyzaj karakter analizleri, peyzaj fonksiyon analizi, değişim ve baskı analizleri, görsel peyzaj analizleri) yapılarak peyzaj karakter tiplerinin ve peyzaj karakter alanlarının, peyzaj çeşitliliği ve biyoçeşitliliğin belirlendiği, peyzaj kalite haritasının çıkarıldığı “YEŞİLIRMAK HAVZASI PEYZAJ ATLASININ” hazırlanması ve peyzaj koruma ve gelişim stratejilerinin belirlenerek sektörel peyzaj rehberlerinin oluşturulmasıdır.</p> <p>Projenin Hedef: Yeşilirmak Havzası özelinde peyzaj envanteri ve peyzaj atlasının hazırlanması</p> <p>Çalışma Alanı: Yönetmelik, mekânsal, kentsel fonksiyonlar açısından bütünlük gösteren alanlar dikkate alınarak belirlenen, Amasya, Tokat, Çorum, Samsun, Ordu, Giresun, Sivas, Gümüşhane, Yozgat illerinin Yeşilirmak havza sınırları içerisinde kalan alanlar</p> <p>APS’ye Atıfta bulunduğu nokta: Avrupa Peyzaj Sözleşmesi madde 6 “Özel Hükümler” başlığı altında yer alan; c) “Tanımlama ve Değerlendirme”, (d) “Peyzaj Kalitesi Hedefleri”, (e) “Uygulama” bölümleri (Anonim 2012a).</p>

EK 10 Taraf Ülkelerin Bakanlıkları İle Olan Yazışmalar

Hırvatistan Cumhuriyeti İletişim Kişisine gönderilmiş mail

İngilizce

Hello,

My name is Ege Kaska, I am from Ankara in Turkey. I am a graduate student in Ankara University. I am working on master tesis and My thesis subject is implementetation of the European Landscape Convention in Turkey. And Thesis comparing ELC and implementation in the world. I made a classification for this purpose, and Croatia is also in it. To this end, the European Council reached your information page, but I can not find any info about your country's implementation. So Could you help me find examples of the implementation of your country (document or web site)?

Best Regards..

Ege KASKA

Türkçe

Merhabalar,

İsmim Ege KASKA, Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde yüksek lisans öğrencisiyim ve tezim üzerine çalışıyorum. Tezimin konusu: Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye'deki uygulamaların irdelenmesi. Bu çalışmada dünyadaki APS uygulamaları ile Türkiye'deki uygulamaları karşılaştırıyorum. Bunu yaparken de bir sınıflandırma yoluna gittim. Sınıflandırdığım ülkelerden biri de Hırvatistan. Bu kapsamda Avrupa Konseyi ve Bakanlık sayfanızda herhangi bir örnek bulamadım. Bana ülkenizdeki uygulamalar konusunda örnek bir web sitesi ya da bir doküman bulmam konusunda yardımcı olur musunuz?

Saygılarımla.

Ege KASKA

Hrvatistan Cumhuriyeti İletişim Kişisinden Gelen Mail

İngilizce

Dear Ege KASKA,

Thank you for your interest for implementation of ELC in Croatia. Unfortunately, we are not a good example for implementation of the Convention. Landscape issue is included in several strategic documents (Strategy and Program of spatial planning in Republic of Croatia, Strategy of Biodiversity and Landscape Diversity, Strategy of Environmental protection). Its implementation in laws is very poor, especially in spatial planning, which should be the basic law from my point of view. Laws which concerns landscape are Nature Protection Act, Environmental Protection Act, Act On Protection Of Cultural Heritage.

The greatest problem for implementation is lack of inter-ministerial cooperation, therefore we have established Inter-ministerial working group for landscape in 2010, where I am coordinator. This group has analysed present implementation and proposed future steps to the concerned Ministers. At the moment, we are waiting for agreement between ministers to decide which ministry will be responsible for coordination of the implementation. Until today, it was supposed that nature conservation directorate is coordinator of implementation. We have realised, that after long period of landscape issue promotion to the public and supports to the NGO projects it is necessary to act from spatial planning sector, otherwise all efforts are useless.

Concerning landscape typology, Town Zagreb was ordered such typology for its territory, in 2011, from interdisciplinary group of expert, but it is not published yet. You may find in the attachment my Statement on the occasion of 10th anniversary of ELC held in Florence. Between Convention documents, you may also find biannual reports on the implementation of the Convention for each country.

I hope that this was usefull for your work.

Regards,

Mirna Bojić

Türkçe

Sevgili Ege KASKA,

APS'nin Hırvatistan'daki uygulamaları ile ilgilendiğin için teşekkürler. Maalesef, Sözleşme'nin uygulaması bakımından iyi bir örneğe sahip değiliz. Genel strateji dokümanları peyzaj sorunlarını da içermektedir (Hırvatistan Cumhuriyeti mekânsal Planlama Programı ve Stratejisi, Doğa koruma stratejisi, peyzaj çeşitliliği ve biyoçeşitlilik stratejisi). Bunların uygulanması yasalarla çok zayıf, özellikle mekânsal planlamada kapsamında. Bu anlamda ilk adımlar temel yasalarla olabilir. Yasalar peyzajı doğa koruma eylemi, çevre koruma, kültürel mirasın korunmasında içeriyor.

Uygulamaya dair olan büyük problemler bakanlıklar arası işbirliği ile azaltılabilir, Bu anlamda, peyzaj için 2010 yılında bakanlıklar arası çalışma grupları oluşturuldu. Bu grup günümüz uygulamalarını analiz etti ve gelecek adımlara bakanlıkları da dâhil etti. Bugün, bekliyoruz hala bakanlıklar arasında onaylanmasını, hangi bakanlığın uygulamanın koordinasyonun kimin sorumluluğunda olacağını. Biz birçok şey gerçekleştirdik, peyzaj dair sıkıntıları kamuya uzun bir periyotta tanıttık ve STK projelerini destekledik, bunlar mekânsal planlama sektörü ve diğer yandan tüm etkileyen kullanıcılar için yapılması gerekli eylemlerdi.

Peyzaj tipolojisine ilişkin, 2011'de bir grup disiplinler arası uzman Zagreb kentinin tipolojisi üzerine çalıştılar, fakat elde edilenler henüz yayınlanmadı. Fakat belki bunu Floransa'da yapılan APS'nin 10. Yılı etkinliğinde bulabilirsin. Sözleşme dokümanları arasında, her ülkenin ilk göndermiş olduğu raporları da belki bulabilirsin.

Umarım çalışman için kullanılabilir olmuştur.

Saygılarımla.

Mirna Bojić

San Marino Cumhuriyeti İletişim Kişisine gönderilmiş mail

İngilizce

Hello,

My name is Ege Kaska, I am from Ankara in Turkey. I am a graduate student in Ankara University. I am working on master thesis and My thesis subject is implementetation of the European Landscape Convention in Turkey. And Thesis comparing ELC and implementation in the world. I made a classification for this purpose, and San Marino is also in it. To this end, the European Council reached your information page, but I can not find your country's implementation. So Could you help me find examples of the implementation of your country (document or web site)?

Best Regards..

Ege KASKA

Türkçe

Merhabalar,

İsmim Ege KASKA, Ankara Üniversitesi Peyzaj Mimarlığı Bölümünde yüksek lisans öğrencisiyim ve tezim üzerine çalışıyorum. Tezimin konusu: Avrupa Peyzaj Sözleşmesi ve Türkiye'deki uygulamaların irdelenmesi. Bu çalışmada dünyadaki APS uygulamaları ile Türkiye'deki uygulamaları karşılaştırıyorum. Bunu yaparken de bir sınıflandırma yolun gittim. Sınıflandırdığım ülkelerden biri de San Marino. Bu kapsamda Avrupa Konseyi ve Bakanlık sayfanızda herhangi bir örnek bulamadım. Bana ülkenizdeki uygulamalar konusunda örnek bir web sitesi ya da bir doküman bulmam konusunda yardımcı olur musunuz?

Saygılarımla.

Ege KASKA

San Marino Cumhuriyeti İletişim Kişisinden gelen mail

Herhangi bir geri dönüş olmamıştır.

EK 11 Avrupa Peyzaj Sözleşmesi'nin Uygulanması Yolunda Türkiye Uluslararası Katılımlı Toplantı Sonuç Bildirgesi

1. APS'yi Ülkemizin imzalamış olması, peyzajların korunması, yönetimi ve planlamasında büyük bir fırsat olarak görülmektedir.
2. APS kapsamındaki tanım temel alındığında tanım içinde görsel, fiziksel, kültürel, işlevsel, ekonomi, ekolojik, toplumsal, zamansal ve peyzaj değişimine ilişkin kavramlara vurgu yapılması uygun görülmektedir.
3. Peyzaj, bütün yurttaşların yaşam kalitesinin temel bir faktör olarak kimliklerinin ve kültürel, sosyal, ekonomik gelişmelerinin temel bileşeni olarak tanımlanmıştır. "Peyzajın", bireysel ve toplumsal refah ile yaşam kalitesi açısından " anahtar" bir unsur olduğu kabul edilmelidir. Bu bağlamda peyzajlar, " seçkinci" yaklaşımla değil, "toplumsal" özelliği önce çıkarılarak ele alınmalıdır.
4. Peyzajlar; yasal düzenlemelerde, öncelikle de henüz taslak halde bulunan " Doğa Koruma Yasası'nda, Ülkemizdeki doğal ve kültürel miras çeşitliliğinin bir yansıması olarak tanımlanmalıdır.
5. Peyzajların korunmasını amaçlayan politikaların oluşturulmasının yanı sıra, yönetilmesi ve planlanmasına ilişkin yasal süreç ve bunları uygulamaya koyma yükümlülüğü tanımlanmalıdır. Ayrıca, bu politikaların uygulamaya konmasında, kamusal ve yerel denetimin etkinliği artırılmalıdır.
6. Bugüne değin, tarım, ormancılık, endüstri, madencilik, gibi sektörlerin faaliyetlerinde ya da farklı planlama çalışmalarında "peyzaj"ın taşıdığı anlam ve değer sıklıkla göz ardı edilmiş, bu nedenle ülke peyzajların tahrip edilmiş ya da çeşitlilikleri zarar görmüştür. Bu çerçevede ilgili kurum ve kuruluşlar Sözleşme gereği olarak, bir yandan, yurttaşları peyzajlardan yararlanma konusunda duyarlılaştırma ve eğitimle yükümlü olmak; diğer yandan uygulamalarıyla peyzaj hakkını yaratmak gibi iki asli görevi üstlenmektedirler.
7. Tanımlamalardaki peyzaja ilişkin kavram kargaşasını ortadan kaldırmak için ortak bir dil oluşturmaya yönelik çalışmalar yapılmalıdır.
8. Ülkesel, bölgesel ve yerel değerlendirme katmanlarına göre peyzaj envanteri oluşturulmalı ve ülkesel eylem planları kapsamındaki diğer envanter ve izleme

çalışmaları ile bütünleştirilmelidir. Bu çerçevede “ ulusal peyzaj bilgi sistemi” için veri tabanı tasarımının geliştirilmesi önem kazanmaktadır.

9. Peyzaj çeşitliliğinin yüksek olduğu bir alanın deneme alanı olarak seçilmesi ve peyzajın sınıflandırma çalışmasının yapılması ve peyzaj planlama sürecinin tanımlanması önemli bir adım olarak görülmektedir.
10. APS; peyzaj planlarının ulusal mevzuattaki plan kademeleri içindeki temel bileşen olduğunun hukuken kabul edilmesi, sektörel politikaların oluşumda bölge ve şehir planlama politikalarına katılmasının sağlanması ve ülkemizde planlama kademelerinde yeniden yapılanma gerekliliği konusunda önemli bir rehberdir. Peyzaj mimarlığı disiplininin ekolojik altyapısı ve böyle bir yapılanmada yer alması doğal ve kültürel kaynakların korunmasında ülkenin ihtiyacı olan açılımı sağlayacaktır.
11. Peyzaj koruma, yönetim ve planlamayı hedefleyen ulusal peyzaj politikası ve stratejisi oluşturulmalı ve uygulamaya geçirilmelidir.
12. APS çalışmalarının hızlandırılması ve Sözleşme'nin etkinliğinin artırılması için bir “ulusal peyzaj komitesi” oluşturulmalıdır (Karadeniz vd. 2007)

ÖZGEÇMİŞ

Adı-Soyadı : Ege KASKA
Doğum yeri : Van
Doğum Tarihi : 01.02.1985
Medeni Hali : Bekâr
Yabancı Dili : İngilizce

Eğitim Durumu

Lise : Ankara Aydınlikevler İnönü Lisesi Yabancı Dil Ağırlıklı Süper Lisesi
Lisans : Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi Peyzaj Mimarlığı Bölümü
Yüksek Lisans: Ankara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Peyzaj Mimarlığı
Anabilim Dalı (Eylül 2009-Kasım 2012)

Çalıştığı Kurum/Kurumlar ve Yıl

17.07.2011-.....,110Y285 Nolu TÜBİTAK Projesi, Ankara
17.09.2008-24.09.2009, EG Mimarlık, Ankara
01.06.2006-17.01.2009, Greenpeace, Ankara
01.10.2007-01.12.2007, GK Kentsel Peyzaj ve Kentsel Tasarım, Ankara
24.06.2007-24.07.2007, Promim Proje, Ankara

Yayınlar

Kaska, E. 2008. Peyzaj Planlama Sürecinde Türkiye Tarım Politikaları ve AB Tarım Politikalarının Etkileşimi, 21. Yüzyılın İlk Çeyreğinde Türkiye’de Tarım Ankara Üniversitesi Ziraat Fakültesi, 4. Öğrenci Kongresi, 17 Nisan 2008, Ankara, Türkiye

Kaska, E., 2010. Peyzaj Mimarlığında İklim Değişikliğine İlişkin Çözümler, Ulusal Peyzaj Mimarlığı 4. Kongresi , 21-24 Ekim 2010, İzmir, Türkiye

Özeren, M. ve **Kaska, E.** 2011. An Abandoned Heritage: Atatürk Orman Çiftliği, Mind The GAP Landscape For a New Era, EFLA, 02-04 Kasım 2011, Talin, Estonya

Yılmaz Yücesan, G., Aktaş, M.C., Çağlayan, D.S., Yılmaz, O. ve **Kaska, E.** 2012. Bademlıdere; A Story From A Capital, ICON-LA, St. Petersburg, Moskova

Karadeniz, N., Baylan, E., **Kaska, E.** ve Sarıhan, F. 2012. Can A River System Be A Main Driver For Guiding Landscape Quality Objectives?, ECLAS 2012, Varşova, Polonya